

ELVIRA BOGDAN
**TALISMANUL
DE SAFIR**

Editura Ion Creangă

*Dedic această carte a primei mele tinereți
fiicelor mele iubite, Eugenia și Alice, cărora
le-am închinat viața mea toată.*

Elvira Bogdan

ELVIRA BOGDAN

TALISMANUL DE SAFIR

POVESTEA AUROREI FRUMOASA
MIREASĂ A SOARELUI

EDITURA ION CREANGĂ — BUCUREȘTI, 1985

ELVIRA BOGDAN

MEMBRĂ TITULARĂ A UNIUNII SCRITORILOR DIN REPUBLICA SOCIALISTĂ ROMÂNIA

MEMBRĂ A ACADEMIEI TIBERINE (ROMA), DIN 1968

MEMBRĂ A SOCIÉTÉ DES GENS DE LETTRES DIN PARIS, DIN 1974

MEMBRĂ SOCIETARĂ A ASOCIAȚIEI SCRITORILOR DE LIMBĂ FRANCEZĂ (A.D.E.L.F.) DIN PARIS, DIN 1976

CETĂȚEAN DE ONOARE AL ORAȘULUI NISA, DIN 1973

A PUBLICAT NUMEROASE CĂRȚI ÎNTRE CARE:

TALISMANUL DE SAFIR

Ediția I, 1931, Editura Casa Școalelor

Ediția a II-a, 1968, Editura Tineretului

Medalia de Aur a Premiului L'Aiglon la Festivalul Internațional al Cărții de la Nisa, 1978

DOMNIȚA RUXANDRA

Roman istoric, 1969, Editura Tineretului

Marele Premiu pentru Literatură, 1972, la Bruxelles, prin Concurs

Medalia de Aur și premiul Calabria în Italia, 1975

Medalia de Aur la Festivalul Internațional al Cărții de la Nisa (Franța), 1975

Medalia de Aur a Premiului European C.E.C.I.F., prin Concurs, la Bruxelles, 1978

CASTELELE LOAREI

Ediția I, 1947, Editura Modernă

Ediția a II-a, 1970, Editura Litera

Medalia de Aur, la Paris, 1971

Medalia de Aur pentru Literatura Franceză, Bruxelles, 1972

Medalia de Onoare a orașului Nisa (Franța), 1973

Medalia de Aur la Festivalul Internațional al Cărții de la Nisa (Franța), 1975

AURORA, MIREASA SOARELUI

1969, Editura Tineretului

AUORE LA BELLE MARIÉE DU SOLEIL

1975, Editura Didactică și Pedagogică

Medalia de Aur a Premiului European pentru Literatura Franceză, Bruxelles, 1975

PRIN ITALIA, PATRIA ARTEI

1976, Editura Sport-Turism

Medalia de Aur la Festivalul Internațional al Cărții de la Nisa (Franța), 1976

Medalia Municipality Romei, 1978

LE GRAND AMOUR DE LA PRINCESSE ROUXANDRA

1977, Editura Litera

Medalia de Aur și Marele Premiu al Academiei Republicii Dominicane, 1976

Medalia de Aur la Festivalul Internațional al Cărții de la Nisa (Franța), 1977

MIRELA CU VOCEA DE AUR

Medalia de Aur la Festivalul Internațional al Cărții de la Nisa (Franța), 1981

Premiul „Trofeul Micului cititor”, în România

OPERELE SCRITOAREI LAUREATE ELVIRA BOGDAN

PREFAȚA

Unui cititori cărora Eu îi închin
această carte curată vor găsi în ea povestiri
bine întemeiate, scrise curat și plăcut,
care înfățișează bine viața din multe locuri,
păstrând o legătură strânsă cu ale noastre.
Ea se recomandă oricui vrea să deie copiilor
săi o citire care instruește și îmbogățește sufle-
tul acelora în mîna cărora vom lăsa cîndva țara.

N. Iorga

Micii cititori, cărora li se închină această
carte curată, vor găsi în ea povestiri bine înte-
meiate, scrise curat și plăcut, care înfățișează
bine viața din multe locuri, păstrînd o legătură
strînsă cu ale noastre.

Ea se recomandă oricui vrea să deie copiilor
săi o citire care instruește și îmbogățește sufle-
tul acelora în mîna cărora vom lăsa cîndva țara.

N. Iorga

CUVÎNT ÎNAINTE

Printre inițiativele rodnice ale editurii se înscrie și retipărirea Talismanului de safir, valoroasă carte pentru tineret dintre cele două războaie a cunoscutei scriitoare Elvira Bogdan.

Apariția acestei cărți în 1932 a constituit un mare și meritat succes, subiectul ei fiind pe cât de original pe atât de pasionant.

Talismanul de safir are puterea magică de a o purta pe posesoarea lui prin Timp și Spațiu.

Și întocmai ca în minunatele caleidoscopuri ale copilăriei noastre care ne vrăjeau cu amestecul lor de culori, forme și strălucire, povestea de față ne poartă pe tărîmuri depărtate de noi, prin vremi de mult apuse, în împrejurări care trezesc în același timp și interesul pentru istorie și simțul de dreptate și dragostea pentru lucrurile frumoase.

Egiptul Faraonilor mîndri este reînviat vremelnice cu mărirea, dar și cu întunecimile lui, cu cruzimile, cu nedreptățile și superstițiile atotputernicilor stăpînitori.

Prin contrast, vremea de luptă și jertfă din țara noastră, vremea de glorie și măreție a lui Ștefan Vodă al Moldovei se învederează prielnică și lumii pilduitoare, dătătoare de dreptate celor mulți.

Un episod din istoria Franței: Curtea strălucitorului rege Ludovic al XIV-lea, de data aceasta cu însemnătate mai mult psihologică și culturală, a fost ales de autoarea cu formație sorboniană pentru înfățișarea acelei gingașe figuri feminine Henriette de Englitera, cumnata Regelui Soare. Dealtfel zăbovirea de un moment cu redarea vieții de la Curtea regilor Franței se datorește unei nedezmînșite preferințe a scriitoarei Elvira Bogdan pentru Franța, dacă ținem seama și de o altă carte a sa apărută în 1947 și intitulată Castelele de pe Loara, în care formația predominant istorică precumpănește.

Cu ultimul act al narației din Talismanul de safir revenim pe pământ românesc pentru a asista la încheierea dramatică a domniei lui Constantin Brîncoveanu prin mazilirea lui de către trimisul Porții Otomane.

Prezența unor personaje istorice ca: Radu Popescu și Radu Greceanu, cărturari și cronicari munteni vestiți, înviorează culoarea de epocă și întărește conturul de adevăr al scenelor.

Astfel, purtându-ne între vis și viață, între lumea liberei fantezii și aceea a surselor istorice respectate cu strictețe, autoarea, bună psihologă, dă pe nesimțite copiilor cunoștințe de istorie românească și universală, aparent exterioare și anecdotice, pitorești, dar în realitate menite să-i introducă în adevărurile adânci ale vieții sociale, ale culturii, ale moralei în raporturile dintre oameni.

Cu măiestrie, autoarea reușește să-i familiarizeze treptat cu marile figuri din istorie, cu patriotismul luminat al strămoșilor și mai cu seamă copiii sînt învățați să facă binele în jurul lor oricărei fapte și în orice împrejurare. Pe ideea plină de noblețe a răsplătirii bunătății e construită întreaga țesătură a narației.

Ne place povestirea și pentru că stimulează fantezia înspre zonele frumuseții și purității, ca și spre strălucirea unui cadru de basm de bună calitate. Fabulația acoperă perfect lecția de patriotism și morală, lucru care ni se pare esențial într-o bună literatură pentru copii. Iar pentru limba folosită de autoare în capitolele de inspirație cronicărească se cade să facem o mențiune specială.

Marele nostru savant și istoric Nicolae Iorga a prețuit mult pe scriitoare (care îi fusese secretară și conducea ca redactor-șef revista «Neamul Românesc pentru Popor»), prefașind această carte și recomandînd-o cu căldură, a găsit, ca întotdeauna, cuvintele cele mai potrivite pentru a-i sublinia calitățile deosebite.

Numind-o «carte curată, întemeiat scrisă», marele critic și istoric, ctitorul culturii noastre moderne, sintetiza tocmai caracterul de puritate romantică a narației prin care Elvira Bogdan, urmînd horașianul îndemn, instruiște și îi delectează pe copii.

TALISMANUL DE SAFIR

CAPITOLUL I

ÎNTR-O SEARĂ DE MAI

Era într-o după-amiază însorită de mai.

Prin grădini pomii își îmbrăcaseră haina de sărbătoare.

Ciorchinii de flori roz-albe cu care se acoperiseră îi făceau să semene cu niște buchete enorme, pregătite parcă pentru sărbătoarea Firii reînviată...

În aer plutea mireasma îmbătătoare și suavă a florilor de cais.

Și, de pretutindeni, venea ca un zvon de negrăită bucurie...

Pământul se investmîntase și el cu podoabe noi, smălțat de covorul multicolor al florilor, ce păreau a da binețe lumii, pline de voieșie, așa cum se iviseră cu corolele lor gingașe, din verdele viu al ierbii.

Și toate gîngăniile minuscule ale cîmpurilor și ale grădinii, în frunte cu boul domnului, cel cu frumoasa lui haină roșie ca o platoșă, punctată cu negru, alergau grăbite în toate părțile după hrană, într-un zumzet abia auzit, de neobosită vrednicie.

De pretutindeni, plante și gînganii, redeșteptate la viață nouă după somnul lung al iernii, păreau că preamăresc această primăvară timpurie și bucuria de a trăi, în timp ce se încălzeau în voie sub razele blînde și binefăcătoare ale soarelui.

Aerul era pur, iar cerul azuriu, de o limpezime de cristal...

Mioara privi îndelung, cu drag, la pomii încărcăți de flori, și nu se putu împotrivi ispitei de a se duce să se așeze pe banca de sub cais, pentru cîteva minute, ca să respire aerul îmbălsămat, să admire în voie frumusețea din jur.

Soarele dădea în asfințit, învăpăind cerul la orizont.

Era atîta liniște în grădină, acea liniște din preajma înserării, netulburată decît de ciripitul păsărilor. Dintre ele se înălțau trilurile neîntrecute ale privighetorilor, asemeni unui imn de laudă și preamărire aduse Firii.

Și în acest amurg ce se lăsa încetul cu încetul, Mioara se simți ca un fulg de ușoară și fericită, nespus de fericită...

Sorbi aerul cu nesaț, respirînd adînc și gîndi:

— Cît de bine și de plăcut este în grădină în faptul înserării!

Și copila privi din nou cu încîntare în juru-i...

Acum văzduhul trecea printr-o întreagă gamă de culori. Iar norii alburii care se adunau pe cer luau cele mai neașteptate înfățișări... Aci păreau cai ce se fugăresc, aci luau forma unor cetăți cu turnurile crenelate, tivite cu aur de strălucirea ultimei raze ce străbătuse înspre ele de la apus, înainte de a pieri cu totul.

Nici nu apusese bine soarele, și iată că ici-colo, pe albastrul întunecat al cerului, apăruseră stelele, ca tot atîția bumbi de argint, sclipind cu scînteieri umede.

Răcoarea șerii ce se lăsa o smulse pe Mioara din visare, silind-o să intre în casă.

Se așeză pe canapea și începu să repete la istorie pentru teză...

Era singură-singurică în toată casa.

Vraja întregii naturi reînviată să fi fost de vină? Sau umbra nopții ce se lăsase pe pămînt, învăluindu-l cu întunericu-i de nepătruns, acel întuneric care transformă cele mai familiare dintre lucrurile ce ne înconjoară, dîndu-le un aer de mister?

Căci trebuie să vă mărturisesc că Mioara fu, în acea seară, martora unei întâmplări cu totul și cu totul neobișnuite!...

Deocamdată însă, după cum v-am mai spus, fata ședea liniștită pe canapea și repeta pentru teză la istorie. Ajunsese la lecția despre Ludovic al XIV-lea, regele Franței, căruia i se mai zicea și *Regele Soare*.

Și cartea vorbea despre bogăția și strălucirea de la Curtea lui, despre

înflorirea artelor, despre atâtea și atâtea castele pe care le avea, dar mai ales despre vestitul și neasemuitul Versailles, clădit de el, Versailles-ul, cel mai strălucit, cel mai frumos, cel mai impunător dintre toate castelele Franței, dintre toate castelele lumii!...

Aci, Mioara își aminti că printre albumele aduse de mătușa ei, Laura, profesoară de limba franceză, care fusese în Franța, trimisă la specializare, era și unul cu castelele din această țară.

Sări, sprintenă, îndreptându-se spre raftul micii biblioteci din camera tatălui. Luă albumul râvnit și, întorcându-se iarăși în camera ei, începu să-l privească atentă, cu nesaț...

Iată, la loc de cinste, vestitul, chiar el, mărețul Versailles, pentru care ea se dusesese să ia din raft albumul și pe care acuma îl privea uimită și nu se mai sătura admirându-l...

Dar, întorcînd filele albumului, Mioara văzu și alte castele, și le citi numele cu mult interes: *Amboise*, apoi *Blois*, *Chaumont*, *Chenonceaux*. Și vastul *Chambord*, despre care în album scria că ar fi avînd 450 de camere!

Și *Ussé*, castelul atît de dantelat, cu zeci de turnulețe și turnuri și înconjurat de păduri bătrîne de sute de ani, păduri de nepătruns, *Ussé* cel atît de minunat, încît i-a inspirat scriitorului francez *Charles Perrault* neuitatul basm: *Frumoasa din pădurea adormită* — după cum explică notița din album, basm pe care Mioara îl citise cu drag de mai multe ori...

Iată... și iată!... oh! Cît erau de frumoase!

Încîntată, Mioara întoarce filele albumului și gîndul îi zboară, răzleț... departe, departe... în timp ce imaginația dă contur și viață acelor locuri îndepărtate, admirate de dînsa, cea atît de dornică de călătorii.

Privind în album, vede parcă aieveau castelele aceștea cu oamenii care au trăit în ele, generații după generații, vieți care s-au scurs de-a lungul veacurilor, pierind în negura veșniciei.

Cînd citește cărți de istorie, Mioara uită de tot și de toate. Retrăiește parcă vremurile măreției sau ale restriștilor, ale vitejiilor și ale atîtor înfăptuiri...

Filele de cronică și falnicile clădiri ce au mai rămas, trăinicia lor învingînd secolii, sînt martore neclintite ale timpului care s-a scurs neoprit, în mersul lui necruțător...

Și, din nou, gîndul copilei alunecă pe nesimțite spre visare:

„Să poți călători în timp, să poți vedea aieveau atîtea și atîtea locuri necunoscute, își zise ea... Să trăiești farmecul neasemuit al călătoriilor în

diferite țări, fiecare avînd altă înfățișare, alte obiceiuri...

Dar mai cu seamă epocile trecute din istorie să le retrăiești, să poți cunoaște oamenii care au viețuit altădată!“...

Și, fără să-și dea seama, șopti visătoare:

— Cît aș fi de fericită să pot călători în acele vremuri de mult apuse!...

PITICUL

Murmurînd aceste cuvinte, Mioara privește îngîndurată la albumul din fața ei.

Dar ce se aude oare?

Acordurile unei muzici suave și neasemuit de duioase...

Și iată, o! mirare! În fața Mioarei apare un pitic!

Are un cap mare și un corp mărunț, ca de copil.

Îmbrăcămintea lui de mătase este jumătate de culoare galbenă și jumătate de culoare albastră. Cizmulițele din picioare îi sînt roșii, la fel ca și fesul lunguiet, cu ciucure în vîrf, de pe cap.

Mioara îl privește uimită și nici nu-i vine să-și creadă ochilor. „Un pitic aci?” se întreabă ea.

De unde a răsărit el oare?

Pe unde a intrat, căci ușa chiar ea o încuiase?

Și din nou privi la noul venit cu cercetătoare atenție și nemaștiind ce să creadă. Apoi copila zise cu glas șoptit și nițel tremurător:

— Un pitic, ca cei din *Albă ca zăpada*?

Atunci piticul vorbi, cu o voce subțirică, dar plină de gravitate:

— Da, copilă. Sînt piticul Sispo, și am venit la tine, trimis de *Crăiasa Zînelor Munților și Pădurilor*, preaslăvita noastră Stăpînă.

Cînd rosti aceste ultime cuvinte, piticul se ploconi adînc, în semn de mare cinstire față de Crăiasa, stăpîna lui.

Apoi el își urmă povestirea:

— Departe, departe, spre Soare-Răsare, în creierul munților celor mai înalți, acolo, în Palatul de Cleștar azuriu, din diamante și aur, palat care sclipește în bătaia razelor soarelui ca o adevărată minune între minuni, căci e mai strălucitor decît cele mai de preț nestemate, locuiește Preaînălțata și slăvita noastră Crăiasă, stăpîna tuturor vietăților munților și pădurilor nesfîrșite, din lumea întreagă!...

Puterea Înălțimii-sale e nemărginită și bunătatea Sa fără seamăn!

— Și de ce, oare, te-a trimis la mine *Crăiasa Zînelor Munților și Pădurilor*? întrebă sfioasă și foarte mirată Mioara, mai mult în șoaptă, de teamă că piticul să nu se supere cumva pe ea și să dispară tot atît de tainic și pe neașteptate precum venise.

— Pentru că cea mai iubită dintre supusele ei, Căprioara, mama cerbului, pe care tu, îți mai amintești, l-ai salvat de la moarte, a rugat-o să te răsplătească, mai presus de orice așteptări, pentru fapta ta bună!

Mioara asculta plină de reculegere, și, deodată, o duioșie blîndă îi cuprinse inima.

Cerbul salvat de ea! Dacă-și mai amintea! Oh! Desigur că-și amintea...

A B C D

CERBUL

Era la Bran, vara trecută. Se juca prin grădina bunicilor, ce se învecina cu pădurea, care se întindea pînă hăt, departe, înspre munte.

Tot vroind să se pitească și mai bine, să n-o găsească Dănuț, frățiorul ei mai mic, Mioara ajunsese pînă aproape de porțița ce da în pădure.

Deodată, un corn răsunase prelung în depărtare, semn că vînătorii fugăreau vînatul.

Tocmai pe cînd Mioara vroia să se ascundă după un pom, pregătindu-se să-i strige „gata” lui Dănuț, pentru ca el s-o caute, iată că un cerb de toată frumusețea se prăbuși din fugă nu departe de porțiță, gîfîind și tremurînd din tot corpul.

Mioara alergase într-un suflet la el. Văzuse o dîră de sînge care se prelingea dintr-unul din picioarele de dinainte ale cerbului.

Era rănit. Tremurînd, răsuflea din greu, coapsele zbatîndu-i-se de-ți era mai mare mila! Ochii lui mari, deschiși, erau umezi, și din ei picurau lacrimi, implorînd ajutor, parcă.

Copila nu stătu mult pe gînduri. Acest biet cerb trebuia salvat, ajutat, îngrijit! Sosise și Dănuț, și privea și el la cerb, uimit și cu inima strînsă.

Mioara a strigat în grabă pe toți ai casei, și cerbul rănit a fost dus cu multă băgare de seamă în staulul din fundul curții.

O, și cu cîtă milă și dragoste îl veghease Mioara, zile și zile în sir!

Cu îngrijirile ce-i dăduse medicul veterinar, chemat în grabă, rana de la picior se vindeca văzînd cu ochii. Cerbul se pusese pe picioare. Era un cerb de toată frumusețea, iar în frunte avea o pată albă, în formă de stea.

Dar de cum se vindecase, cerbul devenise tot mai abătut, și mereu o privea lung, cu ochii lui mari, înlăcrimați, în care Mioarei i se părea că citește tot dorul cerbului după ai săi, după viața lui de libertate din pădurea nesfîrșită.

Și trecuseră astfel mai bine de trei luni... Cerbul cu pată albă, în chip de stea în frunte, se plimba în voie prin grădina din spatele casei, admirat de toți cei care-l vedeau.

Însă în loc să zburde zglobiu, el pășea încet și măsurat, îndreptîndu-se întruna spre porțița ce da înspre pădure, privind îndelung, nemișcat, ceasuri întregi, către potecile ce duceau spre munte...

Mioara vedea, simțea durerea cerbului, și o cută adîncă brăzda fruntea copilei care se frămînta, întrebîndu-se ce trebuie să facă oare?

Și într-o dimineață, Mioara, cu toate că cerbul îi era atît de drag, deschisese larg porțița și, sărutîndu-l pe frunte, pe pata cea albă, îi zisese:

— Du-te, cerb drag, la mămica ta, căci văd că tare îți mai este dor de ea. Cît se va bucura ea văzîndu-te!

Și cerbul zglobiu, cum nu mai fusese niciodată, o luase la fugă pe poteca din pădure, fără să întoarcă măcar o dată capul.

Mioara îl privise lung, pînă cînd, din ce în ce mai mic, se pierduse în adîncimea desîșului pădurii...

Apoi, fata se întorsese încet spre casă, cu sufletul împărțit între tristețea de a fi pierdut pentru totdeauna un tovarăș de joacă atît de neobișnuit și mulțumirea că reușise să-și biruie dorința de a-l păstra, redînd pe cerb pădurii și alor lui.

Cîte zeflemeli, cîte cuvinte răutăcioase nu trebuise să înghită de la Dănuț, frățiorul ei, pentru „momentul de neînchipuită slăbiciune“, după cum numise el fapta Mioarei!...

*

Cîteva săptămîni încă, Mioara se gîndise la cerbul cel atît de frumos, cu stea albă în frunte...

Apoi, cu trecerea timpului, reîntoarsă în București la sfîrșitul vacanței, dacă nu uitase cu totul de această întîmplare, totuși ea i se ștersese oarecum din minte, gonită de grija școlii și a lecțiilor zilnice ce avea de făcut.

Și acum, așa deodată, piticul îi amintește de cerbul ei drag!

Toate aceste gînduri trecură ca fulgerul prin mintea Mioarei, astfel că piticul, după ce tăcuse cîteva clipe, îi vorbi din nou:

— Copilă dragă, află că mama celui pe care l-ai salvat, după cum ți-am spus, dorește, în marea ei mulțumire, *să fii răsplătită mai presus de orice așteptări!* De aceea m-a rugat să te ajut *să știi ce să ceri*, cînd vei fi în fața preaputernicei Zîne și ea te va întreba ce dorință ai vroi să-ți îndeplinească.

— Nimic nu m-ar face atît de fericită ca puțința de a călători în vremurile care au fost... Oh! De ai ști cît aș dori să pot cunoaște aievea acele vremi!... izbucni Mioara.

Iar piticul, cu glas tainic, îi șopti:

— Află că pentru noi nu e deloc greu. Trebuie să știi, însă, că pentru a-ți vedea împlinită această dorință, ai nevoie de *Talismanul de safir*, cu puteri neînchipuite: cu el poți călători în Timp și în Spațiu.

Mioara repetă, încrețind sprîncenele, plină de uimire:

— *Talismanul de safir!?*

— Da, îi mai spusese piticul, ține bine minte: cînd te vei înfățișa preaînaltei noastre stăpîne și ea te va întreba ce dar ai vroi, tu să-i ceri *Talismanul de safir*. Ai înțeles, Mioara? *Să nu uiți ce te-am povățuit...* Să ceri: *Talismanul de safir!*

— O! nu voi uita, desigur, pitic drag! Voi cere *Talismanul de safir!* îi răspunse iute Mioara.

— Și acum, hai degrabă să mergem la Mărita noastră Crăiasă, o în-

demnă pitecul. Iată, îmi voi întinde mantia și vom zbura ca gândul acolo unde sîntem așteptați. Dă-mi mîna, Mioara, și ține-te strîns de mine.

Zicînd acestea, pitecul desfăcu mantia ce-i atîrna pe umeri și, întinzînd-o, o așternu la picioarele Mioarei.

Copila, pe jumătate bucuroasă, pe jumătate tulburată de strania întîmplare, dete mîna pitecului.

Și... o, mirare! Se simți deodată ridicată în aer și plutind de parcă i-ar fi crescut aripi...

Orașul rămînea dedesubt, departe, în noapte. Luminile lui străluceau ca tot atîția licurici...

Și ei zburau pe deasupra, ca două păsări uriașe... Cit de neobișnuit de frumos era tot ce vedea!

Dar pînă să-și dea seama Mioara, orașul dispăru... Și zburau atît de lin... atît de iute... zburau în noapte...

Zburau spre *Palatul de Cleștar și Diamante al Crăiesei Zînelor Munților și Pădurilor...*

PALATUL DE CLEȘTAR ȘI DIAMANTE

Curînd, Mioara și Sispo ajunseră la poalele unui munte înalt, înalt, că nici nu-i puteai vedea vârful semeț, ascuns în nori.

Mai zburară un timp înspre creasta acestui munte, și hăt, departe, sus, sus, în apropierea norilor, Mioara zări lumini multe ce scînteiau sub razele lunii.

Pînă să deosebească bine Mioara ce însemnau luminile acelea, iată că și ajunseră în curtea palatului *Crăiesei Zînelor Munților și Pădurilor*.

Mioara nu-și mai putea lua ochii de la așa mîndrețe de întruchipare, cu totul și cu totul de cleștar azuriu și diamante, cînd piticul Sispo o trase de mînă, zicîndu-i:

— Haidem mai repede, știi doar că sîntem așteptați!

Urcară în grabă scările multe, nesfîrșite, de aur și argint, și ajunseră la porțile acestui palat ca din basme!

Doisprezece străjeri — fiecare din ei purtînd pe umeri alt soi de blană, unul de tigru, altul de urs sau de lup, și ținînd în mîna dreaptă cîte un buzdugan, iar în stînga cîte o sulită — păzeau cu strășnicie porțile palatului...

Dar la un semn al lui Sispo, ei se dădură la o parte, lăsîndu-i să intre în palat.

Mioara și Sispo pășiră într-o sală de marmoră albă ca laptele, încrustată cu tot felul de pietre prețioase, ce întruchipau ghirlande pe pereți. Drept în mijlocul acestei săli se afla un bazin mare cu apă, pe care plutau lebede albe, ca zăpada de albe...

— Privește, Mioara, aceasta este cea dintîi sală numită „*Sala lebedelor*“. Mai avem de trecut prin cele unsprezece săli: *sălile pietrelor prețioase*, pentru a ajunge în „*Sala Tronului*“, la preaînălțata mea stăpîină, o vesti piticul pe fată.

— Unsprezece săli cu pietre prețioase?! se miră Mioara.

— Privește în jur, și nu vorbi! o îndemnă Sispo.

Mioara mergea uimită și ascultătoare alături de pitic și nu mai scoase nici un cuvînt. Privea în juru-i cu admirație nespusă, minunîndu-se de cele ce vedea.

În sala a doua, o lumină galbenă, blîndă și pală izvora din pereții încrustați cu nestemate și din pilaștrii ciopliți tot din nestemate, care-i susțineau.

Sispo rosti:

— Aceasta e „*Sala opalelor*“.

— Ce galben frumos, cu luciri ca de miere curată! Ce ape face piatra aceasta prețioasă... Și în cîte felurite forme sînt tăiate opalele! Nici nu-ți mai vine să-ți iei ochii de la ele, murmură Mioara.

Dar piticul e grăbit. O trage de mînă, după el, pe copilă.

Pornind mai departe, pătrund în sala a treia, de culoare verde.

— Pare că talazurile mării ar fi încremenit aci, în felurite tonuri de verde! exclamă Mioara.

Sispo îi explică:

— Aceasta este „*Sala smaraldelor*“!

Dar nici n-apucă Mioara să le privească bine, că piticul o sili să meargă mai departe. Înainte, tot înainte trebuiau să meargă.

Și iată că intrară în cea de a *patra sală*, care era roșie ca focul. Pietrele care acopereau pereții și tavanul păreau vîlvătăi de foc.

— „*Sala rubinelor*“, șopti Mioara singură, fascinată. Ah, Sispo, toată această sală pare cuprinsă de flăcări!

Și din nou o trase de mînă Sispo, silind-o să înainteze grabnic spre *sala a cincea*.

Aci, în „*Sala ametistelor*“, pietrele prețioase erau de culoare mov deschis, ca aceea a gingașelor flori de liliac. Mioara își încetini iarăși mersul, privind cu ochi nesățioși, dar piticul nu-i dădu răgaz.

Sala a șasea avea pereții încrustați cu turcoaze și lapisslazzuli, iar *sala a șaptea* era bătută în mărgăritare îmbinate cu măiestrie și întruchipînd floarea gingașă ce le poartă numele.

— Sînt chiar mărgăritare adevărate? Din cele atît de prețioase? întrebă uluită Mioara.

— Firește! îi răspunde cu mîndrie Sispo.

Dar n-apucă Mioara să-și vie în fire, că piticul o conduse iute în cea de a *opta sală*.

— Aci ne aflăm, după cum vezi și tu, în „*Sala de aur*“, o vesti Sispo pe Mioara. Aurul cel mai curat, întări el, pășind pragul celei de a *noua săli*.

— Ce forme ciudate! se minună copila.

— E „*Sala stalactitelor și stalagmitelor*“, explică Sispo.

— Uite, aici parcă ar fi o liră! Și aici un jeț, zise Mioara, alergînd de colo-colo. Și cîte prisme strălucitoare! Nici nu știi la ce să te oprești mai întîi! Ce minuni au izbutit să înfăptuiască aci apele prelinse printre stînci, de-a lungul veacurilor!

De astă dată, Sispo fu mai îngăduitor. Cu toate că era atît de grăbit să ajungă la Crăiasă, totuși îi lăsă Mioarei mai mult răgaz. Abia într-un tîr-

ziu îi reaminti că sînt așteptați.

Cu părere de rău se smulse Mioara de lingă frumusețile ce o înconjurau, urmîndu-l pe Sispo.

Cînd pătrunseră în cea de a *zecea sală*, pereții încrustați cu *safire* în toate tonurile azurului aveau o lucire blîndă.

— Noi, piticii munților, lămuri Sispo, scoatem din măruntaiele pămîntului nu numai pietre prețioase, ci și aurul și argintul. Și tot noi, făurari de frumusețe, îl lucrăm pentru Crăiasa noastră mult iubită. Măiestria piticilor muntelui este neîntrecută, și bogățiile preaputernicei noastre Crăiese de neasemuit!

Cînd pătrunseră în cea de a *unsprezecea sală*, ea părea o seră uriașă, în care se aflau toate soiurile de trandafiri. De la cel alb, marmorean, pînă la soiul atît de rar, de trandafir negru. Toate culorile se aflau aci adunate! Trandafirii roz erau cu atîta măiestrie lucrați, încît Mioara se repezi să-i miroasă. Dar care nu-i fu mirarea cînd băgă de seamă că nu erau trandafiri adevărați, ci făcuți cu multă artă și migală din pietre prețioase! Și totuși, uimirea ei nu avea să se oprească aci, căci văzînd și alte soiuri de flori, ea îl întrebă pe Sispo mirată:

— Cum? Nici acestea nu sînt flori vii? Am voie să mă apropiu de ele?

— Desigur, copila mea, iată, privește, trandafirii albi sînt lucrați de noi, piticii munților, din mărgăritare îmbinate cu măiestrie. Iar aci, macii aceștia sînt meșteriți tot de noi, din rubine. Liliacul acesta, în tufe, îl vezi? E făcut din ametiste și safire de culoare deschisă, iar lalelele galbene sînt opale. Albăstrelele sînt tot din safire, dar de culoare mai închisă.

Zîmbetul larg, ce apăru pe chipul piticului Sispo, trăda marea mulțumire pe care o simțea, văzînd cît de mult prețuia Mioara munca lui și a celorlalți pitici din inima muntelui.

— Și acum, iată, am ajuns, în sfîrșit, la capătul călătoriei noastre! grăi piticul. Vom intra în „*Sala tronului*“. Aci, în această sală, sînt adunate zînele ocrotitoare ale fiecărui soi de animale din munți și păduri. În această singură zi, o dată la trei ani, ele vin cu toatele aci pentru a fi de față cînd luminăția-Sa *Crăiasa Zînelor Munților și Pădurilor* răsplătește pe cel care a făcut o faptă bună în decursul acestor trei ani.

— Sispo! Tare mă sfiesc să apar așa, singură, în fața tuturor, și mă tem de Crăiasă, șopti Mioara tremurînd toată.

— Pentru ce să te temi și de ce să te sfiești? o mustră Sispo. Capul sus, Mioara! Nu ai de ce te teme, ci, dimpotrivă, trebuie să fii foarte bucuroasă. Ai făcut una din cele mai frumoase fapte. Iar marea cinste de a te înfățișa Crăiesei noastre trebuie să te facă fericită. Nu oricui îi este hărăzită o astfel de cinste!

Doi pitici, veniți să-i întâmpine, îi conduseră în grabă în „Sala Tronului”.

Cînd păși pragul acestei săli uriașe, Mioara nu-și putu opri un nou strigăt de admirație.

Atîta strălucire, atîta splendoare și bogăție ea nu-și închipuise că pot exista aieva... Căci sclipirea scînteietoare a sălii îi lua vîzul!

Pașămite „*Sala Tronului*” avea pereții cu totul și cu totul din aur! Șuvițele de argint curat care legau plăcile mari, de aur, formau un fel de arabesc strălucitor. Pardoseala era dintr-un soi de oglinzi rare, tivite cu aur și argint și împărțite în pătrate mari și egale, ca la șah.

În fundul sălii se afla Tronul, de aur și el, cu măiestrie lucrat și încrustat cu safire și briliante de mărimi uriașe.

În sală se găseau adunate zinele tuturor animalelor.

Fiecare zină purta pe umăr blana animalului pe care îl avea sub ocrotirea și sub oblăduirea ei.

Zîna vulpilor, vorbea aprins cu *Zîna tigrilor*, care stătea mai deoparte. Grupuri, grupuri, zinele discutau între ele.

Dar, iată că sună gongul de trei ori!

Șase pitici intrară în sală și anunțară solemn:

— Preaînălțata noastră stăpînă, Luminăția-sa *Crăiasa Zînelor Munților și Pădurilor*! Zicînd acestea ei se închinară adînc...

Cele două uși largi din dreapta se deschid și apare în toată strălucirea *Crăiasa*!

Mioara rămîne ca înmărmurită, privind-o. Căci este neînchipuit de frumoasă mărita *Crăiasă*! Și cît de bogat investmîntată! Poartă o rochie albă-argintie, de brocart scump, presărată toată cu nestemate dintre cele mai rare. Pe cap are o diademă de aur, bătută toată în briliante ce-ți iau vîzul cu focurile strălucirii lor...

Pe umeri îi atîrnă o mantie de hermină cu o trenă foarte lungă, pe care abia de o pot duce cei 24 de pitici, așezați cîte 12 de fiecare parte.

Cînd intră *Crăiasa*, toate zinele i se închinară adînc, pînă la pămînt.

În urma sa venea *Zîna-Căprioară*, sfetnica și prietena ei, și *Irkan Cerbul*, fiul *Zinei-Căprioare*.

Crăiasa se așează pe Tron, avînd în dreapta pe *Zîna-Căprioară*, ce ședea cu trei trepte mai jos decît ea.

Irkan Cerbul se așează la picioarele *Crăiesei*.

Mioara, văzînd cerbul măreț, nu mai știa ce să creadă.

Să fi fost acesta, oare, chiar cerbul scăpat de ea? se tot întreba Mioara cu nedumerire.

Dar parcă acesta e mult mai mare și mai frumos! Iar în frunte, pe locul unde acela avusese o pată albă, în chip de stea, acum era înfipt un briliant strălucitor — e adevărat că tot în formă de stea, dar nestemata mai era înconjurată și de safire azurii... Și scînteia fruntea cerbului de-ți lua ochii!

Crăiasa făcu din cap un semn binevoitor și prietenos înspre Mioara. Apoi, ridicînd mîna albă, pofti pe zîne să se așeze și ele în jilțurile ce li se cuveneau, după vîrsta și însemnătatea fiecăreia.

RĂSPLATA

Crăiasa Zînelor Munților și Pădurilor îi vorbi Mioarei cu blîndețe:
— Apropie-te, copilă dragă!
Și vocea ei era atît de dulce și melodioasă, ca trilul privighetoarei!
Mioara, sfioasă, se apropie de Tron.
Zinele așteptau cu adîncă reculegere să le vîrbească aceea care era stăpîna lor.

Întorcîndu-și privirile înspre zîne, Crăiasa le spuse aceste cuvinte:
— Iată de ce v-am chemat la mine pe voi, sfetnicile mele, care întru-

chipați milioanele de animale de sub oblăduirea mea: după un străvechi obicei al nostru, după cum prea bine știți, astăzi este ziua în care răsplătim fapta bună a unui muritor față de unul din supușii noștri.

Aceea căreia i-a venit rîndul acum este Mioara, fetița pe care o vedeți aici de față. Știți cu toatele că ea a scăpat de la moarte pe cel mai iubit nouă dintre toți, pe *Cerbul Irkan*, care e singurul purtător al stelei nepieritoare din neamul Niramilor, viteji și vrednici supuși, atît de devotați nouă. *Irkan* însuși vă va povesti totul. Vorbește, fiul meu!

Cerbul Irkan se ridică semeț, cu fruntea lui împodobită cu nestemate ce fulgerau, atît erau de strălucitoare.

Și, iată minune! *Cerbul* începu să vorbească și zise:

— Țin să aflați cu toții că această copilă mi-a salvat viața, ascunzîndu-mă din calea vînătorilor și îngrijindu-mi rana de la picior zi de zi, cu neobosit devotament și cu o rară gingășie și bunătate. Dar nu numai atît! Copila aceasta mi-a dăruit și libertatea. Deși mă vindecasem, de nu era ea, tot aș fi murit de dorul alor mei, dor sfîșietor ce m-ar fi răpus...

Căci nici unul dintre ai noștri nu a avut durerea și rușinea de a fi ajuns să fie închis într-un țarc! Și acestei rușini eu nu i-aș fi putut supra-viețui!... Toți cei din neamul nostru au trăit liberi în pădure, dintotdeauna! Și niciodată mîna de om nu a putut prinde pe vreunul dintre ei. Toți strămoșii mei au murit de bătrînețe, și nu de glonțul vînătorilor!...

Iată de ce eu nu voi putea uita niciodată fapta Mioarei. *Cum de a putut ea, care nu cunoaște graiul nostru, să înțeleagă ruga mea mută și apriga mea dorință de a-mi dobîndi libertatea?!*

Inima ei bună și miloasă m-a salvat din deznădejdea de a mă ști încătușat, deznădejde care mă ducea la pieire.

Fapta ei se cere răsplătită peste așteptări!

Zîna-Căprioară vorbi și ea, cu glasul tremurător de emoție:

— Dragele mele surioare, închipuiți-vă că nici nu-mi venea să cred, atunci cînd l-am văzut cum venea vesel pe cărare spre peștera noastră, că e chiar *el*, singurul meu fiu preaiubit, sau nu cumva numai o nălucă, o întruchipare a durerii mele sfîșietoare!

Îl jelisem neîntreput de atîta timp și ne tînguisem cu toatele, după cum știți, de răsunase pădurea. Mîhnire adîncă cuprinsese chiar și pe înalta noastră stăpînă.

Cînd m-am încredințat că era cu adevărat chiar *fiul meu preaiubit*, că el trăia și se afla acum viu și nevătămat lîngă mine, fericirea mea n-a

mai cunoscut marginii! Așadar, neamul nostru nu se va stinge! Întîiul meu născut, el, singurul purtător al stelei din frunte, trăia, și astfel o va da și urmașilor lui!

Am alergat în grabă la Preslăvita noastră Crăiasă a tuturoră și i-am vestit bucuria, cerînd răsplătirea bunei copile...

— Așadar, după cum vezi, copilă dragă, am hotărît să răsplătim fapta ta frumoasă față de unul din cei mai destoinici, mai viteji și mai iubiți dintre fiii noștri, grăi Înălțimea-sa Crăiasa. Spune-ne ce dorință ai, dar *gîndește-te bine*, adăugă Crăiasa, ridicînd în sus degetul arătător la care strălucea un briliant de mărimea unei alune, *gîndește-te bine, înainte de a-mi răspunde!*

Și oricare ți-ar fi dorința, noi ți-o vom îndeplini pe dată!

Spune-ne, copilă dragă, vrei să-ți dăruim frumusețe neasemuită?

Ori poate rîvnești să ai bogății, cum puțini oameni au avut vreodată?

Sau vrei să-ți dăruiesc adîncă înțelepciune?

Gîndește-te bine, Mioara, și alege!

Gîndește-te la ce ții tu mai mult...

Mioara, fără să stea prea mult pe gînduri, răspunse repede, dar cu glas sfios, tulburată ea însăși de marea însemnătate a ceea ce dorea:

— Mărită, preaputernică și neasemuit de frumoasă Crăiasă! Dacă bunăvoința Domniei-tale merge atît de departe, încît să-mi pot alege ce vreau eu, apoi vă rog să-mi dați *Talismanul de săfir*...

Nici nu sfîrși Mioara de rostit aceste cuvinte, că între zînele de față se iscă un freamăt ca de pădure în furtună:

— Ce spune? Auziți?!

— Ce îndrăzneală!

— Oh! Asta-i de neînchipuit!

— Auziți, surioarelor! Nici mai mult nici mai puțin decît *Talismanul de safir!*

Toată această tulburare iscată deodată îi dovedea cu prisosință Mioarei că dorința ei fusese nemăsurat de cutezătoare.

Și biata copilă tremura acum de teamă să n-o fi supărat cumva pe Crăiasă.

Dar Crăiasa, revenindu-și prima din uimirea ce i-o pricinuisese dorința Mioarei, o țintui dojenitor cu privirea. Oricît de binevoitoare se arătase pînă atunci față de copilă, totuși nu-și putu opri un gest de nemulțumire care-i umbri fața senină.

Privi cu asprime la Mioara, încruntându-și sprâncenele frumos arcuite. Iar printre zîne freamătul se întetea și exclamațiile potrivnice nu mai conțineau...

Dar deodată se făcu o mare liniște în sală, cînd vorbi Crăiasa:

— Îmi ceri *Talismanul de safir*? Dar bine, Mioara, cunoști tu, oare, puterea nețărmurită a acestui neprețuit *Talisman*? El nu numai că dă frumusețe și înțelepciune celui care-l poartă, dar are mai ales puterea magică de a-l purta în *Spațiu și în Timp*!

Și apăsînd pe cuvinte, Crăiasa adăugă pe un ton grav:

— *Prin el poți retrăi vremile de mult apuse pe care le-a parcurs omenirea de-a lungul secolelor și mileniiilor! Căci puterea lui este nemăsurat de mare!*

Nu! Nu se poate să-ți dăruiesc *Talismanul de safir*! Cere-mi altceva!

Atunci, Mioara, deși foarte întristată, luîndu-și inima în dinți, încercă s-o înduplece pe Crăiasă. Cu glas tremurător, cu lacrimile jucîndu-i în ochi, își împreună mîinile a rugă și zise cu nespusă duioșie, în timp ce pe chipul ei nevinovat se citea o mare nădejde:

— Înălțimea-voastră este atît de nemăsurat de bună, atît de neînchipuit de atotputernică și atotștiutoare, încît cunoaște, desigur, că cea mai fierbinte dorință a mea dintotdeauna a fost tocmai aceasta: *Să pot călători în timp și în spațiu, fără a fi împiedicată de stavilele de care avem a ne plînge noi, oamenii!*

Nimic nu se poate asemana cu un asemenea dar neprețuit pentru mine! Înălțimea-voastră poate să-i ia *Talismanului de safir* darul frumuseții și al bogăției, lăsîndu-i doar puterea magică de a-mi da putința să călătoresc nestîngherită în acele vremi istorice de mult apuse, pe care atît de mult doresc să le cunosc...

Mioara făcuse această rugămintă cu atîta modestie, iar ochii-i oglindeau atîta arzătoare dorință, încît Crăiasa fu adînc mișcată.

Totuși, ea se întoarse către zîne și, dorind să cunoască și părerea lor, le întrebă:

— Dar voi ce gîndiți, dragele mele? Vorbiți!

Din nou zumzetul de adineauri răsună în sală, zînele întrecîndu-se care mai de care să-și spună părerea.

Prima sări *Zîna tigrilor*, fulgerînd pe Mioara cu privirea fosforescentă a ochilor ei cu sclipiri metalice:

— Mărită stăpînă! vorbi în ciudată *Zîna tigrilor*. Cum este cu putință atîta îndrăzneală la o fiică de muritor? Oh! Nu! Nu se poate să-i dați

Talismanul de safir! Nu!

O parte din zîne o aprobară zgomotos, zicînd și ele într-un glas:

— Așa-i! Așa-i, are dreptate! Nu! Nu se poate să-i dăm *Talismanul!*...

Zîna Leilor, și mai aprigă, zvîrlind scînteii din ochi, izbucni:

— Și eu, și eu mă opun cu strășnicie! Nu trebuie să i se dea *Talismanul* pentru nimic în lume!

Zîna urșilor, însă, care stătuse tăcută pînă atunci, își spuse părerea cu glas liniștit, împăciuitor:

— Stați puțin! De ce v-ați mîniat pînă într-atît? Să ne mai gîndim. Fapta fetei este deosebit de prețioasă pentru noi. Deci, n-ar trebui, oare, s-o răsplătim și noi cu adevărat crăiește? Știm că nu oricui îi e dat să pătrundă aici, pe tărîmul Crăiesei noastre. Și dacă am socotit-o vrednică de a fi poftită în mijlocul zînelor, de ce să nu-i îndepliniți dorința, așa cum dealtfel i-ați și făgăduit, Slăvită stăpînă?

Dar *Zîna vulpilor*, vicleană ca totdeauna, intră și ea în vorbă:

— Oh! Înălțată stăpînă, firește, la tine este voia și îndurarea. Dar, în nimicnicia noastră, ați binevoit să ne cereți și nouă părerea. Prea bine! Să zicem că-i dăruim Mioarei *Talismanul de safir*. Dar cine ne cheazășuiește, adăugă ea pe un ton de prefăcută indignare — că devenind stăpînă pe el această fetiță nu-l va folosi pentru alte scopuri ascunse și primejdioase? Auziți ce neamipomenită îndrăzneală! Să ceară chiar *Talismanul de safir!* scrișni ea cu răutate. Ei! Dar știți că e tare vicleană fetița aceasta, nu glumă! Că eu una mă pricep la viclenii! Oho!...

Cîteva zîne încuviințară zgomotos cuvintele ei:

— Așa e! Are dreptate! Nu se poate să i-l dați!

Iar altele făcură haz de viclenia *Zînei vulpilor*.

Dar mama *Cerbului Irkan* se ridică și cuvîntă cu blîndețe către zîne:

— Nu înțeleg de ce sînteți atît de mînioase? Copilei i s-a îngăduit să ceară ceea ce dorește ea cel mai mult. Ce vină are copila, dacă aceasta este dorința ei cea mai fierbinte: *Să poată călători în vremile de altă dată?* Și rău fac surorile mele, zînele, care au vorbit cu atîta dușmănie și răutate, îndemnînd pe slăvita noastră Crăiasă *să-și calce cuvîntul dat!* Căci — să nu uităm asta — mărita noastră Crăiasă *și-a dat cuvîntul că va îndeplini dorința Mioarei, oricare ar fi acea dorință!* Cum ar putea, oare, prealuminata noastră stăpînă să nu-și țină făgăduiala? Și apoi, această fetiță dovedește cît e de înțeleaptă, iubind cu atîta pasiune călătoriile. Să vrei să te avînți într-o astfel de încercare cutezătoare e o dovadă de cu-

raj, pe care nu ne-am fi așteptat s-o întâlnim la ea, care e doar o copilă.

— Sînt întru totul de partea *Zînei urșilor* și a *Zînei-Căprioara*, vorbi și *Zîna gîzelor*. Într-adevăr, nu înțeleg deloc supărarea voastră. De ce vă mirați atît de mult? Cînd i se spune cuiva că poate cere orice vrea, el cere, bineînțeles, ceea ce dorește cel mai mult! Dar pentru asta nu trebuie să-i purtați pică Mioarei, și nici să vă mîniați...

Și *Zîna-Căprioară*, privind țintă la surorile ei, se întoarse spre Crăiasă:

— Luminată Crăiasă, fii bună și îndurătoare, cum numai Înălțimea-ta poate fi! Știm cu toatele că de sute de ani *Talismanul de safir* n-a mai fost dăruit vreunui muritor. Cunoaștem deosebita lui însemnătate. Dar fapta bună a acestei copile, purtarea ei deosebită, generozitatea ei, lipsa oricărui egoism de care atîția oameni mai suferă încă, toate aceste însușiri merită să fie răsplătite peste orice așteptări. Iar încrederea deplină pe care această copilă o are în cuvîntul Vostru și în nesfîrșita Voastră bunăvoință *nu trebuie zdruncinată* în nici un fel. Așa că, iată, îmi unesc și eu rugămintea cu a ei: Dăruți-i *Talismanul de safir*. Îl merită cu prisosință! Și ca să facem și voia unora dintre cele ce se tem de urmări, adaug: *la prima faptă rea săvîrșită* de Mioara, talismanul s-o părăsească, fetița pierzînd puterea pe care el i-o dă.

Tăcu *Zîna-Căprioară*...

Apoi, pe rînd, tot așa își spuseră părerea multe din zînele aflate de față, unele mînioase, sau chiar cu răutate și aspră lipsă de înțelegere, altele cu îngăduință și blîndețe, astfel că pînă la urmă nu se mai putea ști cîte erau de partea *Zînei-Căprioara* și cîte erau împotriva dăruirii *Talismanului de safir*.

Dar încă de pe cînd vorbise *Zîna-Căprioara*, fața Crăiesei se vedea luminîndu-se din ce în ce mai mult.

Și cînd zînele terminară cele ce avuseseră de spus, Crăiasa, înduplecată și cu adîncă înțelepciune, vorbi, întorcîndu-se către *Zîna-Căprioara*:

— Cît de adevărat ai grăit, draga mea! Ei bine! Văd că va trebui să-i îndeplinesc Mioarei dorința! Iată, m-am hotărît!

Mi-am dat cuvîntul și, fără îndoială, trebuie să mi-l respect.

Îi voi dăruia Mioarei prețiosul nostru *Talisman*! Dar la prima greșală săvîrșită, acest *Talisman* va pieri de la gîtul ei și nu-i va mai fi de nici un folos! Așa hotărît-am!

Vino, copilă! Ai izbutit să mă îndupleci! Iată! Îți dăruiesc *Talismanul de safir*. Dar ține bine minte cele ce-ți spun... *Vei retrăi timpurile pe care dorești să le vezi cu propriii tăi ochi, dar pentru nimic în lume nu ai voie să*

te amesteci în viața lor! Privești, doar atît! Dacă te amesteci cumva în cele ce vei vedea, pierzi Talismanul și puterea legată de el!

Apoi Crăiasa, sfîrșind cele ce avusese de spus, bătu din palme de trei ori. Și iată că apărură pe loc cei 24 de pitici care-i duseseră trena.

În timp ce piticii se închinau adînc în fața ei, Crăiasa îi dădu lui Sispo o cheiță de aur.

Sispo se urcă pe o scăriță de argint și descuie cu cheița de aur ușița de la firida bogat ornamentată din dreapta Tronului.

În momentul în care ușița firidei se deschide, întreaga sală este năpădită de o lumină albastră-azurie, răspîdită de sclipirea *Talismanului* în formă de stea ce se vede înăuntru.

Zînele toate par ca vrăjite în fața acestei minuni...
Sispo ia *Talismanul* cu lanțul lui cu tot și-l pune în mîna Crăiesei.
Crăiasa îl petrece pe după gîtul Mioarei, iar copila, mișcată pînă la lacrimi, sărută mîna Crăiesei și se înclină sfioasă.

Zîna-Căprioară și *Cerbul* o privesc cu drag, bucurîndu-se de bucuria ei.
Și este atît de fericită Mioara, că nici nu știe ce să facă. Se trage mai la o parte, cu pași împleticiți de emoție, pipăind cu mîna *Talismanul de safir* și neputînd scoate o vorbă.

Crăiasa îi vorbește din nou cu bunăvoință Mioarei, ridicînd degetul arătător, cel împodobit cu briliantul de mărimea alunei:

— Să nu uiți, mai ales, ce ți-am spus, Mioara! La cea dintîi greșală, pierzi *Talismanul*! Și ca să nu fii singură, iată, îți dau pe Sispo, să meargă cu tine, să te însoțească în călătoriile tale... Cu ochii strălucitori de bucurie, cu glasul tremurător, Mioara rosti în sfîrșit:

— Mulțumesc! Oh, cum să vă mulțumesc, slăvită Crăiasă!

Și fata strînse cu drag *Talismanul* la piept, cu amîndouă mîinile, și adăugă cu hotărîre:

— Mă voi sili să nu greșesc, prealuminată Crăiasă! Fiți încredințată! Mă voi sili să nu greșesc!

Crăiasa se ridică în toată mărreția ei și plecă, urmată de piticii care-i duc trena și de toate zînele care pășesc smerite în urma ei...

În uriașa *Sală a Tronului* n-au mai rămas decît Mioara și Sispo.

PITICII DIN INIMA MUNTELUI

Dar iată că cei 24 de pitici năvălesc în *Sala Tronului*, rămasă o clipă pustie, și fac horă în jurul Mioarei. Sînt foarte veseli și ghiduși, cîntă și dau sfaturi, care mai de care:

- Să nu greșești, Mioaro!
- Căci pierzi *Talismanul*, adăugă altul.
- Bagă de seamă, să-l păstrezi cu sfințenie!
- Să nu-l întrebuițezi pentru dorințe deșarte!
- Din negura vremurilor, din Egiptul milenar, din Egiptul faraonilor

și al vrăjitorilor cu puteri nemărginite, vine acest *Talisman*, să știi, îi șoptește cu glas tainic un pitic.

— Se zice că ar fi fost al zeului *Osiris* însuși, dar nimeni nu poate ști care e adevărul, chicoti alt pitic.

Fericită Mioara, iată, ai dobândit *Talismanul de safir*! Îți poți da seama de prețul unui asemenea dar?

Și așa, pe rînd, fiecare se minunează și-i dă cîte un sfat, cu toții fac ghidușii, dansează și cîntă, apoi, ținîndu-se de mîna, încing hora mai cu foc în jurul Mioarei și a lui Sispo.

Cînd iureșul plin de voie-bună al piticilor se mai domoli, vreo șase dintre ei se apropiară de copilă și-i grăiră:

— Dragă Mioara, vino acum să vezi măiestria noastră! Haide, vino să vezi și tu cum meșterim noi și ce podoabe ies din mîinile noastre.

— E departe? întrebă Mioara curioasă.

— Nuuu! Nu! îi răspund piticii, toți într-un glas...

— În inima muntelui meșterim și scoatem la lumină nu numai aurul și argintul, ci și toate nestematele lumii!

— Vino să le vezi, Mioaro! Vino, și n-o să-ți pară rău!

— Atunci, să pornim chiar acum! încuviințează copila.

Vorbele Mioarei stîrnesc o mare bucurie printre pitici. Ținîndu-se de mîna, în timp ce o muzică voioasă începe să răsune, pornesc cu toții

înspre adîncurile de nepătruns, acolo unde piticii făuresc juvaierurile de preț din nestematele pe care le scot cu trudă din inima pămîntului.

Un trenuleț mic ca o jucărie îi așteaptă. Se urcă în fugă cu toții în el, în frunte cu Mioara și Sispo, și pe loc trenulețul pornește iute ca fulgerul.

Merg ei cît merg, și iată, au ajuns într-un soi de grotă în care se află pe jos grămezi de pietre prețioase, orînduite după culori.

Într-un colț, o grămadă de safire, alături altă grămadă de opale; apoi o grămadă de ametiste, o alta de rubine, de smaralde verzi, iar în fund de tot diamantele, pe care piticii făurari le taie cu artă și le transformă în briliante. În dreapta stau de-a valma grămezi de aur și argint.

O mulțime de diademe, coliere și alte podoabe nemaivăzut de frumoase sînt gata meșterite. Mioara vede o puzderie de alți pitici care lucrează aci de zor, cu hărnicie, cîntînd:

*Sîntem harnici făurari
Și ca noi pe lume nu găsești,
Alți meșteri mai mari ca noi nu găsești, nu!*

*Bogățiile lumii
Doar la noi le aflați,
Căci noi sîntem, da, da,
Făurari de frumusețe.
Sîntem harnici făurari,
Din aur scump și briliante,
Din smaralde și opale,
Din safire și rubine,
Ametiste, diamante,
Noi făurim frumoase juvaieruri.
Făurari de frumusețe,
Făurari de juvaieruri,
Sîntem harnici și vestiți...*

*Din zori și pînă în noapte
Noi meșterim cu drag,
Pentru slăvita noastră Crăiasă.
Da, da, pentru slăvita noastră Crăiasă...*

Căci sîntem harnici și vestiți. Da! Da!
Făurari de frumusețe! Da! Da!

Mioara bate din palme, voioasă, și le vorbește piticilor cu multă prietenie:

— Cît este de frumos aici la voi, dragi prieteni! Nu-mi mai satur privirile de atîta strălucire și bogăție... Și ce neîntrecuți meșteri sînteți!!

Dar Sispo, grijuliu, îi amintește Mioarei că trebuie să plece:

— Acum, Mioaro, că ne-ai cunoscut măiestria, să nu mai pierdem timpul. Ai *Talismanul de safir*. Hotărăște tu singură unde vrei să călătorești.

Mioara stă puțin pe gînduri, apoi spune:

— Pare că sînt nițel buimacă... Nici eu nu știu ce aș dori să văd mai întîi... Sînt atîtea țări, atîtea epoci, pe toate aș vrea să le cunosc!

— În loc să te gîndești la mai multe deodată, gîndește-te mai întîi numai la una singură, o sfătui cu înțelepciune Sispo, călăuza ei. Ține strîns în mînă *Talismanul*, șoptește-ți dorința, și cît ai bate din palme vei fi acolo.

— Să fie oare adevărat? întrebă încă neîncrezătoare Mioara.

— Te mai poți îndoi? îi răspunse Sispo, cu glas dojenitor. Încearcă, și te vei încredința ce putere are *Talismanul*...

Ca într-un caleidoscop, vremurile și oamenii se vor perinda prin fața ochilor tăi... Și vei fi purtată în lumi de mult apuse, așa precum ai dorit...

Ceilalți pitici o îndeamnă și ei, glăsuind toți deodată:

— Du-te, Mioara, în țara talismanelor și a tainelor nepătrunse, în țara Sfinxului și a Piramidelor lui Keops, Kefren, Mikerinos... Du-te în Egiptul de acum 5 000 de ani!

— Ce spuneți? S-ar putea, oare, să ne întoarcem cu atîtea mii de ani înapoi?

— Și de ce nu? Nu știi că *Talismanul* tău are puteri vrăjite? Timpul și spațiul nu au opreliști pentru el...

— Dacă *Talismanul de safir* are cu adevărat asemenea putere, iată, doresc din toată inima să văd vechiul Egipt!

— Nimic mai ușor, dragă Mioara, o îmbărbătează Sispo. Ține-mă strîns de mînă, iar cu cealaltă mînă ține *Talismanul*, și pe loc dorința ți se va împlini.

Mioara, urmînd sfatul lui Sispo, rostește rar și tare:

— *Din negura trecutului, doresc să văd Egiptul care a clădit Piramidele și Sfînxul!*

Dar ce-a fost asta oare? Doar cît a rostit copila aceste cuvinte, că pe loc se și făcu întuneric, beznă! Dispărură piticii, dispăru și frumosul *Palat de Cleștar și Diamante* al *Crăiesei Zînelor Munților și Pădurilor*. Apoi se auzi o huruitură urmată de bubuituri înăbușite și de tunete îndepărtate, prelungi.

— Mi-e frică, Sispo!... șopti Mioara, strîngînd și mai tare, din toate puterile, mîna piticului.

— Fii curajoasă, copila mea! Nimic rău nu ți se poate întîmpla, cît timp ești cu mine!... Și din nou se simțiră purtați, prin văzduh, călătorind în zbor lin... Zburau în noapte...

În vechiul Egipt

LA CURTEA FARAONULUI

Prințul Satni

Edimineată. Mioara și Sispo se pomeniră, așa precum dorise ea, în Egiptul de acum 5 000 de ani.

Se aflau într-un palat măreț, cu numeroase săli susținute de coloane groase și împodobite cu statui uriașe de granit, atât de uriașe, încât Mioara părea cît o furnică de mică pe lângă ele!

Copila privi uimită în jurul ei, neștiind prea bine unde sosiseră...

— Sîntem în palatul Faraonului Amenoti al III-lea, îi explică piticul, care pe toate le ştia. Te voi duce să asculţi lecţia pe care o face zilnic prinţul moştenitor cu Marele Preot. Vom vedea totul, fără să fim văzuţi.

După ce Mioara şi Sispo străbătură cîteva coridoare, Sispo dădu la o parte o draperie grea, şi iată-i ajunşi în camera prinţului *Satni*.

Camera de studiu a prinţului moştenitor, *Satni*, e împodobită după gustul de acum 5 000 de ani. În dreapta se află un mic altar, cu o zei-tate.

Mioara îl zări, în sfîrşit, pe principele *Satni*.

E un băieţaş drăguţ şi are la gît o mulţime de amulete.

Marele Preot Ussir îi vorbeşte prinţului:

— Prinţ al fiului zeului *Ra*, la celelalte ştiinţe văd că te descurci mul-tumitor. Dar acum să trecem la partea cea mai de seamă: la cunoaşterea zilelor.

Şi prinţul *Satni* începe îndată să spună pe de rost lecţia, recitînd cu poticniri:

— Zilele ce se succed sînt *faste* şi *nefaste*, după evenimentele care s-au întîmplat... (Aci prinţul se încurcă, apoi îşi aminteşte şi continuă iute): din timpul dinastiilor divine.

Din nou se opreşte, şi, nedumerit, întreabă pe Marele Preot:

— Adică cum, Ussir? Aici n-am prea înţeles bine...

Marele Preot Ussir îi explică iarăşi, şi prinţul *Satni* îl ascultă cu foarte mare atenţie.

— Viaţa noastră, a oamenilor, începu Ussir, e legată strîns de aceea a Universului şi a zeilor. De mult, de mult de tot, înainte de Faraonul *Miu*, zeii s-au amestecat în viaţa popoarelor. Au venit pe pămînt, luînd înfăţişare omenească. S-au supus pasiunilor şi slăbiciunilor omeneşti. S-au urît ori s-au iubit, s-au războit între ei, au triumfat sau au fost în-vinşi, întocmai ca orice muritor de rînd.

Mai tîrziu, însă, trebuiră să se întoarcă din nou în regatul lor, fiind chemaţi de Atoatestăpînitorul.

De atunci ei *se ascund în misterul eternităţii lor...* mai zise Marele Preot cu glas de taină, şi tăcu o vreme.

— ... Dar întîmplările *fericite* sau *nefericite* ale vieţii lor de atunci mai hotărăsc şi azi, după mii şi mii de ani, fericirea sau nefericirea fiecărei generaţii şi a fiecărui om în parte, se auzi din nou vocea lui Ussir. De aci denumirea de zile *faste*, adică purtătoare de noroc, şi *nefaste*, adică aducătoare de nenorociri.

Vezi, dar, cît de însemnat lucru este cunoașterea zilelor. Și *anume trebuie să știm bine care sînt cele faste și care cele nefaste!*

Ei, acum ai înțeles, luminate prinț Satni?

— Oh, cum explici tu cine n-ar înțelege? îi răspunde iute prințul, ca pe o lecție bine învățată.

— Spune-mi atunci, ce fel de zi este ziua de 17 Athir? îl întrebă din nou Marele Preot, vrînd să se convingă dacă prințul Satni a înțeles sau nu lecția.

— Rea, rea, rea! nefastă, răspunde prințul, pe nerăsuflăte.

— De ce?

— Pentru că odinioară, tot într-o zi de 17 a lunii Athir, *Sit* a atras în cursă pe fratele său *Osiris*.

La auzul acestui nume, atît prințul cît și Ussir se înclinară adînc, în semn de profundă venerație.

— ...și-l omorî prin trădare, la un ospăț, urmă micul Satni cu vioiciune. De atunci, în fiecare an la această dată, puterea binelui slăbește, și domnia răului învinge. Natura întreagă e lăsată pradă puterilor vrăjmașe ale întunericului. Totul se întoarce împotriva omului. Orice va începe în această zi, nimic nu-i va reuși!

— Și ce se va întîmpla dacă te vei duce pe malul fluviului în ziua aceasta? îl ispitește Marele Preot Ussir.

Prințul se repezi cu răspunsul învățat ca pe apă:

— Crocodilii vor sări asupra aceluia care ar face asemenea nechibzuință, întocmai precum *Sit* a sărit odinioară asupra lui *Osiris*.

Și din nou Mioara îi vede pe amîndoi închinîndu-se cu adînc respect pînă la pămînt.

— Dar ziua de 9 a lunii Kiak cum este? întrebă iarăși Ussir.

— Bună, bună, bună! *Fastă*, adică!

— De ce? vrea să știe profesorul cu tot dinadinsul.

Prințul Satni e silitor și foarte atent, a învățat bine lecția. Vorbește fără șovăire:

— *Tot* l-a întîlnit pe *Sit* și l-a învins, în sfîrșit. În această zi, în fiecare an e mare sărbătoare pe pămînt. Orice vei întreprinde îți va izbîndi deplin!

— Mai cunoști altă zi tot atît de bună?

— Da, ziua de 6 Tibi, cînd orice vei vedea va fi spre fericirea ta. La fel și ziua de 8 Tibi.

Dar Marele Preot tot nu-i dădu pace elevului său:

— Spune-mi acum ceva și despre ziua de 12 Tibi. Cum putem socoti această zi?

— Rea, rea, rea! Nefastă! Nu te apropia de animale. De vezi un șobolan, nu-i face nici un rău, întoarce privirile, zeul este într-însul în acea zi...

— Dar ziua de 13 Tibi?

— Bună, bună, bună! Orice vei face, vei izbîndi. Chiar de vei băga capul în gura leului, nimic nu ți se va întîmpla. La război de te vei duce, vei fi victorios!

— Ce grijă trebuie să avem în ziua de 9 Tibi?

— Să dăm ofrande zeilor și să împărțim prăjituri de cocos și pîine caldă la cei nevoiași.

— De ce?

— Pentru că în ziua de 9 Tibi zeii o sărbătoresc pe *Zeița Miezului Zi-lei*.

— Foarte bine! Dar zilele sînt ele oare numai faste și nefaste?

— Nu, ele sînt și mixte.

— Adică?

— Sînt zile în care primele două părți ale lor sînt bune, ne poartă noroc, iar cea de-a treia, nenoroc...

— Cunoști o astfel de zi?

Aci prințul Satni tăcu, fără să poată da vreun răspuns.

— În ce zi sîntem azi? îl ajută profesorul.

— Ah, da, sîntem în *25 ale lunii Tot*, răspunse prințul Satni, revenindu-și din șovăirea lui din primul moment.

— Deci, ferește-te! îi spuse profesorul, făcînd cu degetul, de cea de a treia parte a zilei de azi, căci te poate paște o mare primejdie!

— Dar *amuletele vrăjite de tine*, Marele Preot, cel mai atotștiutor vraci din cîți a avut imperiul nostru, *mă vor apăra!* răspunse prințul cu mare siguranță și încredere deplină în puterea nemărginită a Marelui Preot, și-și duse mîna la colanul pe care-l purta la gît.

— Pentru aceasta însă trebuie să nu uităm ca, înainte de a părăsi odaia, să rostim formula magică...

— Desigur, desigur, încuviințează supus prințul Satni. Dar ia spune-mi, Ussir, e adevărat? Erai de față la nașterea mea? Și le-ai văzut pe cele șapte *Hatore* cînd mi-au prezis soarta?

— Cum te văd și cum te aud! răspunde plin de îngîmfare Ussir.

— Mai povestește-mi o dată ce ziceau ele! se roagă prințul, privindu-l cu ochii plini de curiozitate.

Cu glas solemn, Marele Preot rostește cuvintele prezicerii:

— Prințul Satni va fi un prinț viteaz și înțelept, ziceau ele, va avea mari însușiri pentru știința magiei, dar de nu va lua seama va fi mîncat de un crocodil. De nu vor avea grijă părinții de el, nu va zăbovi mult timp pe pămînt....

— Și asta se poate întîmpla cu adevărat? Tu ce crezi, Ussir?

— *Cît sînt eu și amuletele mele magice nu ai a te teme de nimic!*

— Cum de poți tu să le vrăjești astfel, încît să aibă o putere atît de mare?

— Cu ajutorul zeilor orice e cu putință! Din vremea trecerii lor pe pămînt, zeii au păstrat un fel de dragoste pentru muritori, dragoste care-i aduce neconținut pe pămînt...

Și Marele Preot adăugă în taină.

— *Dacă știi formulele magice, acelea care se află în Cartea Înțelepciunii și a Morții*, carte scrisă de însăși mîna zeului Tot, și pe care numai templul lui Amon o păstrează, acele formule magice au o putere de neînving asupra zeilor și-i silește să lupte pentru tine!

O parte din această putere eu pot s-o închid, prin vrăji, în amulete!

Iată, ai aici amuletele care te apără de foc, de scorpioni, de bolii, și mai ales aceasta mare, cu chipul lui Amon, ce poate strivi un crocodil. Aceea cu patru capete de berbec și ochiul lui Horus te apără și chiar te vindecă de deochi.

— Ce însemnat și folositor lucru este să cunoști *Cartea Înțelepciunii și Magia!* oftă prințul Satni, plin de respect pentru știința Marelui Preot.

— Desigur, copilul meu. Și eu chiar asta și încerc să fac. Să te deprind pe tine, vlăstar regesc, a le cunoaște și a le venera, a le stăpîni deplin, spre a te folosi mai tîrziu de ele...

Mîine îmi vei vorbi despre cum e împărțită lumea, prințul meu, despre viața de dincolo de moarte și îndeosebi despre cum se face îmbălsămarea corpurilor, astfel încît mumiile să dăinuie peste milenii...

Și acum, hai să rostim amîndoi, în fața altarului lui Amon, *descîntecul amuletei*, descîntec ce te va apăra pe tot restul zilei...

Zicînd acestea, Ussir și Satni se prosternară în fața altarului. Glasul puternic al Marelui Preot, urmat de glasul subțirel al prințului Satni, se

ridică spre înălțimi.

Vorbele descîntecului curg rar și apăsător:

— O, preavenerat Amon, ascultă ruga noastră și fă ca vraja ce rostim să aibă puteri nemăsurate!

Înapoi, crocodil crud, fiu al lui *Sit*!

Legată să-ți fie gura, și brațele, și ochii!

Apa să se facă foc înaintea ta!

Vraja celor 37 de zei se află în ochii tăi! Legat ești tu de dintele lui *Ra*, legat ești de cei patru stâlpi de bronz ai amiezii, înaintea bărcii lui *Ra*.

Oprește-te, crocodil puternic, fiu al lui *Sit*!

Înapoi, crocodil vrăjmaș, piei în adîncul apelor, piei!

Apoi, cu glas de rugă, șoptiră amîndoi:

— Ah! Ocrotește-mă, *Amon-Ra* cel prea puternic și nebiruit... Ocro-

tește-mă! Tăcură, plecîndu-și capetele în reculegere...

Apoi, în tăcerea care se înstăpînise, Marele Preot și prințul Satni părăsiră încet încăperea.

Sărind din ascunzătoarea ei, Mioara izbucni în hohote de ris. Sispo zîmbea și el în barbă.

— Ha-ha-ha! Vai, Sispo, bietul prinț! Ce de-a superstiții caraghioase! Ia te uită cu ce îi împuia capul Marele Preot! Și ce descîntece! Parcă ar fi baba Chiva, vecina bunicului, care tot cu din astea umblă, dar nimeni n-o mai ia în seamă. Știi, Sispo, odată, cînd mă durea capul, ea zicea că să-mi descînte de deochi. Am rîs, dar știi, m-am prăpădit de rîs, nu alta! Ea a plecat îmbufnată, iar eu am luat un bulin de durere de cap și mi-a trecut îndată.

— Să ne grăbim, Mioara, o întrerupse Sispo. Hai să mergem în Sala Tronului, unde se află adunată toată Curtea și ostașii, în așteptarea Fa-raonului.

ÎN SALA TRONULUI

În după-amiaza aceleiași zile

Străbătînd o mulțime de săli uriașe, Mioara și Sispo au ajuns în Sala cea mare a Tronului, împodobită cu două rînduri de pilaștri și foarte bogat decorată. În fund, în stînga, după o perdea, ascuns privirilor, se află Tronul de aur al Faraonului.

Curtenii adunați discută cu aprindere între ei.

Dar deodată se face o liniște mormîntală, iar *Marele Dregător* intră și e salutat de toți cu respect.

Marele dregător se oprește lîngă unul din cei mai apropiați prieteni ai

lui și vorbește cu el destul de tare, astfel încît ei sînt auziți de toți.

— Strălucitul nostru Amenoti al III-lea, Faraonul Egiptului, este mai neliniștit decît oricînd, îi spune prietenul cu îngrijorare.

— Ehei! Așteaptă sosirea unui curier din Siria, îl lămurește *Marele Dregător*.

Ceilalți îl privesc cu interes și îl întreabă la fel de îngrijorați:

— Și de ce oare așteaptă strălucitul nostru Faraon sosirea curierului?

Dar *Marele Dregător* nu le răspunde, ci își pleacă privirile în jos, îngîndurat.

— Știrile și așa sînt proaste, zice unul dintre curteni și clatină din cap. Ceilalți clatină și ei din cap, în semn de mare îngrijorare. Trimișii regelui, care trebuiau să strîngă birul, au fost batjocoriți, ba chiar și schingiuiți! Ce vreți? Nu mai pot plăti nevoiașii birul, că nu au de unde!...

— Asta încă n-ar fi nimic! Dar vestea cea nouă o știți? li se destăinuiește, în sfîrșit, *Marele Dregător*.

— Ce veste, ce veste? întreabă toți, privindu-l stăruitor și ascultînd cu mare atenție.

— O veste proastă. Bătrînul rege *Hiti-Motur* a dispărut în chip misterios, în nu se știe ce răzmeriță de Palat, le explică *Marele dregător*, cu glas de taină.

— Ei și? fac curtenii, neînțelegînd ce poate fi demn de interes în această întîmplare....

— Dar vedeți că urmașul său, *Kitisaru*, nu vrea să respecte tratatele, îi dumirește *Marele Dregător*.

— Ei, atunci se îngroașe gluma! murmură curtenii, care pricep că-i paște primejdia unui război.

— Iată de ce Faraonul este mai tulburat decît vrea s-o arate, mai adăugă *Marele Dregător*.

— Vom avea război, și gata! Sîntem destui să-l purtăm, își dă cu părerea unul dintre marii generali aflați de față, umflîndu-și pieptul cu mîndrie.

— Da, dar cu seceta și sărăcia cruntă ce bîntuie, ce te faci? îl intrerupe *Marele Dregător*.

— Așa-i. E mare secetă, secetă cum n-am mai pomenit de cînd mă știu! se căinează un curtean.

Într-un colț, doi dregători șușotesc între ei, privind cu ură la *Marele Dregător*.

— O fi vreo pedeapsă a cerului pentru atâtea nelegiuiri și cruzimi ce se petrec, șoptesc ei.

Dar un al treilea curtean, privind cu teamă în juru-i, le spune în grabă:

— Ssst! și duce degetul la buze, cu înțeles.

— Zeul e mînios. I s-a arătat Faraonului în vis și l-a muștrat atît de înspăimîntător, încît el a sărit țipînd din somn și n-a mai vrut să adoarmă de teamă să nu primească iarăși prevestiri înspăimîntătoare, șoptește totuși unul dintre curtenii ce dușmănesc pe *Marele Dregător*.

— Mie mi-a spus un ajutor de la templu că însăși statuia zeului i-a vorbit mîniată azi-dimineață, cînd s-a dus pentru ofrandă, îi întărește spusele, tot în șoaptă, întîiul curtean.

— Ce vrei, prea multe măceluri, prea multe petreceri și risipă la Curte, și jos, în popor, atîta cruntă mizerie!

Dar celălalt curtean, privind cu teamă în jur, din nou le face semn să tacă: «sst!» Și din nou duce degetul la buze.

Deodată se lăsă în sală o liniște mormîntală.

Mioara și Sispo văd pe Marele Preot Ussir intrînd cu toată solemnitatea. E îmbrăcat în bogate haine brodate, iar părul îi este încrețit tot în spirale. Pe cap poartă un fel de tiară de ceremonie, avînd un șarpe de aur încolăcit în vîrf.

Toți cei de față i se închină, salutîndu-l cu respect.

Ussir are gesturi cam țepene, e plin de îngîmfare. Privește mulțumit și cu trufie în juru-i, răspunde la închinăciunile celorlalți abia cu o ușoară înclinare a capului și are o înfățișare severă.

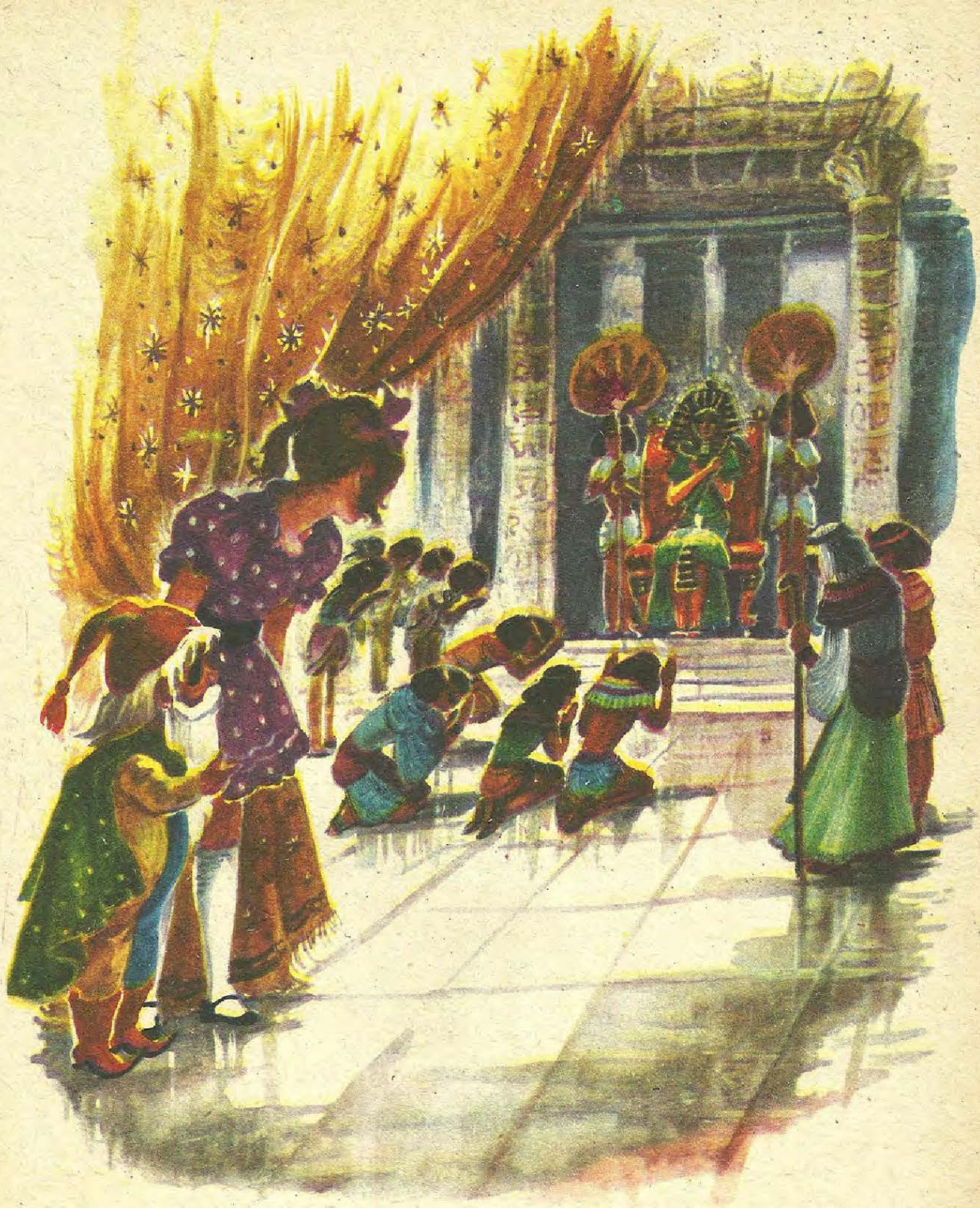
Un slujitor vestește, cu glas de tunet, venirea Faraonului.

Gongul bate, răsunînd prelung. Lumea e în așteptare, cu fața spre draperia din fund.

Doi ostași cu chipuri încremenite dau draperia la o parte.

Faraonul, asemeni unei divinități, apare în toată strălucirea-i orbitoare. Stă țepăn pe Tronul de aur, cu ochii ficși, ținînd sceptrul de aur în mînă. E scînteietor de nestemate...

Toată lumea i se închină adînc, unii chiar se trîntesc cu fața la pămînt, alții cad în genunchi, fiecare după rang, vrînd să arate prin asta că ei sînt prea neînsemnați pentru a putea cuteza să privească strălucirea neasemuită a fiului *Zeului Ra*, Faraonul atoateștiptător...

Doar Marele Preot stă în picioare, aplecînd ușor și cu respect capul, în semn de salut...

Pitită după draperie, Mioara e numai ochi și urechi.

Faraonul îi privește pe rînd pe fiecare, cercetător, străpungîndu-i parcă cu privirile, apoi le face un semn cu mîna.

Cei de față se ridică, dar stau tot cu capetele plecate.

Gesturile Faraonului sînt sacadate și, urmînd protocolul Curții, strict sacerdotale.

În sfîrșit, de la înălțimea mării lui, binevoiește să le vorbească:

— Supușii mei! Preaputernicul *zeu Ra* să vă aibă în pază! Fie ca după moarte sufletele voastre să găsească cu ușurință căile sferelor ce duc spre *Tot*, cel care cîntărește faptele fiecăruia!

Iată că milostivirea tatălui meu, *zeul Ra*, v-a mai dat o zi! Fie El prealăudat!

— Fie El prealăudat! strigă toți în cor. Fii prealăudat și Tu, Fiu al Soarelui! adaugă apoi curtenii în grabă, cu smerenie.

Marele Preot, închinîndu-se Faraonului, grăiește:

— Tu ești adevăratul fiu al zeului *Amon-Ra*, ca și El de puternic! Iar eu, slujindu-ți Ție, slujesc lui *Amon-Ra*!

Aceste ultime cuvinte Marele Preot le rostește rar, cu mare trufie.

Curtenii, lingușitori, se întrec care mai de care să-i aducă cele mai plăcute laude Faraonului:

Cel dintîi începe *Marele Dregător*:

— Am văzut multe minuni săvîrșite de Tine de cînd te-ai înălțat rege al lumii, și noi nu știm nimic pe lume care să-ți fie asemenea în strălucire, în afară de *Amon-Ra*, părintele tuturor zeilor și al Tău!

— Cuvintele ce ies din gura Ta sînt ca vorbele zeului *Horus*, pline de necuprinsă înțelepciune, adaugă un alt curtean, trîntindu-se cu fața la pămînt.

Generalii nu se lasă nici ei mai prejos în laudele ce-i aduc:

— Gîndul Tău, buzele Tale măsoară mai drept decît cel mai drept cîntar al zeului *Tot*. Există oare ceva pe care Tu să nu-l știi?

— Există oare cineva atît de mare și de puternic ca Tine? Numai Tu hotărăști destinul nostru! Fii preaslăvit de-a pururi! O, fiu al lui *Amon-Ra*!

— Zeul care poruncește e în gura Ta, zeul înțelepciunii este în inima Ta, limba Ta este sanctuar al adevărului!

— Tu ești veșnic, și noi ascultăm de porunca Ta. Orice ne poruncești, noi îndeplinim! Fără crîcnire! Fie pace, fie război!... încheie, și mai umil, ultimul general. Dar cel din urmă cuvînt tot *Marele Dregător* îl are:

— Șarpele care-și înalță capul pe fruntea Ta are o putere tainică, el este puterea miniei Tale împărătești, el aduce la îndeplinire gîndurile Tale ascunse. El scuipă flăcări și trăsnește asupra oricui ar îndrăzni să se apropie de divinitatea Ta, de trei ori sfîntă și preamărită!...

La toate acestea, Faraonul, măgulit, răspunde plin de semeție:

— Supușii mei! Laudele pe care prin mine le aduceți Părinților mei, zeii preaputernici, vă vor fi luate în seamă în ziua cea mare!

Dar acum e bine să vedem ce vești avem...

Să-i lăsăm să intre pe cei care au găsit destulă tărie în sufletele lor spre a înfrunta privirile scînteietoarei mele făpturi, stăpînul vostru al tuturor! Apoi, întorcîndu-se spre șeful gărzii, el dădu poruncă:

— Să intre cei veniți cu daruri!

DARURILE

Maimarele gărzii deschise larg ușile monumentale ale Sălii Tronului, lăsînd să intre cîțiva negustori și meșteșugari cu daruri. În urma lor pășește un trimis din Siria.

Cel dintîi care se ploconește e giuvaergiul. Vorbește plin de smerenie.

— Din aurul Siriei și al Etiopiei am lucrat cu măiestrie, cu multă trudă, migală și luare-aminte, pentru Tine, Înalt-Stăpîne, aceste brățări cum nu mai există altele!

Îndură-te, rogu-te, și le primește de la robul tău supus.

Faraonul le cercetează cu băgare de seamă, pe chipul lui se vede că-i sînt pe plac, și poruncește cu și mai multă trufie:

— Să i se dea un papyrus, în care să stea scrisă onoarea pe care Faraonul i-a făcut-o, de a-i primi darurile!...

Chipul giuvaergiului e strălucitor de bucurie. Se ploconește adînc în fața Faraonului, în chip de mulțumire.

Cel de al doilea e un meșteșugar:

— Am gravat pentru Tine aceste amulete, pe care Marele Preot, cu știința lui nemăsurată, le va vrăji astfel ca ele să Te apere de rele. Apleacă-ți bunăvoința asupra robului Tău și primește aceste daruri...

Din nou Faraonul se apleacă, le privește cu atenție și dă poruncă:

— Ia-le, Ussir, să faci din ele atotputernice amulete împotriva duhurilor rele. Apoi, întorcîndu-se către gravor: Și ție ți se va da un papyrus!

Auzind aceste cuvinte, meșteșugarul cade cu fruntea la pămînt:

— Oh! Cum să-ți mulțumesc, oare, pentru marea Ta bunătate? Papyrusul îl voi păstra toată viața și-l voi lăsa moștenire urmașilor mei!

Țesătorul e un om voinic și cu figură plină de istețime:

— Eu am țesut cea mai scumpă țesătură, iar el — aci țesătorul arată spre un alt meșteșugar — a brodat-o cu aur și nestemate. Aruncă-ți privirea, Fiu al Zeilor Atotputernici, și spune dacă este destul de frumoasă pentru Tine, cel mai strălucit și cel mai puternic dintre regii pămîntului, Preaslăvitul nostru Stăpîn.

Faraonul privește stofa care este de o mare frumusețe. Dar nu vrea să se vadă cît de mult îi place, și zice cu prefăcută răceală:

— Mde, nu e urîță deloc.

Apoi poruncește slujitorilor de lîngă el, care așteaptă smeriți:

— Luați-o și duceți-o în iatacul meu!

La aceste cuvinte, chipul țesătorului și al celui care brodase stofa se luminează de bucurie.

— Să le faceți și lor cîte un papyrus! binevoiește a adăuga Faraonul.

— O, cum să-ți mulțumim, Preaputernice, preaslăvite stăpîne? se prosternează tulburați meșteșugarii în fața Faraonului, trîntindu-se cu fața la pămînt.

Iar Faraonul ridică degetul, în semn de deosebită luare-aminte și zice:

— Îmi mulțumiți țesînd și brodînd pentru mine stofe și mai frumoase încă!

Fericiți, cei doi ies, îndoindu-se în adânci temenele, iar Faraonul se întoarce către șeful scribilor care stă deoparte:

— Dar tu, șef al scribilor, ce ne-ai mai pregătit? Cu ce ne vei desfăta astăzi? Căci pentru asta ești bine plătit...

— Preafericit fiu al lui *Ra*, am ticluit în liniștea grădinii în care m-am retras, gîndind adînc, pentru a te distra pe tine, Slăvite, un dans care vrea să amintească bogăția de altădată a pămîntului nostru... Tot în acest timp l-am încercat cu dansatoarele Curții, și, de poruncești, îndată vei putea privi dansul închipuit de mine, întru slăvirea Ta....

— Să văd dansatoarele! poruncește nerăbdător Faraonul, bătînd din palme.

Abia rostită dorința Faraonului, că iată intră dansatoarele, avînd niște coșuri colorate pe cap, încărcate cu tot felul de fructe. Sînt îmbrăcate fiecare altfel, și mișcările lor grațioase reînvie scene din vremea fericită de belșug.

Dar pe figura Faraonului se văd deodată semne de nemulțumire, apoi de furie crescîndă, căci el gîndește că tocmai acum, cînd seceta a pustiit țara, îndrăzneala de a înfățișa scene de belșug trebuie socotită drept o adevărată trădare! Dansatoarele dansează, cu mișcări simbolizînd anotimpurile, un dans egiptean. Cu toate că dansul e încîntător, el are darul de a-l scoate din fire pe crudul Faraon Amenoti al III-lea, care se încruntă fioros și fulgeră cu privirile pe bietul șef al scribilor...

Mioara tocmai vroia să-l întrebe pe Sispo ce are Faraonul, de e nemulțumit, cînd deodată răsună ca un tunet glasul lui înfricoșător:

— Cîine! Trîntore! Numai atît ai putut cloci cu mintea ta trîndavă și proastă, în atîta timp de cînd lipsești? Mănînci degeaba pîinea mea, vierme! Nu meriți să te bucuri de razele lui *Ra*! Belșug, hai! Cîrtitor cu prepusuri. Cu de astea îmi umbli? În țară bîntuie seceta, și tu vorbești de belșug? Batjocură e asta, nu dans! Înfruntare! S-o știi!

Și cine cutează a înfrunta pe fiul lui *Amon-Ra* trebuie cît mai aspru pedepsit. Să le fie de învățătură și altor cutezători!

Zicînd acestea, Faraonul ia o săgeată otrăvită și, fără să stea pe gînduri, țintește și o trimite drept în pieptul șefului scribilor...

Lovit în inimă, sărmanul scrib cade la pămînt, se zvîrcolește în chinuri și moare.

Groaza e mare printre Curteni, cu toate că sînt obișnuiți cu firea crudă și nestăpînită a stăpînului lor.

— Duceți afară imediat hoitul trîndavului care n-a știut cum să-și desfete stăpînul, nemulțumind astfel pe zeul însuși! mai răcnește Faraonul cu ochii ieșiți din orbite și cu spumă în colțul buzelor.

Iar curtenii, galbeni la față, stau înlemniți de teamă, abia mai cutezînd să respire, ca nu cumva mînia stăpînului să cadă și asupra vreunuia dintre ei.

PEDEAPSA

De afară se aude zgomot de voci, apoi se iscă îmbulzeală la ușă. Și iată că năvălește înăuntru un bătrîn cu părul vîlvoi și cu o figură luminoasă, dar sfîșietor de tristă. E tot numai zdrențe. E unul din acei apărători ai poporului, luptători cu cuvîntul, numiți profeți în Egipt, și care străbăteau drumurile țării în lung și în lat, spre a îndruma oamenii pe calea cinstei, cît și spre a cere dreptate de la cei mari pentru cei obijduiți. Ei erau singurii care cutezau, pe acele vremi, să înfrunte pe maimarii lumii. Bătrînul pășește în fața Faraonului și, fără să se prosterneze, așa cum erau toți siliți pe atunci, după obicei, ci salutîndu-l doar cu o

încalinare a capului, el îi grăiește cu voce aspră la început, apoi mai stinsă, mai îmblînzită, pentru ca la sfîrșit glasul lui să se înalțe din nou, crescînd din ce în ce, asemenea bubuitului tunetului:

— Faraon! Faraon! Ascultă glasul poporului, ascultă cuvîntul unui om drept! Tu ești omul de încredere al zeilor pe acest pămînt, Tu hotărâști soarta noastră a tuturor. Tu ții în puterea Ta și firul zilelor noastre și cumpăna dreptății!

Dar ascultă și ruga noastră, a celor umili, lipsiți poate de luminile de care te bucuri Tu, dar sîngerîndu-ne inima pentru gloria Ta. Căci poporul te iubește, Faraon, și de la Tine așteaptă milă și îndurare și izbăvire!

Secetă și sărăcie cumplită bîntuie țara, căci Nilul, părintele zeilor, și-a întors fața de la noi!

De ani de zile și-a retras apele lui binefăcătoare, spre a ne dovedi mînia zeilor atotputernici!

De ani de zile n-au mai căzut ploi asupra pămîntului nostru!

Faraonul, liniștit după ce-și descărcase mînia asupra șefului scribilor, rîde cu dispreț și binevoiește a-i răspunde:

— Ei ași! Ce știi tu, dobitoc bătrîn! Vino-ți în fire! Cui îi vorbești tu astfel, plin de obraznicie, nebunule? Crezi poate că știi mai multe decît mine, fiul lui *Amon-Ra*? Ha, ha, ha! Mie îmi vorbești astfel?...

— Da, ție îți vorbesc, Faraon! Și nu sînt nebun! Ești fiul *Zeului-zeilor*! Dar nu zeul luminei *Ra* e acuma cu Tine, nu! Ci *Sit*, duhul întunerii-cului! El ți-a furat înțelepciunea, îndemnîndu-te la rele!

Contenește cu fărădelegile, Faraon! Ești puternic și atotstăpînitor! Cu atît mai mult nu trebuie să nedreptățești pe cei nevinovați! Gem închisorile de miile de osîndiți pe nedrept de tine. Cruță-i măcar pe copii! Nu lăsa să fie schingiuiți nevinovații, nu osîndi la moarte pe cei mai buni dintre fiii Egiptului!

Trufie, cruzime și deșertăciune necuprinsă, atît a mai rămas în ființa Ta!

Setea asta de sînge a Ta e semn că *Sit* te-a încătușat și te ține în ghearele lui.

Vai, Ție, Faron! Vai Ție! Plîng de mila Ta, Faraon! Căci zile cumplite vei trăi!

Faraonul rîde disprețuitor:

— Cîine slab la minte, ha, ha, ha! Prostimea, gloata vă spune profeți!

Ha! ha! ha! Dar eu vă spun năîngi! Vreîi binele poporului? Voi, nişte zdrenîăroîi, nişte nevolnici?!

— Rîzi, dar nu mai e mult pînă la pedeapsă, îl dojeneşte bătrînul profet.

Faraon! Îîi spun: *Conteneşte cu fărădelegile*, fii părinte acestui neam, precum se cuvine să fii, şi nu călăul lui necruîător! Fie-îi milă de poporul sărman, asuprit şi fără apărare!

Dar faraonul nu mai poate răbda cele ce aude, furia îl îneacă, se răs-teşte:

— Încetează cu văicărelile şi cu dojenile, bătrîn fără de minte! Cum de îndrăzneşti tu să priveşti în faîă pe fiul zeilor? Ba, cum cutezi încă să mă şi înfrunîi? Pentru această nelegiuire eu te pot condamna la moarte! Pe loc!

Profetul însă nu se înpăimîntă şi-l ceartă mînios, ameninîindu-l:

— Faraon, aşadar nu vrei să ascultîi de vorbele mele? Am venit aci mîinat de suferinîele fără de număr ale celor mulîi, ale celor obijduîi, ale celor sărmani.

Nu vrei să ascultîi glasul dreptăîii şi al cinstei?

Te vei căi amarnic!

Pentru purtarea Ta nelegiuîtă, a Ta şi alor Tăi vei fi aspru pedepsit! Tu şi urmaîii urmaîilor Tăi, Faraon, vei vedea! Vei vedea!

În curînd urgii nemaipomenite se vor abate asupra Egiptului! Pămîntul nu va mai putea fi cultivat, căci moline grozave se vor abate asupra ţării noastre, lovînd în toîi fără cruîare şi fără alegere, secerînd vieîi, cu miile, dintre cei sărmani mai cu seamă...

Şi nu va mai avea cine munci pămîntul pentru voi, cei puternici!

Şi nu veîi mai avea cui porunci!

Duşmanii din ţările învecinate stau la pîndă! Sînt gata pregătiîi!

Războaie aprige se vor isca, vecini prădători vor năvăli în Egiptul nostru bogat, şi fluviul va fi roşu de sînge...

Şi toîi vor trebuie să bea din el, căci le va fî sete de apă, şi apă nu vor afla...

Sălbaticii deşertului se vor folosi de slăbiciunea noastră, pentru a năvăli pe bogatul nostru pămînt negru, pe care-l rîvnesc cu lăcomie de atîta amar de vreme...

Vor face din femeile lor prinîese înpodobite cu aur şi pietre preîioase,

iar prințesele noastre abia de vor avea ce mânca, nevoite vor fi ele să cerșească!...

Vor plînge pînă și necuvîntătoarele de soarta nefericită a acestei țări, vor plînge și pietrele, dar totul va fi în zadar, căci atunci va fi prea tîrziu! Pocăiește-te, împlînzește-ți mînia, Faraon. Te crezi puternic, oh, Faraon! Și te încrezi în lingușirile Marelui Preot!

Dar va veni vremea cînd urmașii Tăi vor fi izgoniți de pe Tron de urmașii lui, mai adăugă profetul cu glas înfricoșător, arătînd cu mîna spre Marele Preot.

Țara noastră va fi împărțită de dușmanii hrăpăreți și necruțători!... Și deodată ca un blestem țîșnesc vorbele din gura bătrînului înțelept: — Gloria faraonilor va apune pentru de-a pururi, și niciodată ea nu va mai reînvia! Vai vouă!

Blestem greu apasă asupra voastră! Iar gloria voastră de azi, după trecere de milenii, va părea urmașilor noștri doar un basm bun de adormit copiii! Niciodată nu se va cunoaște adevărata strălucire a Egiptului nostru de azi, căci nimeni nu va voi să creadă în ea! gemu bătrînul, și lacrimi grele îi brăzdau obrajii slabi...

Oh! Vai Ție, Faraon! Cutremurați-vă, voi Curteni! Cutremurați-vă! Căci iată, pedeapsa e aproape!

Vai vouă! Vai nouă, tuturor!...

Nelegiuirile voastre au umplut paharul răbdării!

Blînda *Osiris* și *Ra* își vor întoarce fața de la bietul nostru Egipt pentru totdeauna! Vai nouă, tuturor!...

Egiptul se va prăvăli în prăpastia uitării și a necunoașterii!

Iată pedeapsa înfricoșătoare ce vă așteaptă! Jur că spun adevărul, își încheie bătrînul, într-un hohot de plîns, vorbele.

Faraonul, scos din fire, peste măsură de furios din cauza înjosirii îndurate în fața întregii Curți, aruncă cu ură o lance în pieptul bătrînului, răcnind:

— Piei, cobe nerușinată, vierme netrebnic! Piei! Așa!

Ochii Faraonului aruncă fulgere de mînie. Iar fața i s-a schimonosit de ură...

Sărmanul osîndit se clatină cu lancea în piept, mai găsind totuși destulă putere să strige:

— Te blestem! Blestem, blestem!...

Zvîrcolindu-se pe jos în chinuri groaznice, bătrînul moare, gemînd înfricoşător.

Faraonul porunceşte cu glas de tunet:

— Scoateţi afară stîrvul ticălosului acestuia!

Dar iată că, mai curînd decît s-ar fi aşteptat cineva, pedeapsa era aproape...

Şeful gărzii intră înspăimîntat, gîfîind de cît de iute alergase...

El vine să-i aducă o veste cutremurătoare Faraonului. Vorbeşte cu glas zdrobit de durere:

— Oh! Slăvite! S-a întîmplat o mare nenorocire! Fiul vostru, prinţul Satni, cel preaiubit, a pierit!

Faraonul nu-şi poate crede urechilor.

Ostaşul povesteşte zguduit de plîns:

— Prinţul Satni se plimba pe malul fluviului... Şi deodată un crocodil uriaş s-a repezit asupra lui, şi cît ai clipi l-a înghiţit!

Hohotele de plîns îi îneacă glasul. Ostaşul se trînteşte cu faţa la pămînt, prosternîndu-se în faţa Faraonului.

Toţi cei de faţă sînt îngroziţi. Izbucnesc în tînguiuri şi-l jelesc pe prinţul Satni.

— Prinţul nostru bun şi multiubit a pierit. Vai nouă! Vai nouă!

Chiar şi Faraonul cel nemilos îşi acoperă faţa şi cu vocea îndurerată de pierderea singurului său fiu moştenitor strigă:

— Nenorocire mie! Iată pedeapsa a şi început...

*

Mioara şi Sispo au părăsit în grabă palatul.

O iau la fugă şi nu se opresc decît departe, la o răspîntie, unde se aşează pe o piatră ca să se odihnească. Abia îşi pot reveni din uimirea amestecată cu groază faţă de crimele săvîrşite de crudul Faraon...

Mioara îi împărtăşeşte lui Sispo gîndurile ei:

— Măreţ era Egiptul, dragul meu Sispo, dar vai, cît de crud şi neomenos era Faraonul lor şi cîtă întunecime pe capul bieţilor oameni! E de neînchipuit cîte lucruri de prisos se învăţau pe de rost! Bietul prinţ Satni! Bieţii şcolari din acea vreme! Şi ce mare mincinos, ce şarlatan era Marele Preot, lăudîndu-se că ştie vrăji care să-l apere pe prinţul Satni!!

Și alături de atîta imensă bogăție, ai auzit ce spunea bătrînul? Poporul zăcea în cruntă mizerie...

— Ai vrut să vezi acele vremi de acum 5000 de ani, îi răspunse Sispo. Le-ai văzut în toată strălucirea, dar și în neagra lor nimicnicie.

— De ce oare, Sispo, atîtea și atîtea lucruri interesante din vechiul Egipt, ca de exemplu secretul îmbălsămării mumiilor, au rămas nedescoperite chiar și pînă azi?

— Ei, Mioara, ești prea mică pentru a pricepe toate acestea, o întrerupse Sispo. Eu nu sînt cu tine aici ca să stăm la taifas, ci numai ca să te întovărășesc în călătoriile tale. Ai vrut să te plimbi în diferite epoci ale omenirii. *Talismanul de safir* are această putere. Ai vrut să vezi Egiptul. L-ai văzut. Și acum, nu pierde vremea.

Nu ai decît să spui ce altă epocă dorești să vezi, și pe loc o vei vedea aievea...

Grăbește-te, timpul trece, și e păcat să-l pierzi zadarnic, cu întrebări la care eu nu-ți pot răspunde. Cînd vei crește mare, vei afla cu mult mai multe.

— Ai dreptate, Sispo, recunosc Mioara. Și acum, pentru că am dreptul să aleg aș dori mult să văd în țara noastră cum era viața oamenilor, obiceiurile din vremea de strălucire și bogăție a lui Ștefan cel Mare, slăvitul Domn al Moldovei, care mie îmi este cel mai drag dintre toți Domnii români...

Abia rosti Mioara dorința de a retrăi epoca lui Ștefan cel Mare, că iară se și făcu întuneric și aceleași tunete se auziră bubuind... Și din nou Mioara și Sispo pluteau în văzduh...

— Vai, ce iute zburăm, Sispo, țipă Mioara, îmi vine amețală!

— Nu-ți fie frică, o încurajează Sispo. Ți-am mai spus: cât timp ești cu mine, nimic rău nu ți se poate întâmpla!

Și zburau, zburau ca gândul peste milenii!

Dar iată că de la un timp începu să se lumineze încetul cu încetul, și Mioara și Sispo se pomeniră în fața unui palat domnesc cu scări mari de piatră...

LA CURTEA LUI ȘTEFAN CEL MARE

De jur împrejurul palatului se întindea cît cuprindeai cu ochii o grădină cu tot felul de flori, cu alei largi și foarte mulți copaci.

Sispo o plimbă pe Mioara cîtva timp pe aleile grădinii, apoi îi arată un stejar falnic, stufos. Sub el se afla așezat *Jilțul domnesc* și în jurul lui alte 13 jilțuri mai mici...

— Iată-ne, așadar, la Curtea lui Ștefan cel Mare!

Vezi tu, Mioara, o lămuri Sispo, noi am sosit aci tocmai după vestita bătălie de la *Lipnic*, cînd *Ștefan Vodă*, cu oștile lui, a biruit pe tătarii în

număr de cinci ori mai mare!... Pe locul unde ne aflăm acum, Domnitorul împreună cu boierii ține Sfat, împărțind dreptate tuturor supușilor săi, „de la Vlădică pînă la opincă“, după cum spun cărțile, pe drept cuvînt.

— Dar cînd avea el timp să asculte păsurile poporului? întrebă mirată Mioara.

— Așa era obiceiul din bătrîni, o lămuri Sispo. Și Ștefan cel Mare îl respecta cu sfințenie, ba chiar era bucuros să facă dreptate celor necăjiți, celor umili, mai ales. Îi plăcea să stea de vorbă cu poporul, să-i afle păsurile, necazurile, să ajute pe cei năpăstuiți, să îndrepte relele, să fie un adevărat binefăcător, aducînd bucurie acolo unde fusese durere...

— Cum? Putea veni aici să-i vorbească Domnului Moldovei orice om din popor, oricît de sărman, oricît de neînsemnat?

— Vezi bine, îi răspunse Sispo. Și, uitîndu-se mai atent spre poarta palatului care se deschidea, el exclamă cu bucurie: Iată, chiar acum vin boierii la Sfatul domnesc, așa că tocmai bine am sosit!

Se vede că astăzi este chiar ziua în care Ștefan Vodă ascultă plîngerile supușilor săi...

Dealtfel, trebuie să știi, Mioara, că este mai ales o zi de bucurie, căci Ștefan Vodă, după cum ți-am spus, i-a biruit pe tătari în bătălie grea...

Să ne dăm deoparte, aici, în tufișul acesta, și vom vedea totul, fără să fim văzuți.

Zicînd acestea, Sispo o trase pe Mioara către un tufiș, adăogînd:

— Așa! De aici voi putea să-ți explic totul, ca să poți înțelege mai bine cele ce vei vedea.

— Oh! Îți mulțumesc, Sispo! Cît ești de bun! și cît de fericită sînt că te-a lăsat *Crăiasa Zînelor Munților și Pădurilor* să mă însoțești!

— Fapta ta bună ți-a adus această răsplătire, pe care tu ai dorit-o atît de mult. Datorită ei, dragă Mioara, ai putut porni în aceste călătorii nemaipomenite. Ei, dar uite, sosește Mitropolitul Moldovei *Teoctist*. Vezi cum de îndată s-au ivit de prin alei și boierii țării? Și cum se înclină toți cu respect, întîmpinîndu-l? Iar el, ia privește cum îi binecuvîntează!

— Bine v-am găsit, fiilor! Sănătoși, voinici? îi întreabă Mitropolitul pe boieri, după închinăciunile obișnuite.

— Mulțămim Înalt-Preasfintiei-tale, sîntem sănătoși, răspunseră ei.

— Iacătă, Înalt-Preasfinte, că mai avurăm zile să ținem și acest Sfat domnesc! oftă unul dintre boieri.

— Că bine zici! încuviință un altul. După grozava urgie ce fuse la *Lipnic*, nu credeam să ne mai vedem pe aici teferi. Veneau tătarii puzderie, părinte, iar săgețile lor ca ploaia și ca grindina curgeau din toate părțile, secerînd dintre ai noștri! Dar și Vodă Ștefan, ia, ca fulgerul, așa se repezea asupra lor și se rotea voinicește cu puteri de uriaș, lovind cu paloșul. Cît să zici că-i ici, el era hăt, departe, făcîndu-și neobosit pîrtie prin gloata de dușmani care ne năpădiseră, secerîndu-i Măria-șa cu nemiluita, dovedindu-i!

— Tii! Și ce cumplită bătălie s-a mai fost încins și-n dumbrava de lîngă sat! le aminti cel mai bătrîn dintre boieri. Căutau tătarii vadul apei pe unde să fugă în pustietățile lor, dar cine să le fi fost dat răgaz? He! Hei! Bătălie, să zici sfîrșitul lumii, nu alta!...

— Și ați fost potopit mulți nelegiuîți? întrebă Mitropolitul.

— Cîtă buruiană rea, puzderie, îl lămurește boierul care vorbise cel dintîi, toți au fost doborîți la pămînt! Curgea sîngele în valuri și leșurile de tătari zăceau, mormane, pe cîmpul de bătălie. Potopiți...

— Hehei! Fiii mei! Cine scoate sabia de sabie va pieri, zice o vorbă din bătrîni. Așa și cu tătarii. Ceea ce au căutat în Moldova lui Ștefan Vodă, supranumit de tot Apusul *Sabia Creștinătății*, iacă, aceea au și găsit!

— Că nu zău așa, boieri dumneavoastră, se miră un boier ce avea o tăietură adîncă în obraz, mă întreb și eu, ca prostul... Ce or fi tot căutînd hoardele acestea crude și prădalnice ale tătarilor în scumpa noastră Moldovă? Ce, ne ducem noi la ei să prădăm vreodată? Nuu! Ferit-a sfîntul! Apoi, atunci, dară, ce cată ei la noi, așa nitam-nisam?

— Ia, niște varvari sălbatici, neomenoși — și pace, îi răspunse un alt boier. Vin de prin pustietățile lor fără sfîrșit să jefuiască, să ia robi pentru muncă, dar mai ales pentru a ne smulge darurile de răscumpărare, pe care ni le cer pentru cei prinși de ei și duși în amarnică robie...

— Ei, și iacătă că în loc de pradă și robi, au găsit moartea hîdă!

— He-he-he! Încă de data asta noi am izbutit să prindem robi mulți, ba chiar pe însuși *fiul* și pe *fratele Hanului tătărăsc*! Asta da faptă grozavă, mai zic și eu!

— Așa se întoarce roata!

— Ma-a-re e vrerea Proniei de sus! Și cu îndurarea ei totul se poate

împlini, aminti Mitropolitul boierilor care se încinseseră la vorbă. Iacă de aceea și slăvitul nostru Domn, în marea lui înțelepciune, drept mulțumită pentru izbînzile cîștigate, înalță de fiecare dată cîte o biserică ori mănăstire, spre nepieritoare aducere aminte peste veacuri, pînă la urmașii urmașilor noștri, să știe și ei ce viteji le-au fost străbunii și netemători de moarte, biruind năprasnic pe dușmanii cotropitori.

— Și cum de se brodi că, tocmai pe cînd se gătea lucrul la mănăstirea Putna, de doi ani începută, Domnul nostru să învingă pe tătarii prădalnici! vorbi un boier mai tînăr. Numai să fi văzut, Înalt-Preasfinte, că eram mereu iarăși și iarăși, tot unul contra cinci!... Foc și amar, nu alta! Și numai ce ne-am încleștat deodată cu toții, din răspuțeri, într-un iureș uriaș, și iacătă că i-am biruit! Uf! Că tare grea a mai fost bătălia asta și tare mulți de-ai noștri au fost căsăpiți de tătari! Iraaa!

Mitropolitul ridică brațul din odăjdiile grele:

— Cu atît mai de laudă e biruința! Slăvită, ca și mărețul lăcaș de la Putna!

— Că bine zici, Înalt-Preasfinte, făcu boierul care părea mai bătrîn dintre toți, măreț cum nu-i altul e lăcașul Putnei! Ia așa, să tot stai și să privești și să te minunezi întruna de ce a putut făuri mintea și munca omului.

— Semne de vrednicie și binecuvîntare a muncii tuturor, muncă îndîrjită, întări Mitropolitul.

Iată că un arcaș răsare ca din pămînt și rostește:

— Măria-sa Domnul Ștefan Voievod!

Și glasul lui pătrunzător acoperi vorbele tuturor.

Murmurul și frămîntarea iscate printre boieri dovedeau dragostea și adîncul respect ce-l aveau pentru Domn. Apoi fiecare trecu la locul ce i se cuvenea, după rang. Și deodată se înstăpîni o liniște mare...

Și iată-l pe Ștefan Vodă, pășind cu măreție spre dînșii.

Boierii i se închină pînă la pămînt.

Mioara, cu sufletul la gură, privea și nu-i venea să creadă că poate să vadă aieva pe cel mai slăvit dintre Domnii Moldovei...

Domnul Ștefan nu era prea înalt de statură, dar avea o înfățișare falnică și era îmbrăcat în haine bogate. Fața îi era blîndă și luminoasă, cu ochii albaștri ca seninul cerului și cu sprîncenele stufoase. Ochii scînteietori dădeau întregii sale figuri un aer de voință neștrămutată, de mare stăpînire de sine, dar și de aprigă dîrzenie. Pletele bălaie, de culoarea

spicului de grîu copt, îi cădeau pe umeri.

Pe cap, Domnul Ștefan purta coroana de Voievod.

— Bună vremea, boieri dumneavoastră! grăiește el boierilor cu glas blajin, zîmbindu-le cu bunăvoință.

— Să trăiești, Măria-ta! îi urează boierii într-un glas.

Mitropolitul ridică dreapta cu degetele a binecuvîntare și îl întîmpină zicînd:

— Binecuvîntarea Domnului să coboare asupra lui Ștefan-Vodă, Domnul nostru cel înțelept și nebiruit!

Ștefan Vodă i se pleacă adînc, după obicei, apoi se așază în jilțul domnesc. Boierii vin pe rînd și-i sărută mîna, luînd apoi loc fiecare în jilțul său, după vîrstă, după cin. Cei mai mulți rămîn în picioare.

— După cum văd, boieri dumneavoastră, începe Ștefan Vodă, sînteți cu toții. Putem porunci să vină cei ce au de făcut vreo jalbă. Care sînt pricinile de judecat, Clucere Frunteș?

— S-au înfățișat Măriei-tale, răspunde cumpănit Clucerul Frunteș, răzeșul Ion-al-Agafiței, care se plînge de vecinul său boierul Petre Duma, vărul Măriei-tale, că i-ar fi cotropit din pămîntul de megieșie.

S-au mai înfățișat, de asemenea, femeia Profîra Brateș, văduvă cu o copilă, care nemaiavînd nici un sprijin, de cînd i-au murit ficiorul în război, cere ajutorul Măriei-tale...

Au mai venit și răzeșii Nicolae Voicu, Ioan Todericiu...

Dar Domnul Ștefan îl oprește cu un semn al mîinii și dă poruncă:

— Cheamă-i mai întîi pe aceștia...

Clucerul Frunteș face semn la rîndul său unui soldat, care strigă porunca mai departe:

— Să vie răzeșul Ion-al-Agafiței și boierul Petre Duma, vărul Măriei-sale Ștefan Vodă!

Strigarea se repetă tot mai departe, și tot mai slab se aude. Și în vreme ce toți așteaptă să vină să se înfățișeze împricinații la Scaunul lui Ștefan, o bufnitură picată din senin îi face să tresară. Mioara vede cum din pom a și căzut la pămînt un om ca un fel de arătare.

— Cine este omul acesta? întrebă fata, nedumerită, și cum de îndrăznește să tulbure Divanul domnesc?

— E măscăriciul Curții, îi răspunde Sispo. Datoria lui este să descrețească, cu glumele și giumbușlucurile lui, fruntea încrețită de griji a Domnului, așa cum se obișnuia pe la toate Curțile din vremea aceea.

De cum îl vede pe măscărici, Domnul Moldovei îl ia în primire, zîmbind:

— De unde-ai răsărit, ghidușule?

— Din văzduh, Măria-ta! Am auzit că azi împarte dreptate Măria-sa. Atunci mi-am deschis aripile și am venit pe sus, în zbor, ca să fiu de față la această zi însemnată! Că fără mine nu se poate! Ferit-a sfîntul! Eu is ca martie din post! Hi! Hi! Hi!

Domnul Ștefan zîmbește mai larg și toți boierii fac haz de vorbele măscăriciului.

DREPTATEA LUI ȘTEFAN VODĂ

Lată că boierul Petre Duma și răzeșul Ion-al-Agafiței sosesc înfățișându-se la dreapta judecată. Rîsetele conteniră.

Numai măscăriciul se și repede la boier, agățîndu-se de poalele lungi ale veșmintelor lui:

— Hai, poștește, poștește, boier Ciuma, se preface el a nu-i cunoaște numele.

— Duma, nu Ciuma, măscărici păcătos, i-o reteză scurt boierul Duma, inciudat.

— Ciuma, Duma, la 'mneatale se potrivește. Da' de ce, mă rog, m-a blagoslovit pe mine că aș fi păcătos? Auzi colo! Eu păcătos, hai? Și de ce, mă rog, sînt eu un păcătos? Da' matale cum ești, vericule-e-e? Că eu pe nimenica n-am hrăpărețit. Da' matale, de, ce să zic, boier ma-a-r ești, boier Duma-Ciuma, ha-ha-ha! Îi prăpădești pe ăi mici, zău că spur numai vorbulițe adevărate!

Ștefan Vodă făcu un semn măscăriciului și grăi către cei doi împrici nați:

— Ce pricină v-aduce la mine?

Ion-al-Agafiței cade în genunchi și cu glas tînguitor își spune necazul oftînd din greu:

— Of! Slăvite Doamne, doar la Măria-ta de s-o mai afla dreptate pentru un necăjit și năpăstuit ca mine, supusul Măriei-tale! Că iată, sărman cum sînt și cu o casă de copchii, lăcomia boierului Pătru o rîvnit la pămîntul mieu, pe care din părinți îl am, și mi-o cutropit mai la jumătate din el!

Eu, biet de mine, din munca brațelor mele și din rodul pămîntului istuia mă hrănesc și-mi hrănesc și cei șase copchilași. Of! Doamne! Ce să mă fac?

Că putere n-am să port judecăți, și cine să-mi facă dreptate, fără de numai Măria-ta! Căci pămîntul acesta, moștenitu-l-am din tată-n fiu! Pe el m-am născut, pe el vreau să mor, că nimeni dintre ai mei nu s-a îndurat să-l înstrăineze. Pentru apărarea pămîntului istuia sfînt și a țării noastre moldovenești, toți, ca unul, am tot luptat cu dușmanii cutropitori, cînd ne-a chemat la oaste Măria-ta!

Și iacă, amu boierul Pătru o pus stăpînire pi el, așa din senin, fără nice un drept!

Oamenii din sat m-or îndemnat să cutez eu, nevrednicul, a mă înfățișa în fața Măriei-tale, să mă plîng, că știm toți că ești bun și înțelept și drept, Măria-ta! Mult mă rog, îndură-te de mine și fă-mi dreptate, că iacă, tare mi-i greu, că însuși vărul Măriei-tale mă asuprește și îmi dau eu cu socoteala că e nespus de greu să-mi capăt dreptul meu îndărăpt! Acuma fie voia ta... Cum vei binevoi a hotărî, așa va fi!

— Dreptatea e una singură, îi răspunde cu blîndețe Ștefan Vodă răzeșului. Și în hotărîrile mele nu încap cu nimic înrudirea, ci dimpotrivă, mai aspru mă face a fi cu cel vinovat, oricine ar fi el acela!

Apoi Ștefan Vodă cu neînduplecare îl întreabă pe boier:

— Ce aud, boier Duma? Să fie oare adevărat? Te-ai lăcomit la acest biet om nevoiaș cu șase copii?

Măscăriciul iar sare în vorbă, neîntrebat:

— Hehei, da' ce? Numai la bunul lui Ion s-a lăcomit, Măria-ta? Și pe avutul lui se lăcomește, atîta-i de avan și amarnic la sufletul lui! Nu se spală cu săptămînile, ca să nu cheltuiască soponul, nu-și perie straiile, ca să nu le tocească!... Numai priviți la el cît îi de închiondoroșat și spăimos și cît îi este de vechi și ponosit antereul de ditai boierul divănit! Stă ca diavolul pe comoară și-și clocește aurul... Se vede cît de colo că di-reptatea e de partea lui Ion, Măria-ta.

— Închide-ți pliscul, măscăriciule, nu stăm acum de șuguieli.

Apoi Domnul îl cercetează cu asprime pe boier:

— Vorbește, boier Duma, mărturisește adevărul! E întemeiată jelania lui Ion?

Dar măscăriciul, fără să țină seama de opreliști, iar se vîrî în vorbă și, măimuțărindu-se la boier Duma, zice:

— Un tăciune și-un cărbune, ta-a-ci, boier Ciumo-Dumo, și nu mai spune, că te-o prinde cu minciuna, și bine zău că n-o să-ți fie!

Boierul Duma, fără să mai ia în seamă obraznicia măscăriciului domnesc, vorbește apăsător, încruntîndu-se și privind roată și la ceilalți boieri, doar va găsi sprijin la vreunul:

— Doamne, cînd murea de foame în casă, astă iarnă și anțărț, pe se-ceta ceea cumplită, l-am ținut din merinde, pe el și pe toți ai lui! Acum ce mai vrea de la mine? Eu am prețăluit toată datoria lui către mine cu halca de pămînt ce i-am luat.

Dar măscăriciul n-are astîmpăr, iar sare ca fript:

— Auzit-ați? Auziți? Halcă, ai? Halcă de pămînt! De pare că ar fi carne ori brînză. Și apoi să știți că minte boier Duma-Ciuma de în-gheață apele, Măria-ta! N-a prețăluit-o, Doamne, ci a șterpelit-o!

Ion-al-Agafiței vorbi și el atunci, pentru a-i lămuri Domnului întreg adevărul:

— Mărite Doamne! Mi-a dat, nu zic ba, cu împrumut merinde, atunci cînd flămînzeam în casă, dar și eu i-am muncit pentru merinde cît a fost vara de mare, eu și toți ai mei! Și nice o plată n-am avut, ci numai ca să se scadă din datoria ceea veche...

Ștefan Vodă încruntă sprîncenele în semn de grea mînie și fulgeră pe Duma cu privirea:

— Adevărat e, boier Duma?

Duma se simte încolțit, îl trec nădușelile și răspunde, bâiguind obidit:

— De muncit o fi muncit el... dar vorba-i că tot de la mine a trecut la dînsul!

Pe măscărici iar nu-l rabdă gura:

— Phiii! cum mai umblă boier Duma cu minciuna! A trecut de la domnia-sa?! Poate aburul de la mîncări să fi trecut, că pe acela nu-l poate opri!

Ștefan Vodă, care a înțeles cît de hrăpăreț și necinstit e boierul cîrco-
taș, îl muștră fără cruțare:

— Cum? Tu, om bogat, ba încă și rubedenie cu mine, văr cu Domnul Moldovei, să te bucuri la pușinul avut al acestui biet moldovean? Să-i iei pămîntul cu japca? Se poate una ca aiasta? Ei, lasă, vom cerceta înde-
aproape totul, vom afla noi adevărul și ăi vedea ce pedeapsă te așteaptă! Pedepsire de două ori mai grea, fiindcă ești neam cu mine! Spre pilduire! Așa să știți! Să ia aminte toți cei hrăpăreți!

Și întorcîndu-se către Clucerul Frunteș dă poruncă:

— Clucere Frunteș, te-i duce la fața locului să cercetezi cum stau lu-
crurile, care-i adevărul adevărat, și de s-a afla că vinovăția este de partea boierului Duma, vărul meu, tocmai de aceea l-om pedepsi și mai strașnic decît pe oricare altul, ca să-l vindecăm de hrăpăreție.

Boierul Duma, rușinat foarte și înciudat, făcea fețe-fețe.

— Am înțeles, Măria-ta, răspunde Clucerul Frunteș.

— Și să dai poruncă, în numele meu, mai zice Clucerului Domnitorul, să i se întoarcă îndărăpt lui Ion-al-Agafiței pămîntul luat pe nedrept cu încă o fișie de două ori de mare pe cît i-a luat boierul Duma, fișie ce se va lua tot din moșia boierului Duma și se va trece pe numele lui Ion-al-Agafiței. Aceasta spre nepieritoare pilduire și pentru alții. Așa ho-
tărit-am!

La auzul acestora, murmur de mare mirare se iscă printre boieri...

— Prea bine, Mărite Doamne, răspunde Clucerul Frunteș, închinîndu-se în fața Domnului.

Boierul Duma își acoperă fața cu mîinile, tremură tot de ciudă și pleacă cu capul în pămînt de rușine, urmărit de rîsul și strîmbăturile ne-
potolitelui măscărici.

Ion-al-Agafiței, fericit că i s-a făcut dreptate, se pleacă adînc în fața lui Ștefan Vodă:

— Să trăiești întru mulți ani, Măria-ta! Aiasta zic și eu că-i dreptate luminată! Să trăiești Măria-ta! Ion-al-Agafiței pleacă fericit, tot plococindu-se și închinându-se.

*

— Să vină văduva oșteanului nostru! poruncește Domnitorul...

ÎMPROPRIETĂRIREA VĂDUVEI SĂRMANE

Clucerul Frunteș din nou face semn către soldați, care trec mai departe porunca:

— Să vină Profira Brateș din Răchitoasa!

O femeie ca de vreo 45 de ani, îmbrăcată în negru, săracă și tare necăjită, se apropie încet, cu sfială. Ține de mână o fată de vreo 14 ani, învestmîntată, de asemeni, în straie negre, sărăcăcioase. Femeia cade în genunchi în fața Domnului Ștefan și zice plîngînd:

— Doamne, tu ești bun și milostiv și îndurător! Am venit să-ți spun

durerea mea. Am avut un singur ficior, și copchila aiasta mi-o rămas de la răposatul meu barbat, mort în băătălia de la Baia, în noaptea aceea de pîrjol.

Mi-au spus ceilalți din satul nostru, scăpați cu viață din acea grea băătălie, că s-a bătut Gheorghe al meu ca un viteaz între viteji!

Dar n-a mai avut parte să se întoarcă acasă... Și am rămas singură, să-mi cresc băiatul și pe copchila aiasta...

Și mi-am crescut amîndoi copchiii — știe Dumnezeu cu cîtă trudă! Băiatului i-am povestit de faptele lui tătîne-su, și el, ia așa, ce i se mai aprindeau ochii, auzind despre fapte vitejești!

Și zicea mereu că ar vroi să fie și el viteaz ca tătîne-său, cînd s-a face mare...

Și l-am crescut mare, avea 17 ani...

Iar cînd fuse acum, cu urgia tătărăscă, numai ce-l aud: „Mamă, eu mă duc să lupt pentru Domnul nostru, Ștefan, și ca să-mi apăr pămîntul strămoșesc al Moldovei noastre de hordale prădătoare, cu toate că n-am încă anii de armată!“...

De obidă grea și durere, femeia se oprește din povestit. Glasul îi tremură cînd leagă firul povestirii:

— ...Și a plecat, și nu s-a mai întors! Ah! Doamne!...

Lacrimile o podidesc, își șterge ochii și oftează din greu:

— Sprijinul bătrîneților mele a pierit în băătălie!

Îl iubeam, Doamne, ca pe luminile ochilor! Și n-o să-l mai văd nicio-dată! Vai mie! Și singură, și săracă așa cum sînt, cine să ne fie sprijin, mie și copchilei aiesteia? Cine?!

Că nu mai am, biata de mine, pe nimeni pe lumea aiasta! Și ce mi-am zis eu, ca o femeie proastă ce sînt, am gîndit că Măria-ta ești părintele nostru al tuturor, al nevoiașilor și al copchiilor orfani. Și așa, iacă, venit-am la Măria-ta să-ți spun toată obida mea, și cum vei hotări cu noi, slăvite Doamne, așa va fi!... Că multe nevoi avem noi, cei sărmani, și nice un ajutor, de nicăieri...

— Clucere Frunteș, se adevăresc cele spuse de această femeie? întrebă Ștefan Vodă, adînc mișcat...

— Grăiește adevărul! Bărbatul și fiul ei sînt trecuți în pomelnicile celor morți pe cîmpul de luptă, răspunse Clucerul Frunteș, privind în niște liste cu luare-aminte.

— Se cuvine, deci, să fie ea soție, și mamă de viteji, răsplătită de noi!

Iată ce hotărâsc eu:

Să pregătești, Clucere, act de improprietărire pe 5 fălcii de pământ în vecinătatea satului Răchitoasa, pe numele Profirei Brateș.

O mare bucurie se așternu pe fața Profirei. Căzu în genunchi și zise Domnului Ștefan, izbucnind în plîns:

— Cum să-ți mulțumesc, Mărite Doamne, pentru atîta bunătate? Ștefan Vodă, cu blîndețe și duioșie, îi răspunde apăsător:

— Îmi mulțumești slujind Țara Moldovei și pe Domnul vostru. Prin vitejia soților și fiilor voștri ce-și dau viața pentru apărarea pământului strămoșesc, voi, cei rămași pe urma lor, binemeritați de la Țara Moldovei. Asemenea fapte nu pot fi îndeajuns răsplătite!

Numai prin vitejia celor mulți și neștiuți am putut fi noi biruitori în luptele cu dușmanii năvălitori și prădalnici.

Vi se cuvine, dar, răsplată, vouă, celor rămași de pe urma lor!

TRIMIȘII HANULUI

In timp ce Profira Brateș părăsea locul înaltei judecăți, iată că intră grabnic un ostaș:

— Măria-ta, au venit trimișii Hanului tătarăsc cu nenumărate daruri și vor să ți se închine cu o rugămintă.

— Să vie, încuviință Ștefan Vodă.

Mioara tresare, strângându-l de mână pe Sispo. Nici nu-și închipuise că, venind la Curtea lui Ștefan Vodă, avea să fie de față la întâmplări atît de însemnate!

Dar n-are timp să gîndească prea mult, căci o pufnește rîsul, văzîndu-l venind pe măscărici, făcînd tumbe, văitîndu-se și prefăcîndu-se că tremură tot de frică:

— Văleu! Văleu! aracan de mine și de mine, mor, Măria-Ta, de frică, of! Măria-Ta, tatarii iștia, văleu, că fîroși mai sînt!

Și au și niște iatagane încovoiate — ia, așa de mari! Văleu! Ptiu! Piei, diavole! Ptiu! își scupă în sîn măscăriciul înspăimîntat.

Ștefan Vodă și boierii fac haz de frica închipuită a măscăriciului, care se preface atît de bine că e înspăimîntat. Iar el, fără să le ia în seamă hazul, îi dă înainte:

— Și să vezi, Măria-ta, sînt rași în cap, chilug! Nu și-au lăsat decît o codiță subțire și împletită ca la fomei, de le atîrnă pe spate!...

— Trimișii Hanului! răsună vocea oșteanului de gardă.

Trimișii Hanului, bogat investmîntați, în straie ciudate, țipător colorate, dar din mătăsuri grele, de Orient, cu șalvari largi și cu un fel de veste brodate cu fire de aur, se îndreaptă spre Jilțul domnesc.

Capul le e ras complet și, așa cum spusese măscăriciul, au doar cîte o codiță mică împletită, ce le atîrnă la ceafă. Sînt, într-adevăr, crunți și fîroși la înfățișare, iar ochii le scînteie ca fulgerele.

La șold fiecare are atîrnat cîte un iatagan greu, încovoiat, cu teaca și mînerul bătute în nestemate.

Doi dintre ei duc o lădiță grea, de aur, bătută și ea toată în nestemate.

Măscăriciul, ca un măscărici ghiduș ce este, își îngăduie să se apropie de ei, și se tot miră clătînînd din cap.

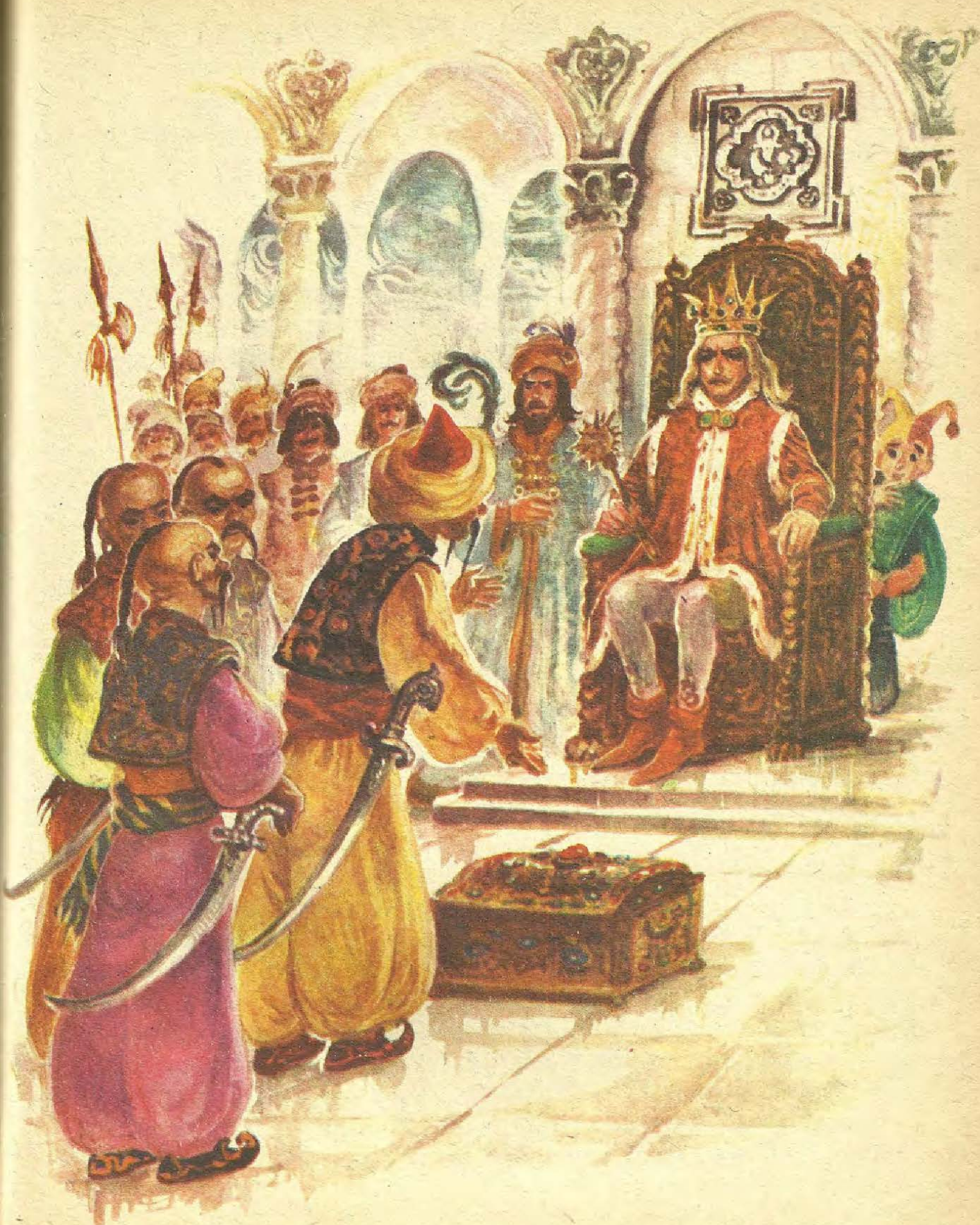
Încearcă să atingă cu degetul un iatagan, dar sare ca o minge în lături și o ia la goană, scupîndu-și în sîn și făcîndu-și cruce în semn de mare spaimă.

Trimișii Hanului se închină înaintea Domnului, dar cu destulă trufie, apoi rămîn țepeni.

— Ce vreți de la mine? îi întreabă Ștefan Vodă, dîrz.

— Sîntem trimiși ai *Împăratului Hordîlor de Aur*, Hanul Menghli-Ghirai, răspunde plin de îngîmfare întîiul trimis, ploconindu-se adînc numai atunci cînd rostește numele Hanului.

— Îți aducem daruri însemnate, daruri de mare preț! adăugă cel de al

doilea tătar. Ne-ai prins în luptă pe fiul preaiubit al mîndrului nostru stăpîn şi pe fratele său.

— Dă-ni-i îndărăt, şi-ţi plătim oricît ne ceri! — vorbeşte cel de al treilea tătar.

Ştefan Vodă abia de-şi poate stăpîni mînia.

— Aha, veniţi să vă tocmiţi cu mine? îi întrerupe el. Să-mi plătiţi? Mie? Domnul Moldovei? Credeţi că eu fac negustorie cu robi, ca voi? Nu!

Eu n-am venit la voi să prad! Dar voi, voi, mişailor, v-aţi repezit asupra noastră tîlhăreşte! Ne-aţi prădat, ne-aţi dat foc satelor, ne-aţi schingiuit şi omorît femeile şi copiii!... *Aţi fost fără milă cu noi, care nu v-am făcut nici un rău*, şi acum credeţi că veţi şterge durerea văduvelor şi a orfanilor cu daruri de preţ?

Întîiul trimis, însă, strigă cu îndrăzneală:

— E singurul copil al Preaputernicului nostru stăpîn! Trebuie să ni-l dai!

Ştefan Vodă îi fulgeră cu privirile şi zice:

— Şi singurul meu prieten din copilărie, Gheorghe din Borzeşti, era singurul copil la părinţi şi voi l-aţi ucis fără milă! Şi pe alţi feciori ca brazii, singuri la părinţi, voi, necruţători, i-aţi străpuns cu sulitele voastre otrăvite!

Tătarul însă nu se lăasă speriat de privirea prevestitoare de furtună a Domnului Moldovei şi zise ameninţător:

— Ia seama! De nu ni-i dai pe fiul şi pe fratele Hanului nostru, va fi rău de tine! O hordie numeroasă, cîta frunză şi iarbă, aşteaptă la hotar! De nu ni-i dai pe fiul Preamăritului Han şi pe fratele său, vom culca la pămînt ţara ta întreagă! Piatră peste piatră nu va mai rămîne din ea! Iar ţie îţi vom tăia urechile pentru nelegiuirea de a te fi atins de cei de trei ori slăviţi pentru noi! Ia seama!

Boierii din preajma Domnului freamătă de indignarea pe care n-o mai pot înăbuşi, aşa cum freamătă codrul cînd prevesteşte furtuna.

Ştefan Vodă e mîniat peste măsură. Are oţel în priviri şi vocea lui tună:

— Pui de năpîrcă, cutezați a mă amenința chiar și aci, în casa mea? Voi, cotropitori, schingiuitori și omorîtori ai nevinovaților? Voi?

Oh! Dar îndrăzneala voastră nu mai cunoaște margini!

Chiar cu duhul blîndeței și plecați de ați fi venit, și tot nu vi i-aș fi dat pe cei prinși! E însuși fiul Hanului? Și fratele lui? Prea bine! Nelegiuirile voastre acum abia își pot primi pedeapsa cuvenită. În sfîrșit, să vă doară și pe voi inima, așa cum pe noi ne doare de atîția amar de ani din pricina hoardelor voastre nimicitoare!

Prea au fost mari fărădelegile voastre! Prea nu ne lăsați să trăim în pace, cînd ne e lumea mai dragă! Iar acum, veniți aci și ne înfrunțați, ne batjocoriți!

Dar batjocorindu-mă pe mine cu amenințarea voastră, batjocoriți Moldova și *mormintele sfinte ale celor care au luptat pentru ea!*

Oho! Atîta nerușinare trebuie crunt pedepsită! Dar așa, ca să rămîie scris din veac în veac!

Cînd vor ceti despre ea urmașii noștri să nu se rușineze cu strămoșul lor că a putut asculta asemenea cuvinte, fără a vă lovi pe loc cu pedeapsa meritată!

— La moarte, la moarte! strigă boierii, nemaiputîndu-se stăpîni.

— Spătare Clănău!

— Poruncește, Măria-ta!

— Ia-i și du-i în piață pe nesocotiții aceștia!

Să aduceți pe fiul și pe fratele Hanului tătărăsc și chiar în fața lor ei să fie sfîșiați în patru de cei patru cai de care-i veți lega, pornindu-i în goană.

Apoi pe aceștia toți să-i trageți în țeapă.

Doar unul dintre ei, cel care nu și-a arătat limbuția — după ce îi veți fi tăiat nasul — să fie trimis înapoi la Hanul cel prădător cu toate darurile trimise, ca să-i spună ce pățesc cei care nu știu vorbi cu Domnul Moldovei!

Și n-au decît să vină hordiile lor, așa cum ne amenință! *Oștile noastre vor ști să le înfrunte și să le zdrobească!*

Auzind aceste cuvinte, boierii aduc slăvire lui Ștefan Vodă. Toți într-un glas strigă:

— Să trăiești, Măria-ta!

Plin de măreție, Ștefan se ridică din jilț și se îndreaptă către intrarea Palatului domnesc.

Și în timp ce tătarii sînt duși la osîndă, Domnul Moldovei, foarte tulburat încă, intră în Palatul domnesc. urmat de toți boierii și ostașii săi.

*

Abia rămaseră singuri în grădină, că Mioara și sări din ascunzătoarea ei, bătînd din palme și zicînd:

— Bine le-a făcut cruzilor tătari, bine le-a făcut, să vadă ei ce înseamnă un Domn al Moldovei! Dar mai cu seamă sînt fericită că am aflat cu cîtă înțelepciune făcea Ștefan Vodă dreptate poporului.

Dragul meu Sispo, nici nu-ți poți închipui cît de fericită sînt că l-am putut vedea pe Ștefan cel Mare! Înțelegi, Sispo?

— Desigur. Și tu, mai ales, ca romîncă, poți fi mîndră că țara ta a avut un asemenea Domn!

— Oh! Tu nici nu știi, Sispo, cît îl slăvim noi pe Ștefan Vodă, mai mult decît pe toți Domnii Moldovei, iar eu, chiar fără să fi știut atîtea lucruri despre bunătatea și înțelepciunea lui, îl iubeam și-l admiram... Ce bine îmi pare că am putut să cunosc îndeaproape unele obiceiuri de la Curtea acestui Domn nebiruit!

Sispo însă, ca de obicei, o întrerupse mormăind nemulțumit:

— Ei! Timpul trece și ar fi bine să spui ce altă dorință mai ai.

— În albumele aduse de mătușica Laura, din Franța, am văzut și palatul Versailles, clădit de Ludovic al XIV-lea, acela căruia i se mai zicea și *Regele Soare*. Cît aș dori să mă aflu la Curtea acestui rege vestit!

— Nimic mai ușor, îi amintește Sispo. Doar acum cunoști puterea magică a *Talismanului de safir*!... Așa cum știi, ține-l strîns în mînă, rostește-ți cu glas tare dorința, și ea îți va fi pe dată îndeplinită...

— Ai dreptate, Sispo!

Și, ținînd cu o mînă talismanul, iar cu cealaltă apucînd strîns mîna lui Sispo, Mioara zice cu glas tare:

— Doresc să mă aflu la curtea *Regelui Soare*, regele Franței...

Din nou se lăsă un întuneric de nepătruns, din nou se auziră ciudatele huruituri, bubuiturile înăbușite, iar Mioara șopti emoționată:

— Sispo, stai, te rog, mai aproape de mine...

Și amîndoi zboară, zboară acum prin întuneric...

Dar iată că deodată se face lumină, și Mioara, împreună cu Sispo, se trezesc chiar în grădina palatului Versailles, pe vremea regelui Ludovic al XIV-lea, *Regele Soare...*

LA CURTEA REGELUI SOARE

Henriette de Englitera

Mioara și Sispo se pomenesc ajunși, așadar, în grădina Versailles-ului. Mioara privește uimită la pomii din jur, tăiați în felurite forme, care de care mai ciudate. Dar iată că aude vorbă și râsete cristaline.

Privind mai atent și ascunzându-se după un pomișor, Mioara și Sispo o văd pe tinăra și frumoasa prințesă Henriette de Englitera, cumnata *Regelui Soare*, frumos gătită într-o rochie de mătase roz, foarte largă, avînd în părți *panier-uri*, cum era moda pe atunci, un fel de falduri în formă de coșulețe și care dădeau un aspect de mare bogăție și eleganță rochiilor.

Pe cap prințesa poartă o preafrumoasă diademă. Împreună cu domnișoarele ei de onoare, care o înconjoară, împletesc cu toatele cununițe de flori și cîntă, cu glasuri cristaline, cîntece cu melodii duioase...

La picioarele Henriettei stă Mignon, o fetiță foarte drăguță. Ochii ei se îndreaptă, plini de dragoste, spre prințesă.

— Privește, Mioara, îi explică Sispo Mioarei, aceasta este prințesa Henriette de Anglittera, o vezi? Uite, și-a dat jos diadema și-și potrivește pe cap cununița de flori. Ssîit! Ssîit! Ascultă! Să auzim ce vorbesc ele.

— Ah! Doamnă Henriette, cît vă stă de frumos, parcă ați fi Zîna Florilor! Și cît de minunat știți să povestiți Domnia-voastră! grăiește Mignon, privind-o pe prințesă cu ochi strălucitori.

— Și tu ești cuminte și isteată, o mîngîie ușor pe cap Henriette de Anglittera. Mi-e drag să vorbesc cu tine, scumpă Mignon, fiindcă sînt sigură că în palatul acesta plin de urechi indiscrete și de ochi iscoditori tu ești, poate, singura cu care pot vorbi despre tot ce-mi trece prin cap, fără să mă tem că vorbele-mi vor fi răstălmăcite sau repetate dușmanilor mei.

— Dușmani?! se miră Mignon. Dar cine ar putea, oare, să vă dușmănească pe domnia-voastră, care sînteți atît de bună, de prietenoasă cu toată lumea și ajutați cu atîta devotament pe toți năpăstuiții?

— Ești încă prea tînără, ca să pricepi toată perfidia omenească, scumpa mea...

Domnișoarele de onoare ale prințesei privesc în jos, stînjinite.

— Mărită Doamnă, vă dușmănesc numai acei care-și au conștiința încărcată, îndrăznește să spună întîia domnișoară de onoare. Dar oamenii adevărați — și din fericire ei sînt mulți la Curtea slăvitului nostru Ludovic al XIV-lea — vă iubesc și vă admiră. Aveți dușmani aprigi doar cîtiva, dar aveți și nenumărați prieteni devotați, care vă slăvesc și și-ar da viața pentru domnia-voastră!

— Dar uiți pe acei răi sfătuitoari ai bărbatului meu, îi mai spuse Henriette, uiți că d'Effiat și cavalerul de Lorena, care nu se dezlipeau de lîngă el, prin intrigi mi l-au înstrăinat pe soțul meu, l-au îndepărtat cu totul de mine...

Zicînd acestea, o cută de durere se săpă între sprîncenele frumos arcuite ale prințesei Henriette.

— Dar ce pot ei, o liniști a doua domnișoară de onoare, cînd slăvitul

vostru cumnat, *Regele Soare*, vă prețuiește și vă dovedește la tot pasul dragostea și profundul său respect?

— Doamnă Henriette, nu trebuie să uitați că ați adus Franței servicii neprețuite! îi aminti și întâia domnișoară de onoare. Cît de mult v-ați străduit și cu cîtă iscusință și putere de convingere ați știut să înduplecați pe Augustul vostru frate, regele Angliei, să semneze înțelegerea cu Franța de la *Douvres*, înțelegere aducătoare de pace și prosperitate pentru Anglia și mai ales pentru Franța! Pace trainică, pacea adevărată ați adus-o în dar Franței, și nimeni altul, în afară de dumneavoastră, n-ar fi reușit să ducă la bun sfârșit o problemă de Stat atît de spinoasă.

— Nu numai slăvitul nostru Ludovic al XIV-lea, dar poporul întreg vă poartă recunoștință! Poporul necăjit, atît de sărac, atît de flămînd, care duce dintotdeauna tot greul războaielor...

— Pacea! Această binefacere a popoarelor! Cît iubesc pacea!... zise Henriette, oftînd. Dar mai ales cît urăsc războiul... Și urăsc, de asemeni, și clevetirea și intrigile de la Curte, care sînt tot un fel de război ascuns, aducător de nenorociri, surpînd glorii, distrugînd reputații, ba chiar uci-gînd adesea oameni de seamă care n-au altă vină decît aceea că sînt mult superiori celorlalți, că sînt virtuoși, plini de bunătate.

Da, da, la Curtea slăvitului nostru Ludovic se duce permanent răz-boiul surd al intriganților care vînează posturile cele mai de seamă din Stat, deși ei nu au nici cel mai mic merit.

Da! Da! Dușmanilor mei nu le convine pacea dintre Franța și Anglia, pentru care m-am zbuciumat și eu atît...

Dar să nu mai vorbim despre asta, dragele mele... Iubesc Franța, poate chiar mai mult decît Anglia, căci aici mi-am petrecut copilăria tristă, plină de lipsuri și necazuri. Aici am găsit adăpost, împreună cu mama, cînd mi-a murit tatăl... adăugă Henriette, oftînd.

— Ce tristă sînteți astăzi, doamnă Henriette... observă cea de a treia domnișoară de onoare.

Dar Henriette, în bunătatea ei nemărginită, ca să nu-și mîhnească prietenele, își izgoni gîndurile triste și le zise mai înviorată:

— Aveți dreptate, dragele mele. Înalta prețuire și calda prietenie a pu-ternicului nostru rege îmi este singura consolare...

— Așa e. Regele, în înalta sa înțelepciune și deosebita prețuire ce-o are pentru Măria-voastră, îi aminti una dintre domnișoarele de onoare, n-a uitat jignirile pe care d'Effiat și cavalerul de Lorena au cutezat să vi le aducă vouă, cumnata *Regelui-Soare*.

— Într-adevăr! Le-a pedepsit îndrăzneala, izgonindu-i de la Curte, exilîndu-i, se bucură o altă domnișoară de onoare.

— Da, Beatrice, draga mea, recunosc Henriette, pe gînduri, Ludovic a avut nesfîrșita bunăvoință de a mă scăpa de acești mișei și cruzi unelti-tori și îndeosebi și-a salvat fratele, pe soțul meu, de sub înrîurirea lor atît de dăunătoare. Am băgat de seamă chiar o îmbunătățire în felul de a fi al soțului meu față de mine. Sper că, încetul cu încetul, să redevină același prieten bun de altădată, așa cum era înainte de a ne fi căsătorit. Doar am copilărit împreună, aici! Atîtea amintiri ne leagă... Și ele nu se pot uita cu ușurință...

— În marea Dumneavoastră bunătate, Mărită Doamnă, v-ați și uitat dușmanii, spuse Beatrice, îngrijorată. Dar Domnia-voastră nu știți cît de

vicleni, cît de perfizi sînt acești doi intriganți, d'Effiat și cavalerul de Lorena!

— Din moment ce se află dincolo de granițele Franței, ce rău ar mai putea să-mi facă? se miră liniștită Henriette.

— Mărită Doamnă, o preveni a doua domnișoară de onoare, ferți-vă de vipera pe care chiar fără voie ați călcat-o cu piciorul. Ea vă poate mușca atunci cînd vă așteptați mai puțin! Ferți-vă cu multă grijă de ura răzbunătoare a contelui d'Effiat și a cavalerului de Lorena, cît și de uneltirile lor, chiar cînd nu sînt aici, căci atunci ei vă pot lovi din umbră mai sigur și mai fără nici un risc pentru dîșii!

Cei care îi slujesc, uneltele lor, plătite de dîșii, le pot îndeplini poruncile. Noi nu știm cine sînt aceia, în timp ce ei stau la pîndă...

— Tinere fricoase și cu închipuirea prea nestăpînită! Fiți încredințate că eu nu trec prin nici o primejdie, le liniști Henriette, zîbind măgulită de îngrijorarea lor.

— Prințesa noastră adorată, îi vorbi rugător Mignon, ferți-vă de oamenii răi! Ferți-vă totuși, Mărită Doamnă, cel puțin de dragul nostru!

— Ce ne-am face noi, dacă Măriei-tale i s-ar întîmpla ceva rău? întări și a doua domnișoară de onoare spusele lui Mignon.

— Acum și tu, fricoaso! o întrerupse cu duioșie Henriette, mîngîind-o blînd pe cap. Mai bine vezi pentru diseară să-ți îmbraci negreșit rochia cea frumoasă, albastră ca cerul, care te prinde atît de minunat, căci te voi lua cu mine la marea recepție la care ne-a poftit slăvitul nostru stăpîn, Ludovic cel iubit.

Alungați spaimele, dragele mele, și gîndiți-vă mai bine cît de frumos va fi astă-seară la Versailles, în splendida Galerie a Oglinzilor, care acum se inaugurează. Bal în Galeria Oglinzilor. Va fi minunat! Trebuie să ne simțim fericite și să iubim viața! Iar tu, Mignon, fii voioasă și bucură-te din toată inima, azi, și pentru ceea ce va fi mîine!...

Și acum, duceți-vă, dragele mele, odihniți-vă bine, ca să fiți cît mai frumoase diseară!

La îndemnul prințesei Henriette, domnișoarele de onoare se ridicară să plece, luînd cu ele coronițele pe care le împletiseră.

Își luară rămas bun de la prințesă, făcînd cu toatele o adîncă reverență, iar Henriette le zîmbi cu drăgălășenie. Apoi ea se îndreptă spre castel, ținînd pe Mignon de mînă.

— Și ce s-a mai întâmplat apoi, Sispo, întreabă curioasă Mioara, ieșind din boschet. Aveau oare dreptate domnișoarele de onoare, spunându-i Henriettei să se păzească? Era, într-adevăr, în primejdie, sau își făceau numai năluciri și spaime deșarte?

— Mi-ai spus că învățai la istorie tocmai epoca aceasta, îi răspunse Sispo nițel cam zeflemitor.

— Vezi tu, dragă Sispo, în cartea de istorie nu ni se pomenește despre cele ce am văzut aci, zise Mioara, plecînd ochii în jos, rușinată. Știi, avem atîtea lucruri cu mult mai importante de învățat... se scuză Mioara. Dar tare aș vrea să aflu, dragă Sispo, ce s-a mai întâmplat cu prințesa Henriette, cea atît de drăgălașă...

Și apoi ai auzit ce spunea ea, că va fi astă-seară inaugurarea marei Galeriei a Oglinzilor. Mare bal cu serbare în palatul Versailles...

Oare n-am putea merge și noi acolo? O, cum aș dori să-l văd pe *Regele-Soare* și palatul Versailles!

— Desigur că se poate, dar pînă atunci hai să îmbucăm ceva din merindele pe care le-am luat cu mine și să ne odihnim puțin și noi.

— Bine, fie precum dorești, dragul meu Sispo, zise Mioara ascultătoare, pentru a-i intra în voie piticului.

— Iată, să ne așezăm aci, mai departe, în boschetul acesta.

Și Sispo scoase un șervet curat, îl întinse pe iarbă, apoi începu să scoată, din desaga ce o avea atîrnată de gît, tot felul de bunătăți: un pui fript, o pîine albă, frumos rumenită, niște prăjituri, nuci și mere.

Mioara, care abia acum simți cît îi era de foame, bătu din palme de bucurie.

Se așezară amîndoi pe iarbă și mîncară din toate pe săturate, apoi își făcură cîte un culcuș în cele două colțuri ale boschetului și, după puțin timp, fiind obosiți de drum, adormiră adînc, amîndoi...

După un somn odihnitor, Mioara și Sispo se deșteptară. Încă nu se înnoptase, astfel că putură să se plimbe de-a lungul aleilor imensului parc, care erau împodobite cu nenumărate statui de toată frumusețea, opere ale celor mai renumiți sculptori. Din loc în loc, văzură și fîntîni arteziene. Deodată, dădură peste o mare mulțime de pomișori puși în hîrdaie mari. Mioara îi privi mirată, neputîndu-se dumiri deloc ce să fie cu ei.

Dar Sispo îi explică cu răbdare că această parte de grădină se numea *Orangeria* și că pomișorii aceia erau portocali. Iarna erau duși cu toții în seră, la căldură.

Orangeria cu portocalii ei era mîndria regelui, și el îi arăta tuturor oaspeților.

Palatul în fața căruia se opriseră acum părea uriaș, iar scările i se părră Mioarei nesfîrșite. Stătu pe loc, admirînd îndelung mărețul, somptuosul castel regal. În sfîrșit, Sispo reuși cu greu s-o smulgă din visare:

— Vezi, Mioara, acesta e palatul Versailles, îi zise el.

Începură amîndoi să urce scările imense ale acestui palat.

Intrînd în sala gărzilor, Mioara rămase mută de încîntare, cînd, trecînd dintr-o sală în alta, ochii ei descoperiră marea bogăție a încăperilor, decorate cu atîta artă, în stucărie. Ghirlande de flori și alte ornamentații în relief împodobeau pereții, pictați în întregime de cei mai vestiți pictori ai vremii. Părea că pășești într-o întruchipare de basm. Dar Sispo nu-i dădea prea mult răgaz, ci o trăgea de mîna mereu, îndemnînd-o să se grăbească.

Străbătură astfel nenumărate camere somptuoase și săli cu plafoane aurite și cu mobile de aur de o rară eleganță și de un lux orbitor.

De la un timp, Mioara nici nu le mai putu număra. Iar Sispo îi spuse că tot ce au văzut este numai o aripă a vastului palat!

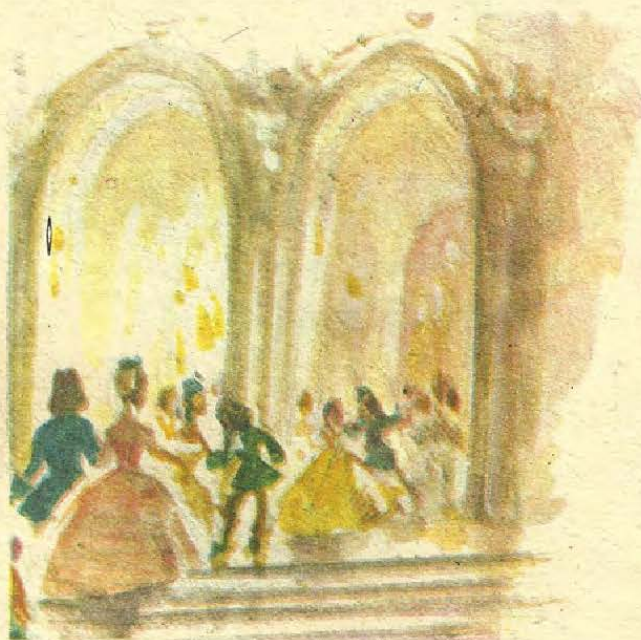

— Într-adevăr, și aici este neînchipuit de frumos, recunosc Mioara. Totuși, trebuie să-ți mărturisesc că găsesc că e cu mult mai frumos palatul *Crăiesei Zînelor Munților și Pădurilor*.

— Bineînțeles, copila mea, îi răspunse pe loc Sispo, cu deosebită mîndrie în glas! Eh! Acest Versailles, deși este unul dintre cele mai vestite din lume prin frumusețile lui, totuși, după cum singură te-ai convins, nu poate fi asemuit cu *Palatul de Cleștar și Diamante* al slăvitei noastre stăpîne!

Toată bogăția acestor regi este doar ca un grăunte de nisip pe lîngă bogăția uriașă a stăpînei noastre. Căci noi, piticii, îi aducem toate comorile ascunse în străfundurile pămîntului, iar zînele pe care le-ai văzut, apărătoarele tuturor vietăților de pe fața pămîntului, o slujesc cu credință și dragoste și îi aduc fiecare din ele, de asemeni, drept prinos al recunoștinței lor, tot ce au mai de preț.

Nimeni pe această lume nu o poate ajunge în bogăție și strălucire pe slăvita noastră Crăiasă!... își încheie vorba piticul. Iar fața îi era ca transfigurată de însuflețire și mîndrie...

BAL ÎN GALERIA OGLINZILOR

Străbătind tot șirul nesfârșit de săli monumentale, orbitor de frumoase, Mioara și Sispo ajunseră, în sfârșit, și în celebra *Galerie a Oglinzilor*, care avea să se inaugureze chiar în acea seară, printr-o serbare strălucitoare, urmată de bal, la care *Regele-Soare*, Ludovic al XIV-lea, invitasese toată Curtea, toată nobilimea.

În mare grabă, Mioara și Sispo își aleseră un loc bun, în dosul unei draperii grele din spatele Tronului, de unde puteau vedea totul.

Slujitorii terminaseră tocmai de aprins lumînările care aveau să lumi-

neze festivitatea, căci pe atunci încă nu se inventase electricitatea, și chiar și cele mai bogate palate erau luminate cu lumînări.

Invitații începură să sosească.

Bărbații, mari seniori, purtau peruci buclate pe cap și erau foarte gătiți cu panglici, cu dantelării scumpe și cu nestemate, chiar mai mult decât femeile.

Ei însoțeau doamne îmbrăcate cu mare fast în rochii largi, de mătase, presărate cu nestemate și avînd în părți acele *panier*-uri la modă pe atunci.

Era în *Galeria Oglinzilor* o bogăție de costume de un lux scînteietor și o revărsare de culori ce te amețea. Iar juvaierurile scumpe, nestematele îți luau vîzul cu sclipirea lor la gîtul, pe brațele și pe degetele doamnelor, ba chiar și la pantofii tuturor bărbaților și femeilor.

Zumzetul vocilor bărbătești e însoțit de rîsetele vesele, în cascade, ale doamnelor.

Maestrul de ceremonii bate cu bastonul în podea o singură dată și anunță:

— Alteța-sa, Filip d'Orléans și doamna Henriette de Englitera!

În marea *Sală a Oglinzilor* se face deodată liniște.

Intră perechea princiară, cu mare pompă. E fratele regelui cu soția sa.

Mioara recunoscă în noua venită pe doamna admirată de dînsa dimineața, în grădină.

Acum prințesa era și mai strălucitoare de frumusețe și de tinerețe și zîmbea celor de față, plină de bunăvoință.

Era foarte bogat îmbrăcată și purta bijuterii scumpe la gît, în păr și pe brațe. Iar pe rochia ei erau presărate și mai multe și mai frumoase nestemate dintre cele mai de preț, decât pe rochiile celorlalte doamne venite la marea sărbătoare.

Bărbatul Henriettei, ducele d'Orléans, nu-i plăcu Mioarei. I se păru prostănac, morocănos și înfumurat, după felul înțepat și disprețuitor cu care răspundea la închinăciunile celor de față. Căci la intrarea lor, toată asistența li se închină adînc, femeile făcînd grațioase reverențe, iar bărbații îndoindu-se în două de la mijloc, într-un salut plin de respect.

Spre deosebire de soțul ei, prințesa vorbea fiecăruia cu prietenie și binevoitoare blîndețe, plină de modestie.

În acest timp, Filip d'Orléans începuse să discute cu cîțiva nobili pe un ton plin de îngîmfare și cu o disprețuitoare ținută ce-l făcea de-a

dreptul nesuferit. Dar nobilii gentilomi din juru-i erau nevoiți să-i suporte toanele, el fiind fratele vestitului monarh, *Regele-Soare*, și cel mai însemnat personaj la Curte, după acesta.

Dar iată că din nou maestrul de ceremonii bate cu bastonul în podea, de data aceasta de trei ori și anunță solemn, cu glas răsunător:

— Majestatea-sa Regele! Majestatea-sa Regina!

În sală se făcu imediat o liniște mormîntală. Parcă nici să respire nu cutezau curtenii.

Nici nu se deschiseseră bine ușile în două canaturi, că toată asistența se și închinase adînc, aplecîndu-se pînă la pămînt.

Ludovic al XIV-lea cu soția sa, regina Marie-Thérèse, apărură în toată mărirea lor.

Mioara putu astfel să-l vadă bine de tot pe cel cîntat de poeți, preamărit de istorici.

Regele-Soare era un bărbat falnic, înalt, frumos, avînd o ținută mîndră și impunătoare.

Purta un costum somptuos de mătase, cu mult mai frumos și mai bogat împodobit decît al tuturor seniorilor aflați de față. Haina i se încheia cu nasturi mari de diamante, ce sclipeau sub revărsarea îmbelșugată de lumini a lumînărilor și a oglinzilor. Pe cap purta și el o perucă foarte bogat ondulată, ale cărei bucle îi cădeau pînă pe umeri. Pe frunte îi scînteia coroana regală, de aur, bătută toată în nestemate, iar în mîini ținea sceptrul de aur. Pe umeri îi atîrna hlamida de purpură căptușită cu hermină, cea mai scumpă dintre blăni.

Regina avea o frumoasă rochie roz, de mătase grea, presărată toată cu diamante. Pe cap avea și ea o diademă de aur, bătută în nestemate. Trena lungă a rochiei, tivită pe margini cu blană de hermină, era dusă de doisprezece paji, investmîntați în atlaz roz și brocart.

Regele și regina se așezară pe Tronurile regale. Regele făcu un semn cu mîna, și asistența întreagă luă loc, după rang, unii pe fotolii, alții numai pe simple taburete. Cei de rang mai puțin însemnat rămaseră în picioare, pe lîngă perete, fericiți totuși de a fi fost invitați.

Ludovic al XIV-lea îi vorbește Henriettei cu afectuoasă prietenie, semn de mare prețuire și favoare la această Curte strălucită, la care eticheta era atît de severă:

— Ce mai faceți, scumpă soră? Ca întotdeauna frumoasă, grațioasă, împodobindu-ne Curtea ca o floare rară, neprețuită!

Henriette, zîbind, se înclină cu grație.

Apoi regele se adresează către Filip d'Orléans:

— Iată că și scumpul nostru frate binevoiește, în sfîrșit, să ne onoreze cu prezența sa!

Toți cei de față deosebesc nuanța de ironie din felul cum regele rostește aceste cuvinte.

Filip îngaimă cîteva cuvinte, ursuz și încruntat.

— Nobili seniori, se adresează acum tuturor celor de față regele, astă-seară, spre desfătarea noastră, maestrul Lully vrea să ne distreze cu unul din vestitele sale baletе puse pe muzică. Să vedem ce surpriză ne va mai face.

La porunca regelui, luminile se micșorează. Intră muzicanții, apoi balerinele, și baletul pe muzică de Lully începe să se desfășoare.

Dansatoarele Curții, îmbrăcate în rochii vaporose, de voal subțire ca pînza de păianjen, încep să danseze cu multă grație și talent. Figurile și pașii de dans fuseseră savant aranjate de maestrul de balet, ca să producă cît mai multă plăcere regelui și nobilei asistențe.

Pe cînd Mioara urmărea și ea cu deosebită atenție dansul, uitînd de tot și de toate, se simți trasă de mîină de către Sispo:

— Privește!

Atît îi zise el și cu degetul îi arată pe Henriette de Englitera, care stătea la dreapta reginei, la loc de cinste.

Mioara o văzu spunînd ceva la ureche unei domnișoare de onoare. Aceasta făcu un semn unuia dintre lachei, care se apropie, închinîndu-se cu respect, să primească porunca.

După cîteva minute, același lacheu veni aducînd o cupă de argint pe o tavă de aur și, înclinîndu-se din nou, i-o oferî Henriettei.

Aceasta luă cupa și bău.

— Dar, dragă Sispo, ce este? Văd doar că doamnei Henriette i-a fost sete și a cerut să i se aducă apă să bea. Într-asta nu mi se pare nimic deosebit. Și Mioara se întoarce iarăși să privească baletul, pe care îl găsea cu mult mai interesant.

Dar piticul Sispo o trase din nou de mîină și repetă același gest cu degetul arătător întins spre Henriette:

— Privește!

Silită de Sispo, Mioara privi din nou înspre doamna Henriette. Cîteva minute nu observă nici o schimbare, dar deodată băgă de seamă că prințesa își pierde culorile din obraz, apoi devine de o paloare cadaverică.

Părea că luptă să-și stăpînească vreo durere ce o chinuia.

Deodată se auzi un geamăt surd.

Regele, speriat, oprește brusc baletul, cu un semn al mîinii. Apoi se apleacă înspre Henriette, întrebînd-o îngrijorat:

— Ce aveți, scumpă soră, nu vă simțiți bine?

— Oh, cred că nu e nimic grav, Maiestate, răspunde blînd Henriette, făcînd eforturi supraomenești să-și stăpînească durerea. Apoi îngîină, cu o voce tremurătoare din cauza suferinței: Iertați-mă... Sire... că tulbur... serbarea voastră... dar mă doare groaznic... nu înțeleg de ce îmi vijîie capul... urechile... și vederea mi se întunecă... Ah!

Și își pierdu cunoștința!

Tulburarea ce se produse în întreaga asistență era de neînchipuit. Se îmbulzeau cu toții să afle ce s-a întîmplat.

Mioara vede cum Henriette este dusă pe brațe, în timp ce mica Mignon, devotata ei prietenă, plîngea cu suspine.

Regele Ludovic al XIV-lea dă ordin medicului Curții:

— Doctore, du-te în grabă și îngrijește cu cea mai deosebită atenție pe preaiubita noastră soră și vino cît mai iute să ne dai vești despre mersul bolii. Pune-ți toată știința la încercare și redă-ne-o cît mai curînd sănătoasă și voioasă, așa cum o știm, pe minunata noastră soră Henriette, spre bucuria sufletului nostru...

Închinîndu-se adînc în fața regelui, medicul Curții promite că va încerca totul pentru grabnica însănătoșire a prințesei. Și pleacă în grabă s-o consulte, să-i prescrie medicamentele pe care trebuie să le ia.

Mioara, nerăbdătoare, vroia tocmai să-l întrebe pe Sispo dacă prințesa s-a însănătoșit curînd, cînd privirile îi fură atrase de intrarea grăbită a unui episcop în *Sala de festivități a Oglinzilor*.

— Este Bossuet, știi, episcopul acela vestit pentru atît de frumoasele predici și cuvîntări funebre ce a ținut, o lămuri Sispo.

— Da, îl știi, șopti Mioara.

Și fata văzu cum Bossuet, îndurerat, cu lacrimi pe obraz, se îndreaptă spre rege și, după ce se înclină adînc în fața lui, zice cu glas zdrobit de durere:

— Mare nenorocire s-a abătut asupra noastră! Doamna Henriette de Englitera, care acum cîteva minute era printre noi, voioasă, strălucitoare de tinerețe, înfloritoare de sănătate, frumoasă ca cea mai aleasă floare a acestei nobile Curți, doamna Henriette nu mai este! A murit doamna Henriette!

Vestea căzu ca un trăsnet printre toți cei de față.

Curtenii, uluiți, nu făceau decît să repete aceleași cuvinte:

— A murit? Cum se poate, a murit?!

Apoi se deslușiră, rostite în șoaptă, numele vinovaților: „d’Effiat și cavalerul de Lorena... prin oamenii lor... i-au pus otravă... apa a fost otrăvită... biata prințesă...”

Așadar, dușmanii ei de moarte nu au cruțat-o, au reușit s-o răpună!...

Regele pălește, nu-i vine să creadă cele ce aude:

— Nu se poate! Nu se poate, părinte! Cum să moară Henriette, ea, atît de plină de sănătate? Nu se poate să fi murit ea, atît de plină de viață, de virtuți alese... Dacă e adevărat că a murit, cruntă e nenorocirea care ne lovește!

Zicînd acestea, regele iese în grabă din sală, urmat de regină, de Bos-suet și de toți curtenii.

În curînd, strălucitoarea *Galerie a Oglinzilor*, atît de înțesată de lume doar cu cîteva clipe înainte, rămîne goală, pustie...

Mioara, foarte întristată, iese din ascunzătoarea ei:

— Așadar, e adevărat, Sispo? Prințesa a murit otrăvită de acei criminali d’Effiat și cavalerul de Lorena, dușmanii ei?!

— Da, Mioara, întocmai așa precum ai văzut s-au petrecut faptele. Dar să nu zăbovim...

PE PAJIȘTEA ÎNFLORITĂ

E noapte. Luna a răsărit și razele ei argintii dau strălucire tuturor lucrurilor pe care le atinge, poleindu-le cu argint.

Mioara și Sispo ajung pe o pajiște înflorită. Iarba, de un verde atît de viu, cu care e acoperită, e smălțată de fel de fel de flori: margarete, toporași, albăstrele, maci și atîtea altele, închipuind un minunat covor de preț, țesut în cele mai diverse culori.

— Ce lume îngrozitor de rea și lipsită cu totul de omenie! exclamă Mioara, amintindu-și întâmplările de curînd retrăite.

— Da, îi răspunse Sispo, istoria ascunde atîtea taine...

— Și multe pete negre, urâte, în firul ei neoprit, atâtea crime săvârșite de cei care huzureau, în timp ce poporul muncea pentru ei, flămînd și asuprit.

Apoi privind în jur, Mioara exclamă cu admirație:

— Oh! Dar cît e de frumos aci! Parc-ar fi grădina paradisului!

Se așază jos, respiră cu nesaț aerul parfumat și bate din palme, veselă. Sispo o lasă să se bucure în voie de frumusețea locului și se așază și el alături.

STATU-PALMĂ-BARBĂCOT

Abia isprăvi Mioara de vorbit, și iată că deodată apare *Statu-Palmă-Barbăcot*, chiar el în persoană! Vine grăbit și furios spre ei și-i întreabă răstit:

— Cum de ați îndrăznit să călcați hotarele împărăției mele? Apoi adăugă cu îngîmfare: Eu sînt Statu-Palmă-Barbăcot, stăpînul acestor meleaguri. Nu știați că pe acela care îmi calcă împărăția îl așteaptă pedepsele cele mai cumplite? De acum sînteți robii mei pentru totdeauna!

Dar Sispo sare curajos și îl înfruntă pe Barbăcot:

— Ce, bărbosule, crezi că mi-e frică de tine? Hai mai întîi în luptă să

ne măsurăm, și pe ur ă ai să ne iei robi... dacă vei mai fi în viață!

Barbăcot se răstește furios la Sispo:

— Ce fa-ceee?! Care va să zică așa! Nu ți-e frică de mine? Stai că-ți arăt eu ție, pitic nerușinat... Hai, și ne-om lupta, dacă-i așa, pe viață și pe moarte!

Și iată că amîndoi se iau la luptă dreaptă. Se luptă ei voinicește, se luptă... Dar la un moment dat, Sispo e pus la pămînt de dușman!

Mioara, îngrozită, începe să strige cu deznădejde:

— Ajutor, ajuto-o-o-r!

Și... ce nici cu gîndul nu gîndești, cine sosește în grabă? Chiar Făt-Frumos, el însuși!

— Cine strigă ajutor? întreabă el mirat. Iată, am venit!

Dar cînd dă cu ochii de Barbăcot, care doborîse pe Sispo, îl și apucă de umeri, îl smucește cu putere în sus, ridicîndu-l ca pe un fulg și, zvîrlindu-l apoi ca pe o minge în lături, se răstește la el mînios:

— Ce faci, stîrpitură? Iar nu te astîmperi? Iar nu-ți cauți de treburile tale?

— Ia să taci din gură! mormăie înciudat Barbăcot, ridicîndu-se de jos și frecîndu-și piciorul pe care căzuse. Ce, crezi că mi-e frică de tine? Olio-leo!

Dar dînd cu ochii de Făt-Frumos, rămîne înlemnit.

Cu glas tremurător, ploconindu-se, îl întreabă mirat:

— Dar ce cauți pe aici, pe la noi, Făt-Frumos?

Acum glasul lui Barbăcot se face tot mai lingușitor, însă Făt-Frumos îl repede:

— Ce caut eu nu te privește! Stai tu, proclate viclean, păcătos și spurcat, că-ți arăt eu ție! Va să zică nu ți-a fost de ajuns trînteala pe care ai mîncat-o de la mine? Iar te-ai apucat de rele? Ei, lasă că te învăț eu minte!

Zicînd acestea, Făt-Frumos dă să se repeadă la Barbăcot. Dar Barbăcot tot mai încearcă să se arate viteaz și, făcîndu-și curaj, amenință:

— Cînd am să chem aici pe toți Barbăcoții din împărăția mea, atunci abia veți vedea ce poate Barbăcot! Și pe vrăjitoarea cea rea am s-o chem, și ea are să vă prefacă pe toți trei, cît ai clipi, în broaște rîioase și orăcăitoare! bate el din picior, neputincios.

De astă dată, Făt-Frumos se înfurie de-a binelea:

— Mai ești încă aici? Ba mai cutezi să mă și ameninți, stîrpitură! Pe

mine, Făt-Frumos? Așa ți-i vorba? Apoi să-ți arăt eu încă o dată ce poate el Făt-Frumos! Și, punînd mîinile pîlnie la gură, începe să strige cît poate de tare: Iuhuhuhuuu Setilăăăă-Iuhuhuhuuuu-Gerilăăă și tu Flămînzilăăă, și voi, Sfarmă-Piatră, Păsărilă, și tu Strîmbă-Lemne, veniți aci cu toții, că v-așteaptă procletul de Barbăcot, să vă dea binețe, iuhu, huuu, iuhuhuuu! Veniți degrabă, să-l faceți praf pe Barbăcot-Statu-Palmă! Veni-iți! Fraților! Veni-i-ți!

Auzind ce strigă Făt-Frumos, Statu-Palmă-Barbăcot îngălbenește. Apoi o ia la sănătoasa, tremurînd din toate măduarele lui, cu barbă cu tot. Și pierde cît ai clipi în desișul pădurii.

Făt-Frumos se uită pe urmele lui și strigă cît poate:

— Du-te, duce-te-ai învîrtindu-te!

Apoi începe să rîdă cu poftă și vorbește cu blîndețe Mioarei și lui Sispo:

— V-ați speriat rău de tot, așa-i? Bieții de voi... Eh, acum puteți pleca oriunde vreți, căci Barbăcot, lăudărosul ce făcea pe viteazul, s-a ascuns la capătul pămîntului de frică!

Eu vă spun rămas bun, că trebuie să plec în mare grabă, să găsesc pe iubita mea Ileana Cosînzeana, răpită de Zmeul-Zmeilor...

Mioara și Sispo îi răspunseră într-un glas:

— Îți mulțumim din toată inima, Făt-Frumos, că ne-ai salvat!

— Drum bun și izbîndă în toate! mai adăugă Mioara...

Și îl petrecură cu privirile pe voinic, pînă cînd el abia de se mai zărea...

După plecarea lui Făt-Frumos, Mioara îi mărturisi lui Sispo:

— Uf! Prin ce spaimă am trecut! Ce urîcios Barbăcot! Gata, gata să te răpună! Vai, dragul meu Sispo, eram atît de speriată și mă temeam mai ales pentru viața ta... Dacă te răpunea procletul de Barbăcot, ce mă făceam eu?

Iar Sispo, care abia își revenise din spaimă, îi răspunde:

— Într-adevăr, năprasnic s-a repezit asupra mea! Oh, de-ai ști tu, Mioara, cît ne dușmănește de mult acest Barbăcot pe noi, piticii! Pe cît sîntem noi de harnici și de săritori, pe atît e el de dușmănos și răufăcător. Ei, dar să uităm asta! Timpul trece. Spune, ce epocă mai dorești să vezi?

Mioara, gînditoare, îi răspunde șoptit:

— Tare aș dori să văd tot un Domn din țara mea. Și dacă vrei să știi, cel mai mult doream eu să cunosc epoca lui *Constantin Brîncoveanu*, unul dintre cei mai străluciți și mai vestiți Domnitori ai noștri, prin mărețele și neasemuit de frumoasele palate și biserici cu care a îmbogățit țara noastră.

Și apoi cine ar putea uita chinurile groaznice pe care le-a suferit el în temniță, la Constantinopole, și nedreapta osîndire la moarte, nu numai a lui, ci și a copiilor lui, deși cu toții erau nevinovați? A fost silit bietul Brîncoveanu să fie de față la uciderea pe rînd a tuturor copiilor lui de către turci! Ce suferință! Iar la urmă i-au tăiat și lui capul! Ce chinuri a avut de îndurat! N-am să uit niciodată...

— Ca și pînă acum, dorința îți va fi îndeplinită, o încredință Sispo.

Și, într-adevăr, abia își rosti Mioara dorința de a retrăi vremea lui Brîncoveanu, că iată se făcu din nou întuneric de nepătruns.

Și în aceleași zgomote ciudate pe care de obicei le stîrnea împlinirea vrăjii *Talismanului de safir*, copila simte cum plutește prin aer, împreună cu Sispo.

Și de la un timp începu să se lumineze, încetul cu încetul, în jurul lor...

LA CURTEA LUI BRÎNCOVEANU

Boierii

Mioara și Sispo se pomenesc într-una din multele săli bogat decorate ale palatului lui Brîncoveanu, unde tocmai atunci intraseră și doi boieri ai Domnului. Piticul îi destăinuie Mioarei că boierii de față sînt cei doi cronicari, Radu Greceanu și Radu Popescu, despre care ea învățase că au descris viața lui Constantin Brîncoveanu și întîmplările de la Curtea lui în *Cronicile* ce ne-au lăsat.

— După cum vei vedea, Mioara, ei țineau foarte mult la Domnul Constantin Brîncoveanu, căruia i-au rămas credincioși chiar și în nenorocirile ce l-au lovit, încheie piticul.

Cei doi boieri abia sosiți se salutară cu prietenie:

— Bună vreme, boier Greceanu!

— Bună vreme și dumitale, boier Radu Popescu! Dar de ce oare ne-o fi chemat Domnul la palat tocmai azi, în marțea Paștelui? Ce, nu putea amîna Sfatul și după sărbători?

— Ehe! Fără lucru însemnat nu ne-ar fi tulburat Domnul de la cele ale sufletului!

— Cine știe ce-o mai fi! oftă cu îngrijorare Greceanu. Că puși între dușmani cum sîntem, n-avem tihnă din nice o parte. Vezi că și Sultanul turcilor și Împăratul cel nemțesc pohtesc la ale noastre pămînturi mănoase. Care se scoală mai de dimineață, acela vrea să ne poruncească!

— Lasă, că mulțămită înțelepciunei lui, Constantin Brîncoveanu a știut ieși din toate încîlcelile și amarnicele schimbări necontenite ale vremurilor vitrege, îl liniști, pe bună dreptate, Radu Popescu.

— Tii! făcu cu obidă Radu Greceanu, că și puterile astea mari, mult mai sînt hrăpărețe! Cît nu se mai încape! Vine Sultanul turcilor și așa, deodată, pe nepusă masă, dă poruncă Domnului: „Atîtea care cu merinde să-mi dai, cît mai multă oaste, atîția salahori, atîtea pungi cu galbeni, peste *haraciu!*“ Iaca așa! Vai și amar de noi!

— Hei! Și Domnul înghite în sec și dă, că n-are încotro! Putere suzerană nu-i? Ce alta poți face? întregi Radu Popescu.

— Dar, te-ntreb eu, turcul barem e de altă lege, de aia e hapsîn și hrăpăreț, dar împăratul nemțesc de ce face și el la fel? Ba, după cum prea bine știm cu toții, oștile nemțești vin ca frunza și ca iarba, și peste toate acestea mai lasă și pe oamenii lor să ne prade ca în codru! Mai cruzi și mai fără milă decît turcii! se tînguie Radu Greceanu.

— Asta așa e. Amarnice vremuri! Degeaba ne trimite Domnul la Sublima Poartă să rugăm pe Sultan să mai scadă haraciul, că geme poporul de biruri grele, de sărăcie și de cruntă mizerie! Căci el, poporul sireacul, duce greul haraciului și al bățăliilor! Și cu toate astea, degeaba ne-am dus, tot nimic n-am făcut la Poartă.

— Ți-ai găsit! Sultanul nici nu vrea să audă de așa ceva! dar, luminîndu-se la față, Radu Greceanu urmă: Eh! Dar Domnul nostru le-a înfruntat pe toate, nu și-a pierdut hirea și a reușit să cam pună pe fiecare la locul său...

În sala palatului începură să intre și alți boieri, chemați la Sfatul Domnesc.

Nimic nu scapă ochilor și urechilor Mioarei, care urmărește totul cu mare curiozitate. Sispo îi spune numele celor mai de seamă sfetnici și fața-și reamintește numele unora dintre ei, despre care le povestise în clasă profesoara de istorie.

Închinându-se unii la alții, boierii se salută după datină. Auzind ultimele vorbe ale lui Greceanu, fiecare ține să-și spună părerea.

— Că bine ziserăți, începu vorba întâiul boier. Pe toate le-a înfruntat Domnul Constantin Brîncoveanu! Nu numai vremile vitregi, dar chiar și vicleniile dușmanilor. Pîrile nedrepte, scrisorile mincinoase și clevetitoare! Mințeau dușmanii, ba că s-ar fi dat de partea Împăratului ăl nemțesc...

— Ba cu Țarul rușilor, ori cu Polonia, ori cu Veneția, zise alt boier.

— Ba că stoarce țara cu birurile grele, adăugă al treilea boier.

— Și că a sărăcit Bucureștiul, de cînd cu șederea sa șase luni pe an la Țirgoviște. Cică stă colo numai ca să poată fugi în Ardeal, cu ușurință, dacă s-ar ivi pentru el primejdia de a fi mazilit, mai zise și al patrulea boier.

— Cîte și cîte bazonii și scornituri! glăsuiește Radu Greceanu.

Radu Popescu le spune cu obidă și cu glas scăzut, ca de taină:

— Aflați, boieri dumneavoastră, că s-au apucat dușmanii Domnului nostru de au plăsmuit peceti domnești, la fel cu cele ale boierilor noștri, de le-au pus pe scrisorile lor, pline de tot soiul de scorniri, trimise Sultanului, împotriva Domnului nostru!

— Ei! Dar Domnul nu și-a pierdut hirea, și le-a înfruntat și pe acestea, întărește, bucuros, Greceanu.

— Nu și-a pierdut el hirea nici cînd a fost chemat acum cîțiva ani, pe nepusă masă, să se înfățișeze grabnic la Sublima Poartă, să sărute poala împărătească, după cum glăsuia porunca, rosti Radu Popescu.

— Așa-i, zău! își aminti Radu Greceanu. Toată lumea, chiar și noi, și mărita Doamnă Marica, ne temeam că înapoi teafăr nu l-om mai vedea!

— Iar Constantin-Vodă a știut să preschimbe toate pîrile în laude și pe învrăjmășiții de turci în prieteni, sfîrși Radu Popescu.

Stolnicul Cantacuzino, unchiul lui Brîncoveanu, care ascultase din prag cele ce vorbeau boierii, intră și el în sala de Sfat, salutînd cu trufie.

Ceilalți boieri, însă, se înclinară adînc în fața lui, cu tot respectul cuvenit rudei Domnului. Acest Cantacuzino era cel mai mare dușman al

lui Brîncoveanu, căci el rîvnise Tronul Țării Românești pentru fiul său. Tot el era acela care îl pîrîse fără încetare pe Brîncoveanu la Sultan, cerînd de fiecare dată mazilirea lui...

— He-hei! Și i-a făcut pe turci prieteni? începu el, cu invidie, răspunzînd la cele auzite. Apăi, că ce de-a daruri dă nepotul Brîncoveanu turcilor, nimeni altul nu cred să mai fi dat vreodată! Blănuri de samur, pungi de galbeni, juvaieruri din cele mai scumpe. Știe toată lumea precum că are bani mulți. Și Stolnicul apăsă pe cuvinte cu subînțeles plin de răutate: Asta așa e, are bani tare mulți Domnul nostru, pînă și prin străinătăți trimiși. Asta cam așa este! Privi pe toți boierii pe rînd, spre a le ghici gîndurile, apoi adăugă cu aceeași invidie:

— Avere a-a-are nespus de multă nepotul Brîncoveanu, cît nimeni în țara asta!

— Are, că avea avere destulă încă de pe cînd era mare Logofăt, îi răspunde pe loc Radu Greceanu.

— Și cu o Doamnă destoinică, așa cum este Doamna Marica, chivernisită și strîngătoare și cu vrednicia neobosită și luminile lui Constantin Vodă, în atîția amar de ani, o viață de om, averea crește, adăugă și Radu Popescu numaidecît, întru apărarea Domnului.

— Altîn-Bey îi zic turcii! Adică, pre limba noastră, *Prințul Aurului!* He-hei! oftează Stolnicul din greu și înciudat. Și din nou încearcă să picure otrava invidiei, care pe el îl îneacă, și în sufletul boierilor, dar fără să reușească a-i clinti din credința lor față de Brîncoveanu.

— Da, da! Brîncoveanu e om norocos! A avut mu-u-ult noroc! Și Domnie fericită, și avere, și soață bună... Și onoruri... cît nu se mai încap... Și feciorii cei mari și i-a însurat cît nu se poate mai bine!

Aci Cantacuzino se oprește și se uită cu tot dinadinsul la boieri. Dar zadarnic, căci nici unul nu este de părerea lui.

Atunci Cantacuzino urmează:

— Fetele și le-a măritat încă și mai bine, cu oamenii cei mai de ispravă! Eh! Cît nu se poate mai bine și le-a măritat!

Boierii păstrează, cu toții, o tăcere stîngenitoare.

— Cinste mare și în boieria lui a avut, și în Domnie, vorbește cu adînc înțeles Radu Greceanu, curmînd tăcerea, pentru a preamări pe Brîncoveanu.

— Frumos la chip, cuminte la vorbă, bun la suflet și evlavios, întărește și Radu Popescu, spre marea ciudă a lui Cantacuzino.

— Că mulți or fi avut noroc în lumea asta, dar nu în toate, răbufnește iarăși Cantacuzino. Că unii au noroc de cinste, iar nu de feciori și bogăție. Alții au noroc de feciori, și nu de soață bună! Ori, cât de cât, au lipsă de unele măcar.

Iar Brîncoveanu nostru de toate au avut noroc! Ce i-au pohtit inima lui nu i-au lipsit!

Ura din cuvintele Stolnicului umple de uimire pe boieri, ei neputînd înțelege de ce are vrăjmășie Cantacuzino împotriva Domnului Brîncoveanu. Se privesc stînjiți, apoi, în tăcere, își ațintesc privirile în pămînt...

— Măria-sa Domnul! răsună pe neașteptate glasul a doi ostași, răsăriți ca din pămînt, vestind intrarea Domnitorului, spre marea ușurare a boierilor.

SFATUL

Ușile se deschid, și Brîncoveanu, bogat îmbrăcat, pășește în sală. Este impunător în toată înfățișarea lui. Are o figură frumoasă, încadrată de o barbă nu prea mare. Ochii au priviri când blajine, când ascutit sfredeli-toare. Totuși, pe figura Domnului se deslușește o mare bunătate. Vest-mintele îi sînt brodate cu fir de aur și presărate cu nestemate. Pe cap poartă *cealmaua* cu cele trei pene albe de struț — însemnele Domniei — prinse într-un briliant mare.

Toți boierii aflați de față i se închină pînă la pămînt, aducîndu-i slă-vire.

Așezându-se pe tron, Brîncoveanu vorbește boierilor cu prietenie, după ce le-a făcut semn să ia loc:

— V-am pohtit aice, boieri dumneavoastră, fiindcă mi-au fost trimisă vorbă *Capugi-Bașa. Mustafa-Aga-Emini*, că este în trecere prin Bucureștiul nostru, în drum spre căile lui, și ar pohti domnia-sa să ne vadă... Se cuvine, deci, a-l primi noi cu toată cinstirea, ca pe un oaspe de seamă ce este, ca pe trimisul Sultanului, suzeranul nostru.

Boierii, toți într-un glas, încuviințează:

— Așa e, așa e, Măria-ta!

— Dar pînă la sosirea lui am putea sta de vorbă între noi, ținînd Sfat și despre ale noastre...

Și Brîncoveanu urmează cu însuflețire: Boieri dumneavoastră, știți prea bine că Pronia cerească a îngăduit preasupusului său, Ió, Constantin Brîncoveanu Voevod, a domni cu bine 25 de ani, neîntrerupți, preste Țara noastră Românească...

La aceste vorbe, toți boierii de față urează într-un glas:

— Să trăiești încă mulți ani și să domnești, Măria-ta!

— Mulți tare cam nu, că sînt bătrîn, zîmbește Brîncoveanu, mulțumindu-le printr-un semn pentru sincera lor urare.

— Dar mintea este tot tînără și ageră, răspunde Radu Greceanu.

— Așa e! Așa e! Adevăr grăiește! încuviințează boierii.

Numai Cantacuzino învinețește de ciudă. Stă posomorît și tace, ținîndu-și privirile aplecate în jos, adîncit în gîndurile lui.

Brîncoveanu mulțumește din nou, dînd din cap bucuros. Și cu înduioșare în glas grăiește mai departe:

— Iacă, de Sfîntă Maria mare, ce vine, e ziua Doamnei noastre prea iubită, Marica! Iar eu în acea zi împlinesc 60 de ani!

— Mulți ani înainte, să trăiești, Slăvite Doamne!

— Vă mulțumesc, boieri dumneavoastră, pentru credință. Și, cum spuneam, ne-a fost vrerea să prăznuim cum se cuvine toate acestea. Pentru lauda celui Preaînalt și milostivirea Lui față de noi, am ridicat lăcașuri noi de închinăciune, Mănăstirea Hurezu, iar aici, în București, încă două biserici, așa cum ne-am priceput de frumoase, cît s-a putut mai frumoase...

— Minune de biserici! aduc laudă boierii.

— Așa am dorit și noi să fie ele, răspunde cu modestie Brîncoveanu. Dar socotim că nimic nu e de ajuns de frumos, de ajuns de măreț pentru aducerea aminte a unor izbînzii...

În jurul nostru numai ochi cotropitori, mâini hrăpărețe, toți pohtind la țara noastră, așa mică cum e, unde o știu bogată, îndestulată cu de toate și tare frumoasă!...

Oh! Boieri dumneavoastră, știți prea bine că de e război, au între turci și împărați, au ăl nemțesc, au ăl muscălesc, la noi vin și unii și alții, pe pământul nostru strămoșesc vin ca să se războiască! Peste noi trec și unii, și alții!

Ba, încă, tot pe noi ne silesc să le dăm de toate, și chiar ne cer cu silnicie să trecem de partea lor, să purtăm și noi război! Și tare mult a trebuit să ne frământăm mintea cum să ieșim la liman! Căci îngăduit nu ne era să ne hotărîm cu nice o parte! Că de te dai cu împăratul nemțesc, au cu Țarul rușilor, că e creștin ca tine, turcul îți pradă țara și te surghiunește. Iacă, așa-i! Amarnice suferințe! Amarnice vremuri!

Iar de te dai prea fățiș cu turcul, că ne este putere suzerană, și îl înfrunți pe neamț, pîrjol și prăpăd iarăși pe biata noastră țară!

— Așa-i! Așa-i! încuviințează zgomotos boierii.

— Și nu ne era cu puțință și nici bine pentru țară nu era să fim de o parte sau de alta. Cînd doi munți se bat cap în cap, nu te băga între ei, de nu vrei să fii zdrobit.

Așa că noi a trebuit să întărim cugetul ca un socotitor rece al împrejurărilor, fără aplecări ale sufletului...

În jurul nostru numai ochi cotropitori, mâini hrăpărețe, toți pohtind la țara noastră, așa mică cum e, unde o știu bogată, îndestulată cu de toate și tare frumoasă!...

Oh! Boieri dumneavoastră, știți prea bine că de e război, au între turci și împărați, au ăl nemțesc, au ăl muscălesc, la noi vin și unii și alții, pe pământul nostru strămoșesc vin ca să se războiască! Peste noi trec și unii, și alții!

Ba, încă, tot pe noi ne silesc să le dăm de toate, și chiar ne cer cu silnicie să trecem de partea lor, să purtăm și noi război! Și tare mult a trebuit să ne frământăm mintea cum să ieșim la liman! Căci îngăduit nu ne era să ne hotărîm cu nice o parte! Că de te dai cu împăratul nemțesc, au cu Țarul rușilor, că e creștin ca tine, turcul îți pradă țara și te surghiunește. Iacă, așa-i! Amarnice suferințe! Amarnice vremuri!

Iar de te dai prea fățiș cu turcul, că ne este putere suzerană, și îl înfrunți pe neamț, pîrjol și prăpăd iarăși pe biata noastră țară!

— Așa-i! Așa-i! încuviințează zgomotos boierii.

— Și nu ne era cu putință și nici bine pentru țară nu era să fim de o parte sau de alta. Cînd doi munți se bat cap în cap, nu te băga între ei, de nu vrei să fii zdrobit.

Așa că noi a trebuit să întărim cugetul ca un socotitor rece al împrejurărilor, fără aplecări ale sufletului...

Și am înconjurat, cum am putut, greutatea și primejdiile pe care nu le puteam învinge nicicum.

— Bine și înțelept ai făcut, Măria-ta!

— ...Și ne-a fost de izbăvire dragostea de neam și țară, de a ieși cum e mai bine, ferindu-ne de grele și aspre încercări, le împărtășește Domnul boierilor mulțumirea sa.

— Lăudat fie Domnul nostru Brîncoveanu Constantin! își arată bucuria boierii, într-un glas.

— Mulțumesc, boieri dumneavoastră... Și, iată precum spuneam, am apucat a împlini 25 de ani de domnie! rosti mișcat Domnitorul...

Dar, precum v-am spus, pentru că vreau să prăznuiesc cum se cuvine aceasta, am fost poruncit în Țara Ardealului să se bată bani de aur, întru această zi mare pentru țara noastră... Nu din trufie, nu! Ci pentru că am voi să știe și urmașii despre Domnia noastră, mîndrindu-se...

— Bine ai făcut, Măria-ta! își arată boierii credința.

Un copil de casă vestește, acoperind glasurile tuturor:

— Măria-sa Doamna Marica!...

SPAIMA DOAMNEI MARICA

Soția lui Brîncoveanu, Doamna Marica, nu se lasă mult așteptată. Intră plină de emoție, înspăimîntată...

Întreaga ei întăișare este de o negrăită modestie și bunătate. Îvestmîntată în bogate straie domnești, și cu un cerc de aur peste năframa ce-i acopere capul, se duce și sărută mîna Domnului. E foarte tulburată. Își frînge mîinile și fața ei se vede că a plîns.

Domnul, mirat de venirea ei, o întîmpină totuși cu blîndețe și caldă duioșie:

— Iată și pe multiubita noastră Doamnă Marică!!

Ei, dar ce necaz te aduce, Doamnă, chiar aci, în sala cea mare a Sfatului Domnesc, și încă atît de dimineată? Niciodată nu ai venit la noi aci așa, pe neașteptate!

— Iartă-mă, Doamne, că îndrăznesc să te tulbur, murmură Doamna Marica. Dar mi s-au adus la cunoștință vești înspăimîntătoare!...

— Marica Doamnă, nu lua în seamă veștile ticluite.

— O, de n-ar fi adevărate! Nici nu cutez a ți le spune, Mărite Doamne, vorbește înspăimîntată Doamna Marica. Primește-l, Doamne, rogu-te, pe doctorul Coreia, chiar acum, aci, grabnic... El îți va spune totul...

Și chiar în clipa asta intră un soldat și vestește:

— Doctorul Măriei-tale, Anton Coreia, roagă stăruitor să fie primit de Măria-ta cît mai neîntîrziat.

— Dar ce-o fi vrînd și el tocmai acum? se miră iarăși Brîncoveanu. Avem lucruri mai însemnate de pus la cale.

Privind însă la Doamna Marica vede cum ea își frînge mîinile, speriată. Atunci Domnul poruncește:

— Să intre Coreia.

Doctorul Coreia se arată de îndată palid, gîfîind.

— Doamne, iartă-mi îndrăzneala! zice el, închinîndu-se în fața Domnului. Dar mult te rog să-mi îngădui, acum chiar, fără zăbavă, a-ți aduce de știre vești foarte rele, ce privesc îndeaproape pe Măria-ta, acum pînă nu e prea tîrziu!

— Dar ce fel de vești rele, atît de însemnate, ce nu pot suferi întîrziere, te aduc, doftore? se miră Brîncoveanu, încruntînd din sprîncene.

— Doamne! Slăvite Doamne! Mare nenorocire pîndește pe Măria-ta! Am auzit de-o uneltire mîrșavă împotriva Măriei-tale, pusă la cale de dușmanii trădători și pismăreți!

Oprindu-se din vorbă, doctorul țintește cu priviri pătrunzătoare pe cîțiva boieri din jurul lui Cantacuzino.

Înciudat, Stolnicul își mușcă buzele, scrișnește din dinți și își întoarce fața de la el.

Ce tot cobești aici de nenorociri, doftore? îl muștră Brîncoveanu. Doamna Marica, înfricoșată, se roagă stăruitor:

— Ascultă-l, Doamne, încrede-te în el! Îți este credincios!

— Vorbește, doftore! încuviințează Brîncoveanu.

— Oh! e cumplit ceea ce am aflat! S-a pus la cale ca Măria-ta,

Doamne, să fii mazilit, să fii luat pe sus și dus la Constantinopole cît mai grabnic! Neînchipuită mișelie!

Dar Brîncoveanu începe să rîdă:

— Ha, ha, ha! Cum ai zis, doftore? Mazilit? Luat pe sus, eu?! Dar ce, eu îs răufăcător? Eu sînt Domnul Țării Românești! mai adăogă Brîncoveanu cu nobilă mîndrie!

Și apoi, de o voi Sultanul să mă vadă, m-o pohti la Țarigrad, și eu m-oi duce cu tot alaiul cu care m-am mai fost dus și acum 11 ani în urmă!... Și am fost primit cu mare cinstire de Sultan! Și mi-a dat și *Hatișeriful de Domn pe viață*, pentru mine și urmașii mei! Așa-i, boieri?

— Așa-i! Așa-i! adevăresc boierii.

— Auzi, Coreia? se-ntoarce Brîncoveanu spre doctor, privindu-l drept în ochi. Și repetă, apăsînd pe cuvinte bucuros: Auzit-ai, Coreia? *Hatișeriful de Domn pe viață*! Știi tu ce izbîndă înseamnă asta?

Și, de asemeni, și făgăduiala Sultanului că după mine va urma la Domnie fiul meu prea iubit, Constantin! Ei!

Dar doctorul Coreia își frînge mîinile de disperare, văzînd că Domnul nu vrea să ia în seamă cele spuse de el. Și din nou îi cere, cu smerenie, ascultare:

— Doamne, cum să te fac să mă crezi, să vezi prăpastia ce e gata să ți se deschidă sub picioare? Doamne, fugi! Fugi, Doamne, cît mai e vreme! Nici o clipă nu zăbovi, pînă nu va fi prea tîrziu!

Dar, oare, Măria-ta n-ai auzit că a venit Capugi-Bașa, Mustafa-Aga Emini, așa, deodată, pe nepusă masă, aci la București?

Brîncoveanu rîde cu și mai mare poftă:

— Acum, chiar să știi că ai haz, doftore! Și zi așa, hai? Vine Capugi-Bașa, Mustafa-Aga Emini? Ce veste neașteptată! Dar el e prietenul meu cel mai bun, omul meu de încredere la Sublima Poartă! Ei! Ascultă la mine, dragă Coreia! Altă dată, cînd vei voi să cîștigi bunăvoința Domnului, să vii cu vești mai de preț, nu cu vești de acestea, pe care le știe și copilul mic de ieri!

Dar noi pentru ce oare ne-am adunat aci, în Sala Tronului? Pe cine altul așteptăm noi, decît pe însuși Capugi-Bașa, Mustafa-Aga Emini, care ne-a cerut încuviințarea de a ni se înfățișa chiar *astăzi, aci*, la palat? N-ai văzut calul împodobit și seimenii plecați să-l întîmpine și să-l aducă cu toată cinstirea cuvenită?

— Dar nu s-a întrebat Măria-ta de ce vine acest Mustafa-Aga atît de pe neașteptate? mai făcu doctorul Coreia o ultimă încercare pe lîngă

Brîncoveanu de a-i deschide ochii, să vadă primejdia care-l păştea.

— Cum? Aşa pe neaşteptate? întreabă Brîncoveanu netulburat. Se duce omul la Hotin, să pedepsească pe Serascherul Abdi, care a smuls Hotinul, făcîndu-se stăpîn pe el, fără să vrea a mai da ascultare Sublimei Porţi. Se cădea, oare, să nu treacă şi pe la noi? Mi-e bun prieten, ţi-am mai spus-o, Coreia!

— Mai ales că are nevoie să-i dăm 13 care încărcate cu merinde, apăsă Cantacuzino pe cuvinte, vrînd să-l liniştească pe Coreia.

— Fireşte! Aşa e! întări şi Brîncoveanu spusele Stolnicului.

— Doamne, nu te încrede în viclenia turcului! stăruie din nou doctorul Coreia, zbuciumîndu-se în zadar să trezească îngrijorarea în sufletul senin al lui Brîncoveanu.

— Dar ce-ar fi, Doamne, dacă, ferească sfîntul, doctorul Coreia ar avea veşti întemeiate, şi-ar spune adevărul? se îngrijoră Doamna Marica. Află că şi eu tot astfel de veşti aflat-am...

Brîncoveanu, însă, o linişteşte cu blîndeţe: Domnului nostru, care

— Marico, fricoasă, tot copilă ai rămas. Sîoierii.

însuraţi! Se poate să te înspăimînt de lovitura primită, îi domoleşte cu şarte? Pentru zvonuri r

Brîncoveanu nu m... oieri dumneavoastră, pentru credinţa şi preţuirea

— A sosit Cap... în zadar ne-am împotrivi celui mai tare, luaţi pe neaş-
de strajă. fost...

Doamna dă un țipăt și leșină. Boierii rămân încremeniți. Zdrobit, Brîncoveanu îngaimă, nevenindu-i să-și creadă ochilor:

— Ce?! Mă mazilești? Doar totdeauna spuneai că-mi ești prieten!

— Porunca Sultanului este că tu ești mazilit, scos din Domnie! Și trebuie, de asemenea, să te ridic și să te duc cu toată casa ta, cu fiii, ginerii și fiicele tale la Constantinopole, îl lămurește Capugi-Bașa, cu oarecare stînjeneală.

Te plîng și-mi pare rău că tocmai eu trebuie să aduc la îndeplinire această aspră poruncă! Dar am jurat pe Coran că voi lucra astfel ca tu să nu prinzi de veste, nicicum.

Apoi turcul se-ntoarse spre boieri:

— Boierilor, voiți să luați pe Domnul vostru, pe fiii și fiicele, pe ginerii lui în chezășia voastră, ca nici unul din ei să nu fugă pînă ce vor fi luați de noi? întreabă el. Ori să trimit poruncă la tătarii care stau gata să năvălească în țara voastră și s-o prade?

— Murim mai bine, decît să fim temnicerii Domnului nostru, care ne-a stăpînit cu atîta vrednicie! izbucniră boierii.

Dar Brîncoveanu, deși îndurerat de lovitura primită, îi domolește cu blîndețe:

— Vă mulțumesc, boieri dumneavoastră, pentru credința și prețuirea ce-mi arătați. Dar în zadar ne-am împotrivi celui mai tare, luați pe neașteptate, cum am fost...

— Alegeți alt Domn, fie el străin, fie din mijlocul vostru. De pildă pe fiul boierului Cantacuzino, care a căpătat de mult încuviințarea Sultanului, îi îndeamnă Capugi-Bașa pe boieri.

La auzul acestor cuvinte, un freamăt se ridică din toate colțurile sălii. Boierii privesc cu uluire și cu aspră muștrare la Cantacuzino.

— Mai cu credință decît Brîncoveanu Constantin, ctitor de biserici, Domn drept și înțelept, cine altul poate fi? rostește Radu Popescu. Noi nu vrem să alegem Domn nou! mai grăiește el cu hotărîre.

Avem Domn pe Brîncoveanu!

— Nu vrem alt Domn! Nu ne trebuie altul! strigă boierii, toți într-un glas.

— Avem un Domn, și noi pe acesta îl vrem! ridică glas Radu Popescu.

Vom merge și noi toți cu el la Țarigrad, ca și acum 11 ani, să-i dovedim nevinovăția...

— Nu mai este cu putință! dădu din cap Capugi-Bașa. Prea multe pîri, prea mulți dușmani are Brîncoveanu, prea multă avere, pentru a mai putea fi scăpat, el și toată familia lui! Cu toții sînt osîndiți de mai înainte. Vă spun ca să știți că îi așteaptă o soartă cumplită: condamnarea la moarte!

Auzind acestea, Brîncoveanu tresare. Dar stăpînindu-se începe să vorbească cu glas adînc îndurerat:

— Dacă eu am greșit cu ceva, eu să fiu pedepsit, nu sufletele nevinovate, copiii mei, ce n-au altă vină decît că s-au născut din mine. Apoi, liniștindu-se deodată, îi spune lui Capugi-Bașa: Oh! tu mă sperii numai, Aga-Mustafa! Fiica mea, Domnița Bălașa, și ginerele meu, Manolache Lambrino, sînt acum la Țarigrad! Chiar ieri am primit scrisoare de la ei, cît de bine au fost primiți de Sultan și cu cîtă cinstire...

Capugi-Bașa îi mărturisește însă crudul adevăr:

— Au fost siliți să scrie așa, amîndoi zac în închisoare...

— Copiii mei nevinovați, Doamna mea blîndă să stea în închisoare?! Oh! E prea multă durere pentru un om... strigă deodată Brîncoveanu, răpus de durere.

Tace o vreme, și iarăși cuvîntă, de data aceasta cu resemnare, potolit:

— Dacă aceste nenorociri ale mele vin drept pedeapsă pentru păcatele mele, facă-se voia lui Dumnezeu!...

Apoi ridică glas răsunător, în care se vedea revolta și mînia, privind tîntă spre Cantacuzino și arătîndu-l cu degetul:

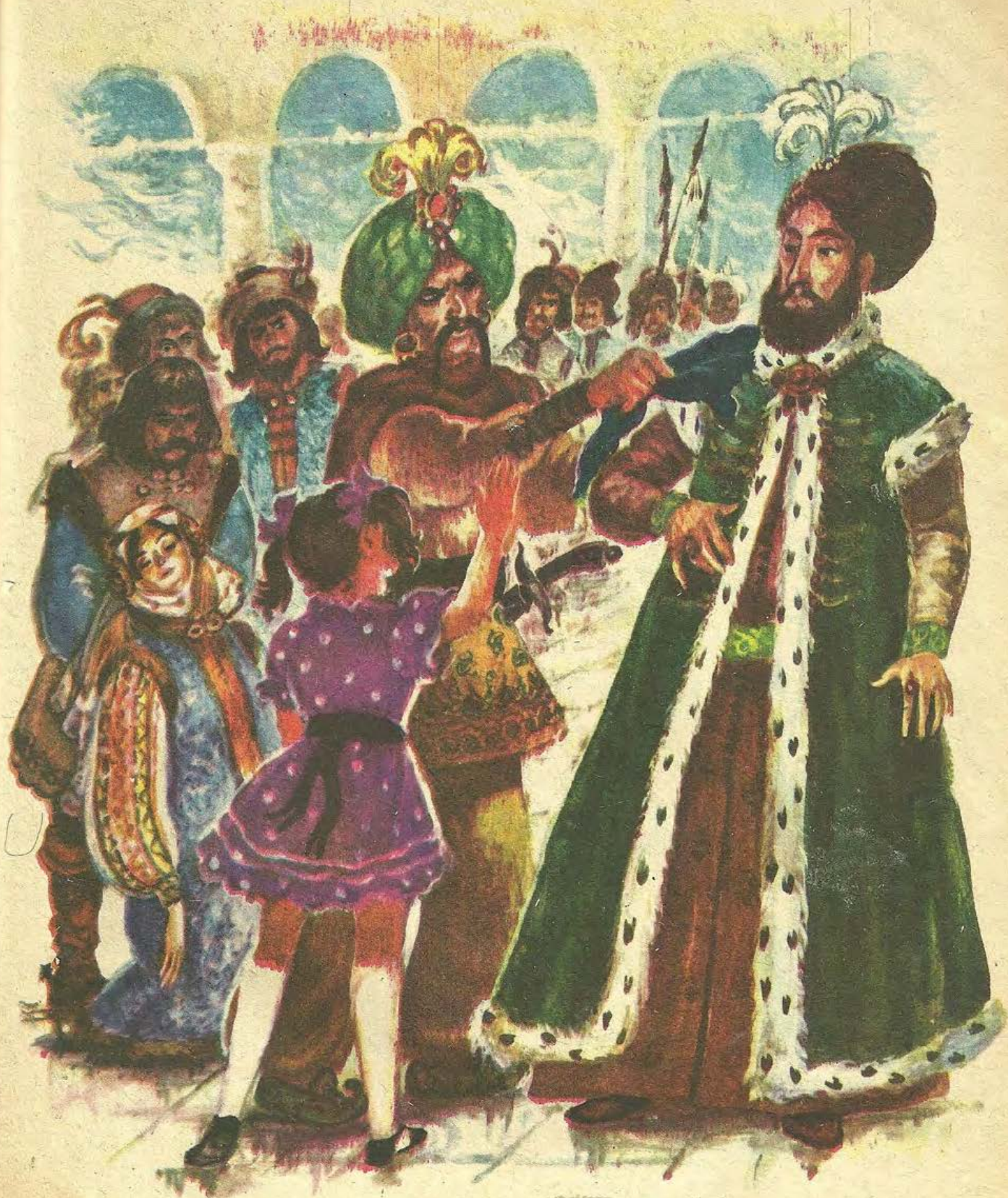
— Dar dacă ele vin din răutate și trădare omenească, pe eu a-mi vedea pieirea, Dumnezeu să-i ierte pe dușmanii mei, *dar să se teamă ei cumplit de mîna atotputernică a dreptății a toate pedepsitoare!*

Mioara, uitînd că nu are voie să se amestece în cele ce se petrec sub ochii ei, nu mai poate răbda și se repede plîngînd la Capugi-Bașa, trăgîndu-l de haine:

— Nu ni-l luați pe Domnul nostru bun! E nevinovat! Nu ni-l luați...

Dar totul în jurul copilei se învăluie în ceață, se topește ca un fum. Și nu-l mai vede decît pe Sispo care, îngrozit, arată cu degetul spre *Talismanul* de la gîtul Mioarei, al cărui lanț singur se desface și, în aceeași clipă, iată, doi pitici, picați ca din senin, prind *Talismanul* ce stătea gata să cadă, și dispar cu el.

— Oh! De ce ai făcut asta, de ce, Mioara? o dojenește Sispo cu tris-

tețe. Acum, iată, ai pierdut pentru totdeauna *Talismanul de safir!*... mai aude Mioara ca de departe glasul piticului Sispo.

Își duce mîna la gît și țipă, plîngînd:

— *Talismanul*, nu-l mai am, Sispo! Stai! Unde pleci? Nu mă lăsa singură! Sispo! Sispo! Mioara plînge cu suspine...

Dar Sispo se-ndepărtează încet, abia mai vede ca-n vis, făcîndu-i cu mîna semn de adio...

În întinericul care se lasă, bubuiturile ciudate se mai aud încă... Mioarei i se pare că se prăbușește în gol...

DEȘTEPTAREA DIN VIS

Mioarei i se pare că aude din nou bubuituri și niște voci îndepărtate... Deslușește cuvintele:

— Deschide, Miorico, descuie ușa, noi sîntem!

Mioara se freacă la ochi și ascultă atentă, căci vocile i se par cunoscute...

Gîndurile îi sînt încîlcite...

Se uită în jur, cu luare-aminte, și nu vede nici urmă de Domnitorul Brîncoveanu, nici Țurteni, nimic...

Strigă încetișor:

— Sispo, unde ești? Ai plecat cu adevărat?

Se uită nedumerită în jur și recunoaște măsuța, covorul, canapeaua din camera ei, în care intrase ca să învețe la istorie pentru teză. Cartea era căzută jos...

Așadar, nu mai călătorește în timp și spațiu?...

Vocile de afară se aud din nou, de astă dată și mai tare:

— Descuie ușa, Miorico, sîntem noi, mămica ta și Dănuț, ne-am întors...

Buimacă încă de somn, aproape împleticindu-se, se duce la ușă și răsuște cheia.

Mama intră cu Dănuț și privește îngrijorată la Mioara.

— Dar ce e cu tine, copilă? Ai adormit?

„Cum? Să fi adormit oare?” se întreabă Mioara cu uimire.

Și se pomenește zicînd cu glas tare:

— Dar călătoriile pe care le-am făcut? Și mărețul palat al Crăiesei Zînelor, piticul Sispo, epocile din istorie pe care le-am văzut să nu fi fost decît un vis?

— Ce tot vorbești acolo de Crăiasa Zînelor și de pitic, Mioaro? o întreabă Dănuț mirat.

— Despre ce călătorii vorbești, copila mea, o cercetează cu atenție mama. Pesemne că ai visat...

— Oh! *Talismanul de safir!* suspină Mioara, visătoare.

Cum? se poate oare ca toate frumusețile acelea, văzute de mine, să fi fost numai un vis?...

— Desigur, copila mea, că ai visat. Și în vis de multe ori vedem ceea ce am dorit să vedem aieva. Imaginația noastră lucrează în timp ce noi dormim..

— Vai ce păcat! Dacă cele trăite de mine au fost doar un vis, apoi a fost unul din cele mai minunate din cîte se pot închipui!

— Of! Ce ți-e și cu fetele astea, zise Dănuț, zeflemitor, le e capul plin de vise. Nu e vorba că tu, Mioaro, visezi și cînd ești trează, darmite cînd dormi atîtea ceasuri!

— Dănuț! făcu mama dojenitoare.

— Dar nici nu vă închipuiți ce am visat! zise iute Mioara. Știți... se făcea că aveam un talisman de safir, cu care puteam călători în timp și spațiu!...

— I-auzi ce vis! se miră Dănuț.

— Așa sînt visele, Miorico, neobișnuite, îmbinate din real și ireal, îi explică mama.

— Oh! Dar știi, mămico, dacă sosirea mătăle nu m-ar fi deșteptat, aș mai fi călătorit mult încă!... Să știți că am văzut ținuturi și oameni din alte timpuri!

— O! Atunci e interesant de tot visul tău! făcu ochii mari Dănuț. Povestește-mi-l și mie, Mioara, te rog! Povestește-mi-l și mie!

— Îl ascult și eu, o îndeamnă și mama.

Și așezându-se toți trei pe canapea, Mioara începu, cu glas de taină, să povestească întâmplările pe care voi le-ați citit...

Ea începu astfel:

— Visasem că a venit un pitic... aici...

*

Și povestirea se deapănă molcom, ascultată de o mamă ce zîmbește îngăduitor copilei sale, copilă atît de dornică să cunoască locuri și oameni care au fost...

Iar Dănuț, frățiorul mai mic al Mioarei, o ascultă cu nesaț, sorbindu-i cuvintele, cu ochii strălucindu-i de curiozitate de a ști ce s-a mai întîmplat...

Și păstrează în suflet și el, ca și voi, dragi copii, regretul că rar de tot îi e dat cuiva să viseze *un vis atît de minunat!*

POVESTEA AUROREI, FRUMOASA MIREASĂ A SOARELUI

Era spre înserat. Oceanul era liniștit. Apele, în toate tonurile de albastru, se întindeau cît vedeai cu ochii, părăind a se îmbina, acolo departe la orizont, iar soarele cufundat mai mult de jumătate în mare se micșora din ce în ce, pînă dispăru cu totul...

Apunînd, soarele își mai trimitea ultimele mănunchiuri din acele jerbe de lumină auriu-strălucitoare, apoi acea strălucire de la orizont, cu scînteieri de nestemate, luă încetul cu încetul toate tînurile de galben pînă la cele de vîlvătăi roșiatic-purpurii, care se tot estompau devenind alburii, risipindu-se în tărie...

Deodată, ca după sfîrșitul unei mari și strălucitoare sărbători, în văz-

duh puterea luminii scăzu, micșorându-se din ce în ce...

Se însera...

Marea feerie a apusului de soare, cu toată trena de strălucire și bogăție de tonuri și culori luase sfârșit...

Amurgul estompa acum ultimele-i raze, apoi brusc înghiți și licărirea luminii, învăluind-o parcă în văluri cenușii.

Tărmlul singuratic și oceanul nesfârșit erau cuprinse de o liniște de taină, în așteptarea înnoptării care se lăsa lin.

Pe toată întinderea necuprinsă a apelor nu se zărea decît o luntre ușoară, în care se afla un tînăr pescar.

Prin mișcarea ritmică a brațelor lui vînjoase, ce păreau a face una cu vîslele, luntrea înainta lin pe luciul apelor, și doar clipocitul lor tulbura liniștea deplină din jur.

Și de pretutindeni în această singurătate, îl învăluia binefăcătoare liniștea adîncă, pătrunzătoare, totală din preajma înserării ce parcă îi revărsa fericire în suflet... Și el se simțea una cu frumusețea ca de vis ce-l înconjura...

Tînărul și frumosul pescar vîslea cu luntrea lui pe ape, mișcat de măreția locului și chipul lui frumos și ochii lui negri strălucitori priveau cu desfătare departe, spre necuprinsul apelor și zărilor.

Și în bucuria ce-i cuprinsese inima, deodată, aproape fără să-și dea seama, tînărul pescar începu să cînte slăvind viața, frumusețea neasemuită din jur, atît de cunoscută lui, dar parcă de fiecare dată reînnoită de alte frumuseți, peisaj care îi părea, în această fastuoasă înserare, mai măreț decît oricînd...

Cînta pescarul cu înflăcărare un cîntec de dragoste, imn al bucuriei de a trăi, de a se simți tînăr și voinic, puternic, stăpîn pe forțele lui, stăpîn asupra apelor pe care plutea.

Melodia, profundă, bogată, cu unduiri gingașe și îndelungi de harfă a cîntecului frumosului pescar răsună pînă departe, departe, umplînd văzduhul întreg, făcînd să vibreze depărtările...

Cînta tînărul și frumosul pescar, dînd glas de cîntec fericirii neînțelese ce-i încălzea inima, ființa-i toată...

Cînta pescarul cel tînăr și frumos un cîntec de dragoste minunat, melodios, cum încă nu se mai auzise pe aceste meleaguri, un cîntec cu unduiri, aci line ca melodia neasmuită a doinei, aci cu clocot de mare în furtună...

Cînta și cînta atît de duios tînărul și frumosul pescar, dînd glas de cîntec fericirii neînțelese ce-i încălzea inima, ființa-i toată...

Cînta pescarul cel tînăr și frumos, cu înflăcărare, cel mai minunat cîntec de dragoste din cîte s-au fost cîntat vreodată, trimițîndu-l iubitei neștiute, pe care și-o rîvnea inima lui însetată de dragoste...

Și era atît de frumos și mișcător cîntecul de dragoste al pescarului, vocea lui atît de minunată, încît apele, văzduhul, vietățile mării ascultau ca vrăjite neasemuita melodie.

În acest timp, noaptea pe nesimțite își așternuse pretutindeni vălurile diafane, apoi faldurile grele ale întunericului.

În înaltul tăriilor, stelele apăruseră toate, la ferăstruicile lor ce străpungeau norii, iar luna lumina acum apele, poleindu-le în sclipiri de argint și diamante.

Și era atît de minunat cîntecul frumosului pescar, încît chiar și blondele sirene, fiicele mării, cu ochii albaștri ca seninul cerului și păr de aur ce le învăluia ca într-o mantie, chiar și ele se înălțaseră din valuri, și-l ascultau cu nesaț, cucerite, fără ca ele să poată fi văzute de pescar.

Și dintre toate, cea mai tînără sirenă, blînda și duioasa Mirela, nu se mai sătura ascultîndu-l.

Neasemuitul cîntec al pescarului îi străbătuse ca o săgeată inima. Ea se apropiase mult, mult de barcă și nu-și mai putea lua privirile de la chipul lui luminat de razele lunii.

Într-un târziu, éa îl văzu cum vîslește spre țărm, apoi îl însoți, îl văzu cum coboară din luntre și-l urmări lung cu privirile pînă ce el dispăru într-o colibă ce se afla nu prea departe de țărm.

Și deodată sirena Mirela se simți tare întristată.

I se părea că totul în jurul ei a devenit pustiu; îi venea să plîngă și nu știa nici ea de ce.

Se frămîntă tot restul nopții și a doua zi i se păru Mirelei ziua toată fără sfîrșit.

Ea, cea mai voinică și cea mai neastîmpărată dintre toate surorile ei, refuză să se mai joace cu ele ca-n alte dăți.

Dar pe măsură ce se apropia seara, Mirela se simțea din ce în ce mai veselă. Și iată că veni și mult așteptata înserare, apoi noaptea cuprinse lumea.

Mirela, nerăbdătoare și sfioasă, aștepta, doar va mai răsuna pe mare cîntecul pescarului.

Și într-adevăr, ca și în ajun, din nou străbătu pe întinsul nesfîrșit al apelor bogata melodie ca de harfă vrăjită, glasul frumosului pescar.

Cu inima bătîndu-i puternic, Mirela și de data aceasta se apropie de luntrea lui, însoțindu-l pe ape, plutind pe deasupra lor, cu unduirile ei de fiică a valurilor, fără să-și dea seama că se îndrăgostise de el.

Și tot așa, seară de seară, sirena, tremurînd de o fericire nemaisimțită pînă atunci, își asculta iubitul cîntînd. Căci acum știa sirena Mirela că se îndrăgostise de acest tinăr și frumos pescar și simțea că nu mai poate trăi fără el.

Oh! De s-ar fi putut să și-l facă mire și soț drag, iar ea să-i fie mireasă, soția lui! Se frămînta îndelung cu aceste gînduri sirena cea nemuritoare.

Surorile ei, celelalte sirene, care îi ghiciseră taina chiar de-a doua zi, rîseră mult de ea.

— Și noi sîntem îndrăgostite de frumosul pescar, dar nu ne pierdem cu firea prea din cale-afară! Tu știi prea bine care e orînduirea pentru noi, sirenele. Rugăm pe Împărăteasa Mărilor și Oceanelor, maica noastră a tuturor — și oricînd dorim, poruncește furtunei să ni-l azvîrle în adîncuri pe cîntăreț. Iar cînd ne vom plictisi de el, așa cum s-a mai întîmplat și cu ceilalți muritori pe care cîndva noi i-am îndrăgit, va servi

drept pradă rechinilor...

— Oh! Nu, nu puteți fi atât de crude cu el! Lăsați-mi-l mie numai pe acesta, vă rog, surioarelor dragi... Întotdeauna ați râs de mine și mi-ați spus că nu vă seamăn. Poate aveți dreptate. Nu vreau să moară și acest pescar, ca atîția alții! Nu, nu! Mi se sfărîmă inima numai la gîndul acesta!

Iar surorile ei, sirenele, rîdeau de ea, unele chicotind, altele în hohote cristaline, armonioase, ce încîntau cu sunetul lor toate viețuitoarele mării, și îi vrăjeau pe muritorii care le auzeau.

Văzînd că nu le poate îndupleca nici cu rugămințile, nici cu lacrimile ei, sirena Mirela se duse tocmai la Palatul de cleștar și Diamant al Împărătesei Mărilor și Oceanelor, stăpîna și maica lor a tuturor, destăinuindu-i toată dragostea ei și rugînd-o să-i îngăduie să devie muritoare, ca să se poată căsători cu frumosul pescar.

Dar Împărăteasa Mărilor și Oceanelor, rece și neîndurătoare, nu putea înțelege dorul Mirelei, neștiind ce este iubirea, căci ea nu iubise niciodată și inima ei era ca de gheață! Împărăteasa rîse mai întîi disprețuitoare la destăinuirile fiicei sale Mirela, apoi, văzînd înflăcărarea ei, chiar se înfuriere:

— Vrei să te înstrăinezi de noi? Să devii o simplă muritoare, soție de pescar, tu cea mai iubită dintre nenumăratele mele fiice? Ești cea mai

mică și îmi ești cea mai dragă dintre toate fiicele mele și știi că dintotdeauna nu ți-am refuzat nimic din tot ce mi-ai cerut. Îmi ești atât de dragă, deși ai cusurul bunătății. Și acum, vrei să ne părăsești pentru totdeauna? Nu semeni cu noi! Nu! Deloc nu semeni cu noi, fiicele Mării...

Și acum, pleacă din ochii mei, o certă din nou cu asprime Împărăteasa, la stăruințele bieteii Mirela.

Și scoate-ți din cap aceste visări prostești!...

Mîhnită foarte, tînăra sirenă se înapoie iarăși la surorile ei și continuă, din valuri, să urmărească seară de seară, tot mai mîhnită, luntrea frumosului pescar și să-i asculte cu nesaț cîntecul lui vrăjit de dragoste.

Dar iată că într-o noapte cerul se acoperi de nori grei, ce se îngrămădeau ca niște balauri uriași, înghițind pe rînd, nemiloși, lumina scînteietoare a stelelor.

De jur împrejur întuneric, un întuneric de nepătruns, de să-l tai cu cuțitul, punea stăpînire pe lume.

Frumosul pescar, tot cîntînd, se îndepărtase foarte mult de țarm. Cu luntrea lui mică nici nu visa ce primejdie îl așteaptă!

Sirena Mirela vedea bucuria nestăpînită a surorilor ei, sirenele, chioțele lor de triumf și știa ce va urma, pieirea ce amenința pe iubitul ei, căruia ea îi dăruise inima ei iubitoare, devotată și bună.

Porni în grabă spre el și îi ocroti un timp barca, ajutîndu-l să poată lupta cu valurile, deși el nu o putea vedea.

Părul ei auriu și-l desfăcu și strălucirea lui de aur lumina totul împrejur, cu scînteieri de lumină, străpungînd bezna, călăuzindu-l pe vînjosul pescar

Apoi urzi din lacrimilei cărare de diamant pe apele mării. Și astfel, un timp, pescarul putu să-și găsească drumul spre țarm.

Dar furtuna era aprigă, nimicitoare, urlînd înfricoșător prin toate cele o sută de guri ale ei. Iar surorile Mirelei, celelalte sirene, crude și nemiloase se veseleau, urmărind lupta deznădăjduită și neputincioasă a pescarului cu elementele dezlănțuite; ba ele chiar asmuțeau valurile învrăjmășite, ca să-i răstoarne luntrea, iar pe el să-l înghită, dăruindu-li-l ca pe o jucărie rîvnită.

Și lupta vitejește pescarul voinic cu valurile uriașe care aici se înălțau sus, cît casa, aci se prăvăleau, spărgîndu-se cu bubuituri ca de tunet, în hăuri fără de fund, ca într-o înnebunitoare sarabandă.

Și tirau, în zbenguiala lor bezmetică, și luntrea pe care o zvîrleau de colo-colo, ca pe o coajă de nucă.

Abia acum își dădu seama pescarul cât de slabe-i sînt forțele, cât de cumplit de atotputernică este marea!

Mirela, îngrozită, vedea și știa tot ce va urma. Se cufundă în adîncul apelor și alergă într-un suflet pînă la unchiul ei, respectatul Giabad, stăpîn peste stihiiile furtunilor, rugîndu-l să le înfrîneze, oprind furtuna, ajutînd-o astfel să-și salveze iubitul.

— Nu pot face nimic, îi răspunse acesta. Îmi ești cea mai dragă dintre toate nepoatele... tare aș dori să-ți fac pe voie... Dar Stăpîna noastră, a tuturor, Împărăteasa Mărilor și Oceanelor, mi-a poruncit să dau drumul stihiiilor, vîntoaselor, ca să-l poată nimici mai ușor pe pescar. Coastele acestea, le știi cât sînt de stîncioase și de pustii. N-are cine să-l salveze! Iar surorile tale, sirenele, și mai ales Ondinele, zeițele valurilor, cele atît de rele și de viclene, de mult nu au mai primit o astfel de pradă. Ele l-au pîndit seară de seară pe pescar, urmărindu-l cu ochii lor fascinanți, verzi de smarald. Ascultîndu-i cu desfătare cîntecul, ele l-au atras în larg pe pescar cu miile de brațe șerpuitoare ale valurilor, căci vor să-l ia la ele pe cîntăreț.

Mirela plîngea cu suspine, ca orice tînră îndrăgostită care știe că viața iubitului ei este în primejdie.

— Ce aș putea face eu oare ca să-l salvez? Spune-mi repede, unchiule drag, ce aș putea face eu grabnic?

— Du-te, fata mea, la Împărăteasa Mărilor și Oceanelor, îți este mamă, ești slăbiciunea ei dintre toate celelalte sirene, poate vei reuși s-o îndupleci...

Și sirena Mirela în goană despică valurile în adîncuri și se duse din nou, ca fulgerul de iute, la Împărăteasa Mărilor și Oceanelor.

Ea nu se mai temu, ca altădată, nici de aricii de mare cei urîcioși și plini de țepi ascuțiți, și nici de caracatițele care, cu nenumăratele lor brațe în neconținută mișcare, încercau întotdeauna s-o cuprindă la joacă și chicoteau batjocoritor de spaima ei.

Mirela trebuia să-și salveze iubitul de la moarte! Și ea străbătu valurile ca o săgeată, tot mai în adînc.

Și iat-o ajunsă, în sfîrșit, la Palatul de cleștar și diamante a Împărătesei Mărilor și Oceanelor, maica ei.

De cum fu în față-i, Mirela căzu în genunchi, implorînd-o să-i cruce iubitul, să i-l dăruiască numai ei.

Zadarnice fură rugămințile, zadarnic plînsul ei sfișietor, care ar fi murat și o stîncă, zadarnică fu promisiunea că îndură orice pedeapsă, numai ca pescarul îndrăgit de ea să scape cu viață.

Crăiasa Mărilor zîmbi disprețuitoare:

— Să te pedepsesc pe tine?... Nu! Surorile tale, și mai ales Ondinele, zeițele valurilor, m-au rugat să li-l dăruiesc lor pe cîntăreț. Nu credeam că îl iubești chiar atît de mult.

— Oh! Da! măicuță scumpă, îl iubesc mai presus de orice și dacă m-ai iubit vreodată cu adevărat, ca pe fiica ta preferată, iată, umilă și zdrobită de durere, te implor dăruiește-mi-l mie și îngăduie-mi să devin soția lui! Atîta îți cer, nimic altceva.

Văzînd șuvoiul neînterupt al lacrimilor ce se scurgeau de-a lungul chipului ei alb și diafan, din ochii ei albaștri, se frînse parcă ceva înăuntrul inimii de mamă a împărătesei Mărilor și Ocelanelor.

Clătina îndurerată din cap, oftă adînc, își ridică de jos copila și, ținînd-o îmbrățișată, îi vorbi cu glas stins:

— Deoarece o dorești cu atîta ardoare, fie, îți îngădui să pleci să-l salvezi pe acest muritor pe care atît de mult îl iubești, să-l salvezi de la moartea sigură ce-l așteaptă. Și îți dau voie să devii muritoare, să pleci la el, pe pămînt, să-i fii soție. Dar trebuie să te fac să înțelegi că te așteaptă acolo mari suferințe, mari dureri. Vei avea mari încercări de îndurat. Căci nu-i este îngăduit unei fiice a Mărilor să se amestece printre muritorii de rînd, să se căsătorească cu vreunul dintre ei de bunăvoia ei! Primul tău copil este al nostru, și aci trebuie să revie, spre a ține locul tău, care ne părăsești pentru totdeauna.

— Oh! Nu, nu se poate să fie atît de crudă legea noastră, a sirenelor! își frînse mîinile cu disperare Mirela. Fii îngăduitoare, Maică iubită și Preaputernică Stăpîna a noastră a tuturor!!

Dar Împărăteasa Mărilor și Ocelanelor grăi:

— Legilor noastre, cu toții trebuie să ne supunem, mic și mare. Și nu am dreptul ca tocmai *Eu* să le calc! Dacă nu primești această condiție, pentru noi de cea mai mare însemnătate, și dacă nu te hotărăști grabnic, în curînd va fi prea tîrziu! Nimeni nu-l va mai putea scăpa de la moarte pe pescarul tău! Privește!

Și Împărăteasa trase perdeaua ce acoperea o oglindă imensă din dreapta tronului. Mirela, privind în această oglindă vrăjită, în care se vedea tot ce se petrecea pe ape, zări cît de cumplit se lupta bietul ei pescar

cu valurile uriașe dezlănțuite, gata-gata să-l înghită cu luntrea lui cu tot!

Înfricoșată, zguduită de primejdia de moarte în care își vedea iubitul, Mirela se învoi, răvășită, să se supună legii crude a fiicelor mării. Nu avea de ales, nu avea timp de zăbovit. Primi, deși cu inima zdrobită, să-l dăruiască mării pe primul ei născut.

— Bine, zise Împărăteasa Mărilor și Oceanelor, iată, îți dăruiesc viața pescarului tău. Și cu glas de tunet porunci valurilor să se liniștească. Și ele se liniștiră pe loc, ca prin farmec! Din furtuna aceea groaznică, de care fusese bîntuită, marea acum devenise iarăși deodată calmă, de nerecunoscut!

Acolo, în adîncul genunelor apelor, în Palatul de cleștar și diamante, Împărăteasa Mărilor și Oceanelor își luă un ultim bun rămas de la cea mai mică dintre fiicele sale, de care se despărțea *pentru totdeauna*, cu sfîșiere de inimă.

— Ține minte, Mirela, îi mai zise ea sirenei îndrăgostite, te vei căi amarnic că ne-ai părăsit pentru un muritor, tu cea mai iubită, cea care aici erai nemuritoare!

Dar Mirela, fericită ca orice îndrăgostită, abia de auzi ultimele cuvinte ale Împărătesei, grăbită cum era să-și întîmpine iubitul salvat de la moarte.

Cînd pescarul păși, în sfîrșit, pe țărm, el o întîlni pe Mirela, care îl aștepta sub chipul unei frumoase fete sfioase, cu părul de aur și ochi duioși, albaștri ca cerul cel nemărginit.

Pescarul singuratec, uimit de această luminoasă apariție neașteptată, se îndreptă ca vrăjit spre ea, sorbind-o din ochi și, îndrăgind-o pe loc, o întrebă dacă nu vrea să-i fie soție.

Mirela firește că primi cu bucurie și el o conduse spre căsuța lui, care se afla nu prea departe de țărmul mării.

Și se căsătoriră cei doi tineri și trăiră nespus de fericiți în căsuța pescarului din vecinătatea țărmului mării.

Trecură mai bine de doi ani de la aceste întîmplări.

Dragostea pescarului și a Mirelei era mai puternică decît oricînd, mai ales de cînd Mirela dăduse naștere unei fete frumoase, ca o zi de primăvară, căreia îi puseseră numele de Aurora.

Și era blondă Aurora, cu păr de aur, strălucitor, și avea ochii albaștri, la fel ca și maică-sa, dar era cu mult mai frumoasă micuța Aurora.

Și amîndoi părinții își iubeau fetița nespus de mult, mai mult chiar de-

cît viața lor. Nu se mai săturau privind-o cît era de drăgălașă.

Și era atît de fericită viața pe care o ducea Mirela cu soțul ei, pescarul cel frumos, și cu fetița ei, încît ea își uitase cu totul și cu totul de legămîntul groaznic făcut față de Împărăteasa Mărilor și Oceanelor în noaptea cea de spaimă.

Dar iată că într-o noapte, pe cînd pescarul cel tînăr și frumos, soțul Mirelei, plecase, la pescuit, Mirela auzi un ciocănit în ușă.

Cine putea să fie, atît de tîrziu, prin locurile acelea pustii? Își zise ea. Se duse, întredeschise ușa și văzu o Ondină, fiica mării, cu trup unduios ca valurile în care trăia, și ochi vicleni, verzui, schimbători ca apa mării.

— Pe cine cauți aici? o întrebă Mirela.

— Pe tine te caut! M-a trimis Stăpîna noastră, Împărăteasa Mărilor și Oceanelor, să-i dai fetița ce ai născut, așa cum ai făgăduit acum mai bine de doi ani. Deci, dă-mi-o, ține-ți făgăduiala! Știi foarte bine că puterea noastră se sfîrșește la țarm. Noi nu o putem lua. Tu trebuie să ne-o dai.

— Ce spui?! Să-ți dau pe scumpa mea copilă? Odorul meu iubit? întrebă ca sugrumată de înfricoșare Mirela. Oh! Nu, nu! E prea cumplit ce-mi ceri! Nu-mi poți cere așa ceva! Orice mi-ai cere, orice, îți dau chiar viața mea, dar nu mi-o cere pe Aurora, căci mă cutremur auzind de așa ceva!

Și izbucni în hohote de plîns Mirela, disperată, și, îngenunchind în fața Ondinei, îi îmbrățișă picioarele, rugînd-o s-o înduplece pe Împărăteasa Mărilor și Oceanelor să fie îndurătoare și să-i lase fetița.

Mișcată de năpraznica durere a Mirelei, Ondina îi promise că o va ruga și ea pe Împărăteasă să i-o lase pe Aurora

Și Ondina plecă

Trecură zile după zile... Înfricoșată, Mirela, zguduită mereu de teamă, era nedezlipită de Aurora. O păzea ca pe luminile ochilor.

În cîteva rînduri voi să-i spună și soțului ei ce legămînt groaznic făcuse față de Împărăteasa Mărilor și Oceanelor, pentru a-i salva lui viața... Dar de fiecare dată cuvintele îi înghețau pe buze, ea nu le putea rosti. I se părea că vorbind cu soțul ei despre aceasta, abia îi va reaminti Împărătesei crude a Mărilor și Oceanelor sorocul. Dar așa, poate, poate că a uitat de ea, sau poate s-a milostivit să renunțe de a-i mai cere fetița. Totuși îl rugă pe pescar ca ei să plece cu fetița, să se mute departe de mare, spre munte sau în cîmpie, acolo unde Împărăteasa Mărilor și

Oceanelor nu avea nici o putere asupra lor și a Aurorei.

Dar pescarul, uimit, îi spuse:

— Vai! Ce-mi ceri tu mie?! Să părăsesc eu marea?! Dar ea este viața mea! Fără ea și fără luntrea mea nu pot trăi! Am îndrăgit meseria mea de pescar. Din tată în fiu sîntem pescari! Doar marea e însăși viața noastră a pescarilor!

Și iată că, sfîșiată între cele două iubiri, a soțului și a fetei, Mirela fu nevoită să-și păstreze taina.

Și-și păzea aprig, ca o leoaică, fetița, Niciodată nu o lăsa singură și veghea asupra ei zi și noapte, o păzea ca pe luminile ochilor. Și zilele, săptămînile, lunile, anii chiar treceau ca gîndul.

Și Aurora creștea tot mai frumoasă, tot mai drăgălașă, spre fericirea părinților ei.

Astfel trecură cinci ani... Încetul cu încetul, cu trecerea anilor, se mai liniștise în inima biete Mirela spaima cea groaznică, înfricoșătoare, că s-ar putea ca Aurora să-i fie luată de către Împărăteasa Mărilor și Oceanelor. Desigur că nu poate fi atît de crudă Crăiasa Mărilor își zicea adesea Mirela. Ea are mii de supuși. La ce i-ar mai trebui să o ia și pe Aurora? Doar știe prea bine că ea, Mirela, nu are pe nimeni pe lume, în afară de soțul ei și de adorata ei Aurora! Și cînd gîndea astfel, Mirela strîngea cu foc, la piept, fetița, acoperind-o de sărutări. Ochii i se umpleau de lacrimi și pieptul îi sălta de suspine. Apoi se liniștea Mirela, zicîndu-și că desigur Împărăteasa Mărilor voise numai s-o încerce, că pusese doar de mînie atunci, în noaptea aceea cumplită, condiția nemiloasă, de a-i da ei pe primul lor copil.

Cît de amarnic se mustra Mirela pentru nesocotința ei de atunci, de a-i fi făgăduit cu atîta ușurință și fără să se gîndească la urmări, atunci în noaptea aceea de spaimă, să-i dea pe primul ei născut.

Pe măsură ce fetița creștea, Mirela, luată de grijile gospodăriei, uită cu totul de aceste frămîntări și spaime.

Dar Împărăteasa Mărilor și Oceanelor, ea nu uita! Legea mărilor e neîmblînzită, crudă, fără cruțare! Ce-i păsa ei de inima unei mame, cînd valurile înghițeau zilnic, nesățioase, mii și mii de oameni, dintre aceia care cutezau să vină pe apele ei nesfîrșite și perfide?!

În acest timp, viața Mirelei, a pescarului și Aurorei era nespus de fericită.

Totuși Mirela, prevăzătoare, îl convinsese pe soțul ei să facă un zid

înalt spre mare, și Aurora nu ieșea niciodată afară din grădina care înconjura căsuța părintească. Niciodată nu-i fusese îngăduit Aurorei să privească marea. Niciodată nu văzuse Aurora marea. Alerga printre florile din grădina lor, se juca pînă obosea, apoi se repezea în brațele mamei, dînd un chiot de bucurie.

Și maică-sa, Mirela, o îmbrățișa cu dragoste nespusă și se juca adesea cu ea, plină de atîta fericire.

Iar cînd Mirela era nevoită să plece la tîrg cu soțul ei, o luau adesea și pe Aurora. Și era o desfătare pentru părinți să asculte vorbele pline de tîlc ale Aurorei, care pe cît era de frumoasă, pe atît era de isteată. Toți cei ce o vedeau o îndrăgeau, minunîndu-se de drăgălășenia ei. Și atunci cînd Aurora zărea din depărtare marea albastră ca cerul, i se spunea că marea e tot un fel de cer răsturnat și îndepărtat, dar plină de înfricoșătoare vietăți și primejdii.

Iar atunci cînd aveau de făcut drum tocmai la oraș, părinții o lăsau pe Aurora în paza bunicii, bătrîna mătușă Eulalia, care o iubea pe Aurora foarte mult...

Tot astfel, într-o zi, părinții Aurorei plecară la un tîrg, mai îndepărtat, unde aveau să întîrzie pînă noaptea tîrziu. Ca și în alte dăți, o lăsară pe Aurora în grija bunicuței Eulalia. Aceasta ieși în grădină cu Aurora și, în timp ce fetița se juca, bătrîna croșeta la o broboadă.

Era o zi călduroasă de iulie. Era atît de cald, de moleșitor de cald, în-cît de la un timp bătrîna, obosită, ațipi. Deodată, porțița grădinii se deschise încetișor și pe ea intră o tînără fată, cu corp unduind, cu ochii ver-zui și părul arămiu-roșcat și începu să vorbească cu Aurora:

— De ce nu ieși afară din grădină, fetiță dragă, să mergi să te joci pe malul mării, să culegi scoici, iar apa să îți gîdile tălpile? E atît de plăcut pe țărmul mării! E nespus de plăcut!...

— Marea? Ce e aceea marea? întrebă mirată și curioasă Aurora. Eu nu știu ce e marea și nici de văzut n-am văzut-o vreodată. Părinții mei nu-mi dau voie niciodată să ies singură afară din grădină, adăugă Aurora. Ba mămica chiar mi-a spus, și tăticu nici nu trebuie să știe, că pe aici pe aproape sînt niște Ondine rele, care ar vroi să mă fure.

— Să te fure? Pe tine? Ha, ha, ha! Ce glumă! rîse cu viclenie Ondina, căci ea era. Auzi ce nostimă glumă!... Desigur, trebuie să ascuți de pă-rinții tăi, dar ce păcat că nu ieși doar nițeluș la țărm, să culegi cîteva scoici din acelea sclipitoare și atît de frumos colorate, și apoi vii repede

înapoi. Părinții tăi n-au de unde să știe. Și zicînd acestea, Ondina aruncă la picioarele fetei uimite cîteva din cele mai minunate și strălucitoare scoici ce s-au văzut vreodată, pe care Ondina le adusese cu ea și care nici măcar nu se găseau prin părțile acelea. Aurora se uită la ele cu nesaț și bătut din palme încîntată:

— Oh, ce frumoase sînt, de unde le ai?

— De foarte aproape, de aici... Se găsesc scoici din astea cîte vrei, cum dai după colțul zidului vostru... Haide fetiço, haide dragă, vino puțin cu mine: culegi scoici și te aduc repede îndărăt, pînă nu se trezește mătușa cea de colo, care doarme.

Aurora stătu un pic la îndoială. Privi spre bunica ce dormea, apoi la frumoasa Ondină, apoi jinduitor la scoici. Atunci Ondina porni spre porțiță, prefăcîndu-se că vrea s-o părăsească.

— Plec, zise Ondina, dar fără mine, să știi, n-ai să găsești locul unde sînt cele mai frumoase scoici. Acum trebuie să plec la mama mea și nu-mi pot pierde timpul cu tine, nehotărîtă cum ești. Și zicînd acestea, Ondina era gata să iasă pe porțiță.

— Stai... stai că merg și eu, zise Aurora, alergînd după ea cît o țineau piciorușele. Dar mă aduci înapoi, da?

— Bineînțeles, îi răspunse repede Ondina cea vicleană și o porni înainte, făcîndu-i semn cu mîna Aurorei.

Dar, pe cînd păsea pragul porții părintești, Aurora simți o strîngere de inimă și parcă îi era nițeluș frică să se apropie de țărmul mării. Ea se opri o clipă, gînditoare, tremurătoare...

— Vino, nu-ți fie teamă, Aurora, vino după mine, te voi conduce și vei culege cele mai minunate scoici colorate, sclipitoare, o îmbie din nou Ondina.

Aurora o urmă supusă, curioasă. De cum trecu de colțul zidului, ea zări încîntată plaja cu nisipul ei fin, mătăsos, ce-i mîngîia parcă tălpile, gîdilîndu-i-le. Iar mai departe Aurora descoperi deodată, uimită, marea cea nesfîrșită, în toate tonurile de albastru, ce i se păru ca un cer răsturnat, ca un tărîm de vis și de încîntare.

Ca vrăjită, ea stătu țintuită locului, nemaisăturîndu-se s-o privească, s-o admire. Inima ei mică, neștiutoare, îi bătea de o bucurie nemaiîntîlnită!

— Cît este de frumos! rosti ea fără voie.

Dar Ondina era grăbită, nu avea timp de pierdut. Din nou îi făcu

semn cu mîna:

— Vino mai aproape, ce stai acolo! Aici sînt multe din scoicile frumoase rîvnite de tine. Și pe furiș ea azvîrli, chiar lîngă țărm, un pumn de scoici pe care le avea în sîn, și, fără să observe Aurora, le împrăștie puțin cu piciorul.

Aurora alergă voioasă spre Ondină, bătînd din palme de bucurie, cînd văzu atîtea scoici minunate. Se aplecă iute să le culeagă, chiar pe țărmul spre care înaintau lin valurile mării.

Dar Ondina, cea fără inimă, de cum o văzu pe țărm pe Aurora, o apucă strîns de mînă și-i rosti cu răutate, șuierător:

— În sfîrșit, proasto, bine că te-am ademenit pînă aici, la țărm, de unde începe puterea noastră! Acum nu-mi mai scapi! Din cauza voastră, a ta și a mamei tale, am fost biciuită! În sfîrșit, pot îndeplini porunca Stăpînei mele!

Și smulgînd-o cu brutalitate pe Aurora, o tîrî după ea în valurile mării, scufundîndu-se cu dînsa în ape, tot mai adînc. Micuța Aurora se zbătu să scape din strînsoarea mîinii Ondinei. Dar fără să izbutească! cît regreta micuța Aurora că se lăsase ademenită de o necunoscută, încrezîndu-se în ea!

Acum era prea tîrziu! Și pe țărmul nesfîrșit și pustiu răsunară în zadar țipetele și plînsul Aurorei. Nimeni nu-i veni în ajutor! Țărmul era pustiu!...

Ondina o ținea strîns de mînă și străbătea cu mare repeziciune, împreună cu Aurora, în adîncul apelor, calea cea fără de întoarcere ce ducea la Palatul de cleștar și diamante al Împărătesei Mărilor și Oceanelor...

.....

În grădina casei părintești, acolo, lîngă țărmul mării, cînd se trezi bunicuța Eulalia n-o mai găsi nicăieri pe Aurora. Alergă cît o duceau bătrînele ei picioare, strigă cît o ținea gura:

— Aurora... Aurora, unde te-ai pitit, draga bunicuței? Hai, nu mă mai necăji, lasă joaca odată, nu mă mai chinui, Aurora, ieși de unde te-ai pitit...

„Au-ro-ra-a-!“ Răsuna văzduhul de chemările înspăimîntate ale bieteii bunicuțe...

Apoi, cînd ea descoperi portița deschisă, îi pătrunse, ca un cuțit în

inimă, spaima! Strigă din nou tot mai tare: „Aurora... Au-ro-ra-a!“
Vuiau depărtările și doar un ecou slab îngîna țipetele înfricoșate, deznădăjduite, ale bieteii bătrîne...

Dar totul era în zadar! Chemarea plină de spaimă a bătrînei Eulalia se pierdu în cele patru zări, fără răspuns!...

Doar la clipocirea ritmică a valurilor, ce se loveau de țărm fără încetare, bătrînei îi fulgeră brusc prin minte gîndul că s-ar fi putut ca micuța Aurora, neștiutoare, să fi fost luată de valurile dușmănoase și dusă departe, în hăul fără fund al apelor, pierdută pentru totdeauna!...

Tremurînd de o ascuțită durere și deznădejde, biata bunică a căzut în genunchi pe țărm, plîngînd în hohote, bocînd și rostînd mereu numele fetei adorate, pe care ea nu fusese în stare s-o păzească de primejdie.

Acolo o găsiră părinții Aurorei cînd s-au întors de la tîrgul îndepărtat...

Disperarea lor nu cunoscă margini. Mirela, ea, știu pe loc cine îi răpise fetița. Și de asemenea știa că, orice ar face, niciodată nu o va mai vedea!

Abia acum, mistuită de durere, Mirela mărturisi pescarului taina ei...
Și amîndoi se înapoiară plîngînd de la țărm, îndurerați, în căsuța lor care acum li se părea pustie. Și din nou izbucniră în plîns, topiți de durul copilei lor adorate, și de adîncă deznădejde, zile, săptămîni în șir...

Apoi avură alți copii...

Și cu trecerea anilor, durerea pierderii Aurorei li se domoli, încetul cu încetul, luați de grija de a crește copiii ce-i aveau și care cu drăgălășenia lor le picurau balsam pe rana sufletelor lor îndurerate.

*

În acea zi nefericită a răpirii Aurorei, Ondina cea vicleană, ținînd-o strîns de mîna pe fetița ce se zbătea neputincioasă, străbătu îndelung cu ea apele adînci ale Oceanului, pînă să ajungă la Palatul de cleștar și diamante al Stăpînei Mărilor și Oceanelor. În calea lor, la un semn făcut de Ondină cu un inel sclipitor, magic, ce-l avea la mîna stîngă, valurile se dădeau la o parte, lăsîndu-le să treacă lin, ca pe o cărare, pe apele ce păreau luminate ca ziua.

Cu toată spaima și durerea ei, Aurora văzu uimită în jur atîtea vietăți, atîtea minunății, încît de la un timp încetă să mai plîngă. Privi atentă și

văzu cum în dreapta și în stînga lor, ca într-un acvariu uriaș, alunecau în toate părțile cîte și mai cîte forme și feluri de pești, stele de mare, crabi, sepîi — care depărtîndu-se zvîrleau cu putere, ca dintr-un havuz, un fel de cerneală care le ascundea fuga de vrăjmași — căluți de mare, caracatițe, raci...

Iar corali, ca niște arbori uriași, păreau și ei a-și întinde brațele chemînd în ajutor.

Ajunseră pe fundul Oceanului, la niște trepte numeroase, tăiate în stîncă, trepte ce coborau în inima pămîntului, parcă fără sfîrșit...

Ore și ore coborî Ondina, cu Aurora de mîină, aceste trepte. Aurora obosise, piciorușele ei mititele se umflaseră de atîta umblet. Ondina, care nu cunoștea oboseala, se oprea ca să-i dea răgaz Aurorei să se odihnească, apoi iar coborau treptele, mereu tot mai adînc spre străfundul mării.

În sfîrșit, ajunseră la o poartă uriașă de bronz, păzită de doi balauri, fiecare balaur avînd cîte 12 capete, cu niște guri imense și ochi bulbucați, ce aruncau fulgere verzui!...

Ondina le arată inelul ei atotputernic, și ei, cumințiți ca prin farmec, se dădură în lături și cele două uși uriașe se deschiseră larg, lăsîndu-le să pătrundă într-o curte imensă, pardosită toată cu scoici de sidef, sclipitoare, și mărginită cu un fel de plante acvatice și arbori de coral de o mare frumusețe.

În străfund, se zărea Palatul de cleștar și diamante al Împărătesei Mărilor și Oceanelor, păzit aici de alți 12 balauri înfricoșători, ce zvîrleau fiecare pe nări și din ochii bulbucați fulgere roșietice...

Cînd ajunseră în dreptul lor, Ondina spuse:

— Sîntem așteptate de înălțimea sa Împărăteasa noastră a tuturor — și le arată și lor inelul ce scînteia de-ți lua ochii.

La vederea inelului, cei 12 balauri lăsară de asemenea liberă trecerea.

De cum pășiră pragul acestei a doua porți, Ondina și Aurora dădură de un soi de covor mișcător metalic, cu încrustații de smaralde și rubine, care le transportă fără ca ele să se obosească, prin cele 24 de săli imense ce duceau la sala tronului.

Primele 12 săli uriașe erau de o frumusețe neasemuită, înfățișînd fiecare alte priveliști de pe pămînt: în prima sală era o pajiște smălțuită de cele mai felurite flori, în cea de a doua sală, un colțișor îmbietor de pădure cu arbori uriași cu păsări pe ramuri.

În cea de a treia sală se vedea o livadă cu toate soiurile de pomi fructiferi înfloriți, de la floarea albă de cireș pînă la florile roze de migdal și cele bogate, roz-albe ale merilor și perilor. Și mulțimea imensă a tuturor florilor răspîndea pînă departe o mireasmă îmbătătoare, mai plăcută și mai puternică decît toate parfumurile lumii.

Cea de a patra sală, care înfățișa un colț de munte, avea părțile laterale deschise spre niște uși de cleștar, în dosul cărora, în curți interioare, se aflau toate soiurile de animale ce trăiesc pe munte, închise în cuști, ca într-o menajerie.

În cea de a cincea sală, un cîmp cu holde bogate de grîu de un galben auriu lumina totul în jur.

Sălile a șasea, a șaptea, a opta, a noua și a zecea înfățișau fel de fel de grădini imense, pline de toate soiurile de pomi fructiferi. Aceștia erau încărcăți cu roade delicioase, de la cireși și vișini, pînă la portocali și lămîi, rodii aurii, curmali și smochini, și nu aveai decît să întinzi mîna și să culegi din care-ți poftea inima. Ceea ce și făcu Ondina, dîndu-i Aurorei, care era flămîndă, să mănînce din toate, pe săturate.

În sfîrșit sala a unsprezecea și a douăsprezecea reprezentau: una, cerul cu soarele, iar cealaltă luna și stelele. Într-un colț se aflau întruchipați norii și fulgerele din timp de furtună. Prin această sală se putea pătrunde în hruba nesfîrșită, acolo unde erau lăcătuite stihiiile furtunilor, și li se dădea drumul numai atunci cînd porunea Împărăteasa Mărilor și Oceanelor.

Celelalte 12 săli o uimiră și mai mult pe Aurora, căci în ele se aflau măiestrit lucrate, din pietre prețioase, toate piesele și roadele din primele 12 săli.

Nu știai ce să admiri mai mult: arta rară cu care erau imitate aidoma primele 12 săli, sau bogăția uriașă, fabuloasa imensitate de pietre prețioase îngămădite în ele.

La capătul celei de a 24-a săli se afla din nou o ușă uriașă, și aceasta era de aur curat și încrustată cu pietre prețioase viu colorate în toate tonurile, păzită de stele de mare de toată frumusețea, colorate și ele. Aceste stele de mare țineau la subțioară suliți lungi și ascuțite, și la apropierea Ondinei cu Aurora, ca la comandă, toate au întins sulițele, apărînd cu strășnicie poarta cea uriașă de aur.

Dar cînd Ondina le arăta inelul, ele se dădură cu respect și smerenie la o parte, lăsîndu-le să treacă...

Acum pătrunseră într-o imensă încăpere întunecoasă, pardosită cu marmură neagră. Aurorii îi era tare frică în acest întuneric. Dar după primii pași, pe măsură ce înaintau, sala se lumina din ce în ce mai viu, de la o lumină ce străbătea prin perdele fine din fundul sălii. De-a lungul acestor perdele stăteau înșirați 100 de pitici foarte bogat îmbrăcați, unii din ei aveau bărbi lungi, ce se tirau pe pardoseală.

Doi dintre pitici, cu bărbile cele mai lungi grăiră dojenitor către Ondina:

— Sînteți așteptate! De ce ați întîrziat atîta? Stăpîna e foarte supărată!...

Ondina tresări de spaimă și pătrunse grabnic, împreună cu Aurora, în *Sala tronului*. Aici se afla Împărăteasa Mărilor și Oceanelor, așezată într-un jilt uriaș de aur sclipind de nestemate. Ea avea pe cap o splendidă diademă din diamante ce scînteiau în mii de focuri, de-ți luau ochii.

Avea o rochie albă ca spuma mării, presărată toată cu fel de fel de pietre prețioase ce sclipeau și ele orbitor.

În jurul tronului se aflau Ondinele cu părul arămiu-roșcat și ochii verzi și sirenele cu părul ca aurul și ochii albaștri, cît și căpeteniile tuturor vietăților mărilor și oceanelor, chemate la *Sfatul cel Mare* care tocmai luase sfîrșit.

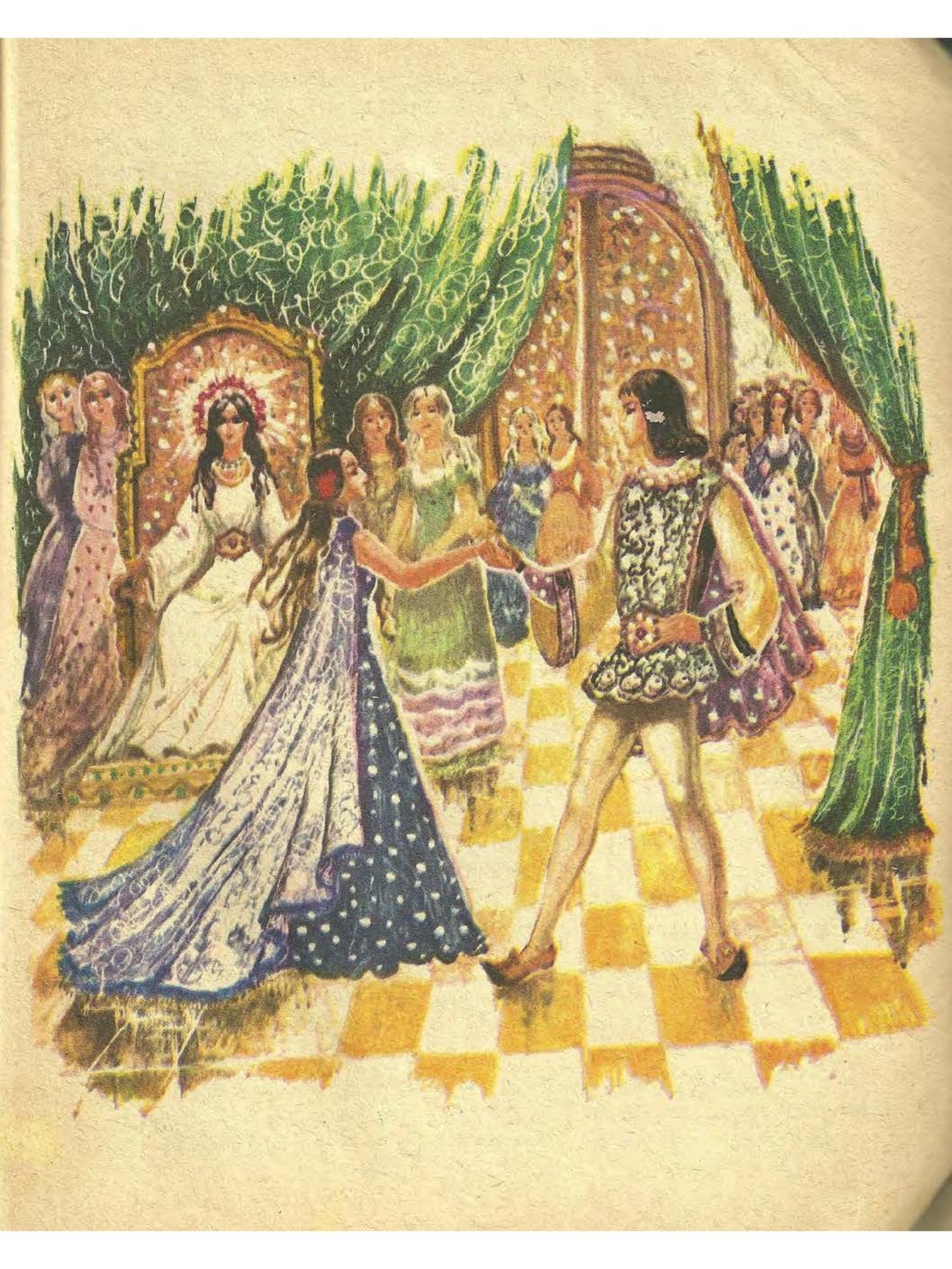
Cînd intră, Aurora, de uimire și teamă, incremeni și tremura ca frunza.

— În sfîrșit, bine că mi-ai adus pe acest pui al omului ce mi-a ademenit fiica iubită, ca să mă răzbun pe el, ori de cîte ori o voi chinui pe această copilă a lui, după pofta inimii, chicoti satisfăcută Împărăteasa Mărilor și Oceanelor.

Supușii și supusele se retraseră grabnic, pe nesimțite. Făcînd o adîncă închinăciune în fața Crăiesei, Ondina împinse pe Aurora înainte, apoi se retrase fără să scoată un cuvînt, plecînd și ea, lăsînd-o pe biata Aurora mai mult moartă decît vie, singură cu răutăcioasa Împărăteasă.

Dar nu, mai rămăsese cineva în această vastă Sală a Tronului. Ascuns de faldurile bogate ale draperiilor din dreapta tronului, se afla bătrînul *Giabad*, unchiul Mirelei, pázitorul stihiiilor furtunii, sfetnicul cel mai respectat, cel mai îndrăgit al Împărătesei.

Cînd Împărăteasa se răsti la Aurora care începuse să plîngă cu suspine de frică, bătrînul *Giabad* ieși din umbră și înaintă cu curaj în fața Împărătesei.

— Prealuminată Stăpină! Am crescut cu credință și dragoste, rînd pe rînd, și am înălțat ca Împărătese ale Mărilor și Oceanelor pe bunica Luminăției Voastre, pe mama Înălțimei Voastre și chiar pe Luminăția Voastră!

Am fost sfetnic credincios a trei generații și, după cum prea bine știți, atît bunica Înălțimii Voastre, cît și mama Măriei Tale, cît și Măria Voastră înșivă ați fost mereu deplin mulțumite de mine...

— Ce vrei, bătrîne vreasc? Îl întrerupse pe bătrîn neîndurata Împărăteasă. De ce începi cu amintirea serviciilor neprețuite pe care, e drept, le-ai adus neobosit neamului nostru, ca și cum ai dori să-mi ceri vreo favoare? Știi prea bine, și toți supușii mei o știu, că îmi ești ca și un părinte și ai avut la Curtea mea cea mai înaltă cinstire! Ce favoare deosebită dorești de la mine?

— Oh! răspunse cu semerenie bătrînul Giabad, favoare e prea mult spus, dar rog pe Înălțimea Voastră — adăugă el, și acum vocea lui luă o intonație caldă, blîndă, de implorare, plină de duioșie — rog în genunchi pe Înălțimea Voastră să-mi încredințeze mie pe mica Aurora, pînă va mai crește, doar cîțiva ani. Acum e atît de micuță, și dacă Înălțimea Voastră ar vrea s-o chinuiască, răzbunîndu-se ca să audă cum sună țipelele ei de pui de om, aici, în atît de tăcuta Împărăție a apelor, ea va muri foarte curînd, așa cum au murit atîția oameni pe care i-a urît Luminăția Voastră. Deci dacă rog cu smerenie pe Luminăția Voastră să binevoiască a-și aminti de serviciile credincioase pe care neîncetat și fără hodină le-am adus neamului Înălțimii Voastre, este pentru că vreau să vă rog să aveți bunătatea să primiți umila mea rugămintă. În atîția ani de cînd sînteți Împărăteasa noastră, niciodată nu v-am cerut nimic!

— Da, bătrîne, ai știut să mă slujești cu credință și modestie întotdeauna și te prețuim tocmai pentru credința și devotamentul tău, și chiar mă uimea neconținut această modestie a ta de a nu-mi cere nimic vreodată! Și acum, așa, deodată, ce-ți veni, bătrîne? Să mă lipsești pe mine de bucuria de a chinui un pui de om, și tocmai pe fiica pescarului, vrăjmașul meu?

— Să nu uite Luminăția Voastră că Aurora este și fiica Mirelei, cea mai iubită dintre nepoatele mele, care era Sirenă și era nemuritoare!...

Ea și-a jertfit nemurirea pentru dragoste, spre a-și salva iubitul de la moartea sigură căreia el era sortit!

Vă rog cu umilință să țineți seama că Aurora îmi este strănepoată prin

mama ei. Iar acum, de cînd am văzut-o că e portretul viu al maică-si, dar cu mult mai nefericită decît ea, căci aici ea se crede cu totul între străini — și priviți-o cît de înspăimîntată este! — *pe loc am simțit că trebuie să-mi fac și față de ea datorita de a o crește, așa cum v-am crescut pe toate, cu aceeași părintească grijă.*

— Ce te tot amesteci în treburile mele, bătrîne vreasc? Vrei să mă supăr pe tine și să-ți iau toate puterile, vrei să te arunc în hruba stihiiilor și furtunii?

— Înălțimea Voastră nu va face această greșală, căci știe prea bine că, în afară de mine, *nimeni nu știe cum să le domolească pe stihii*, spre a le lăcătui în hrubă. De asemenea, *nimeni nu se pricepe să pregătească Înălțimii Voastre o ambrozie atît de delicioasă ca aceea pe care i-o pregătesc eu*, după învățătura și drămuirea, trecute mie din moși-strămoși, ambrozie neasemuită, care vă place atît de mult.

— Am să pun să te schingiuiască, și ai să ne spui taina acelei licori!

— Știți preă bine că am dat chiar eu rețeta străbună medicului Înălțimii Voastre, ba chiar am stat lîngă el s-o facă, și tot nu i-a reușit. Numai mîinile mele iscusite o izbutesc atît de delicioasă! În oricare alte mîini, este nefolositoare!

— Aha, ce vulpoi bătrîn ești, Giabad, tu care pe toate le știi!

Și, oftînd cu ciudă, Împărăteasa aprigă se repezi și dădu un brînci Aurorii care ajunse ca o minge drept în brațele bătrînului.

— Ți-o las pînă la vîrsta de 14 ani, s-o crești, bătrîne vreasc. Poate că ai dreptate, nu-i încă pe potriva puterilor mele, ca să mă răzbun. Fă-o puternică și rezistentă. Iar apoi, de la 14 ani încolo, am s-o chinui așa cum îmi place mie, spre desfătarea mea, pe această viperă de fiică a pescarului cutezător, atît de urît de mine.

Bătrînul Giabad se înclină mulțumind, o luă de mînă pe Aurora și porni cu ea spre locuința lui, o peșteră încăpătoare, dar friguroasă.

Ajunși la locuința bătrînului, acesta o îmbărbătă, îi vorbi cu atîta blîndețe și părintească bunătate, încît Aurora izbucni într-un potop de plîns cu suspine grele. Durere nemărginită, căință, regretul de a nu fi ascultat de sfatul părinților să nu iasă pe poarta grădinii lor niciodată, încrederea ei prostească în vorbele unei necunoscute, toate acestea erau cuprinse în suspinele micuței Aurora adusă pe un tărîm necunoscut, smulsă brutal din căldura căminului părintesc!

Giabad o liniști cum putu, apoi îi arătă, într-un colț al peșterii lui,

culcușul de mușchi pe care ea avea să doarmă de aci încolo...

Alt potop de suspine o înecă pe Aurora, gândind la pătucul ei cald, curat și moale și la toată fericirea de acasă, pierdută pentru totdeauna... Și plîngea zicînd; „Vreau la mămica mea, vreau la mămica mea scumpă“, și din nou alt potop de plîns o stăpînea... Dar n-avea încotro, ea singură își făcuse tot răul. Se lăsase ademenită de acea străină, de acea necunoscută, încrezîndu-se în vorbele ei mincinoase. Și într-un târziu se culcă biata Aurora, scîncind, plîngînd, suspinînd, cu un dor aprig de mămica ei, se culcă pe mușchiul moale din colțul ce-i era destinat și adormi în curînd frîntă cum era de oboseală.

Cînd se deștepta a doua zi, Aurora, pentru o clipă, nu știu unde se afla, se uită mirată și înfricoșată în jur. Dar curînd amintirea întîmplărilor din ajun o năpădi cu putere.

Încetul cu încetul își aminti de toată nenorocirea ei și din nou plîns amarnic, cu suspine. Căci în piept, ca o rană vie, i se răsucea din nou, aprig, dorul nemărginit după părinți.

Degeaba plîns Aurora, strigînd din nou, pînă răguși: „Vreau la mămica mea, vreau acasă, mi-e dor de mămica mea!“ Doar ecoul îi răspunse. Giabad plecase din zori la Palat, și Aurora era singură-singurică în toată acea peșteră.

Dar nu fu lăsată prea mult cufundată în durerea ei. Veniră trei Ondine și o luară cu ele, punînd-o la tot felul de munci grele. Apoi o duseră să le ajute la curățatul pomilor de omizi și gîndaci. Acolo, șerpi țîșneau din iarbă, încît i se făcea părul măciucă, de groază, bieteii Aurora.

Fiind mică și neîndemînică, era bătută, pedepsită fără milă pentru orice greșeală de Ondinele cele rele.

Dintre toate pedepsele, cea mai înfricoșătoare era pentru Aurora cînd o dădea în seama meduzelor, care cu bicele tentaculelor lor o urzicau pe tot corpul, stîrnindu-i cumplite usturimi.

Și cu toate vaietele ascuțite de suferință ale bieteii Aurora, nimeni nu-i venea în ajutor.

Mai târziu, cu trecerea anilor, fu luată ca ajutoare la toate treburile ce le făceau la Palatul de Cleștar și Diamante, și trudea biata de ea împreună cu toate slujitoarele Palatului, căzînd frîntă de oboseală seara.

Și așa trudi ea din greu, ocărită, primind mereu doar porunci aspre, fără o vorbă bună, fără o mîngîiere.

Așa își trecu biata Aurora primii ani la curtea Împărătesei Mărilor și Oceanelor.

În afară de bătrîndul Giabad, nimănui pe lume nu-i păsa de ea. Și rarele clipe de bucurie, tot bătrînul Giabad i le prilejuia...

Astfel, foarte rar, și cînd Împărăteasa era plecată să-și viziteze împărățiile, cu rădvanul ei ca focul, tras de căluți de mare sau purtat de cîte o balenă înfricoșător de uriașă, bătrînul Giabad o ducea la *Casa Coralilor*, un loc încîntător, unde Aurora cunoscuse și se împrietenise cu două steluțe de mare cu care se juca, și ele o învățară cum să se ferească de șerpii de mare care li se încolăceau pe corp, reci și umezi, atît de înfricoșători încît le treceau fiori de groază.

Și atît Aurorei cît și steluțelor de mare, grozav le plăceau să privească la spectacolul uimitor al meduzelor viclene și hrăpărețe, care prindeau ca într-o cursă peștișorii, răcușorii, viermișorii neștiutori, ce hoinăreau fără grijă prin apropierea lor.

Prima dată cînd steluțele o duseseră pe Aurora în dosul unei stînci să stea la pîndă, Aurora văzu cum fundul mării era acoperit cu flori minunate, de diferite culori, forme și mărimi.

„Ce grădină frumoasă“, voi să spună Aurora, dar steluțele de mare îi făcură semn să nu sufle o vorbă, ci să aștepte și să privească cu multă atenție.

Aurora le ascultă și ce văzu ea? Cîțiva viermișori, vreo trei răcușori și chiar cîțiva peștișori mici de tot, neascultători, se apropiaseră de florile cele minunate, admirate și de Aurora, se apropiaseră curioși, contrar poruncii date lor de părinți de a nu intra în „*grădina cu flori*“ de pe fundul mării!

Dar ce mai fu și asta? Aurora văzu cu uimire cum florile pe loc se transformară în niște tentacule mișcătoare, care se închiseră cît ai clipi, ca niște gheare, prinzînd strîns pe hoinari!

Și iată, vai, cum ei sînt trași înăuntrul florilor, care în realitate erau niște *polipi răpitori*! Vai de bieții peștișori, răcușori și viermișori neascultători! Iată-i înghițiți cu poftă de dușmanii lor cu înfățișarea de flori viu colorate!

Dar mai ales vizita la crinii de mare, cei atît de politicoși și primitivi, era o adevărată desfătare. Într-acolo erau duse de căluții de mare și bucuria lor era deplină.

Cele două steluțe de mare, nepoatele celor de la Palat, o învățară pe Aurora o mulțime de lucruri despre care ea habar nu avusese pînă atunci.

Ele îi povestiră Aurorei și despre lighioanele rele ce se află în largul apelor, cum sînt rechinii, spaima mărilor, care sfîșiau și înghițeau orice vietate întîlnită în cale, și adeseori ucideau multe din ele numai din simplă cruzime, chiar și cînd rechinilor nu le era foame.

Îi vorbiră și despre balenele uriașe cît Palatul și cît de înfricoșător de puternice pot fi ele...

Și așa, zi după zi, cu necazuri, cu muncă trudnică și suferințe, cu lacrimi și ocări, trecură anii, și nici Aurora singură nu știa cînd au trecut.

Și se pomeni Aurora că împlinise 14 ani! În tot acest timp ea multe învățase și îndeplinea cu vrednicie și cu dibăcie orice muncă i s-ar fi dat.

Așa cum poruncise Împărăteasa Mărilor și Oceanelor, cu ani în urmă, Giabad se înfățișă cu ea la Palat și spuse Stăpînei cît de harnică, de pricepută și de cuminte devenise Aurora sub blînda lui îndrumare, urmînd povețele lui înțelepte.

Auzind că este destoinică și cuminte, Împărăteasa o luă pe lîngă ea pe Aurora, ca s-o slujească.

O puse la încercare, răsbindu-se, poruncindu-i cu asprime tot ce avea de făcut și pedepsind-o fără milă.

Dar biata Aurora îndura totul fără să crîcnească și se purtă atît de frumos și era atît de atentă să ghicească pînă și cele mai mici dorințe ale Împărătesei, încît de la un timp aceasta se învăță cu Aurora atît de mult, că numai pe ea o suferea ca să-i ajute să-și aleagă gătelile, să se îmbrace, să încerce o nouă pieptănătură complicată.

Grea viață ducea Aurora, de robie și trudă la curtea Împărătesei, dar nu crîcnea. Se deprinsese acum cu viața aceasta grea, tristă și trudnică. Iar cînd inima i se umplea de prea multă durere strînsă de pe urma nenunțatelor muștrări și pedepse aspre, nedrepte, ale Împărătesei, Aurora alerga pînă la bătrînul Giabad, ca să-și plîngă amarul cu suspine. Și la fel ca înainte, cînd era doar o fetiță mică, și acum ea își ascundea capul în mantia lui, cu fruntea pe genunchii lui. Și el o încuraja, o mîngîia, luîndu-i parcă suferința, cu vorba lui blajină și dragostea ce o avea pentru dînsa.

Și așa mai trecură alți patru ani!

Și iat-o pe Aurora o tînră de 18 ani, de toată frumusețea! Căci pe zi ce trecea, Aurora tot mai frumoasă se făcea! Și veni și ziua nefericită, cînd Împărăteasa observă pe neașteptate, și fără voia ei, cît de strălucitor

de frumoasă se făcuse Aurora!

Obişnuită cum era s-o vadă zilnic în preajma sa, împlinindu-i supusă toate poruncile, Împărăteasa nu observase schimbarea treptată a Aurorei, marea ei frumuseţe...

Şi acum deodată, când abia împlinise Aurora 18 ani, în seara *balului Primăverii*, bal ce avea loc în fiecare an la Palatul Împărătesei, bal la care erau invitaţi cei mai de seamă dintre supuşii ei de pe tot cuprinsul împărăţiei nesfîrşite a apelor, Împărăteasa observă uimită şi înciudată murmurul de admiraţie ce-l stîrni Aurora de cum apăru, şi mai ales când începu să danseze. *Prinţul Scoicilor*, apoi pe rînd *prinţul Mărgănelor*, *prinţul Stelelor de mare* şi cei mai frumoşi dintre tinerii din sală, toţi invitară pe rînd la dans, cu încîntare, pe Aurora.

Aurora, dansa fericită, uitînd că e roabă şi viaţa i se părea că abia acum începe.

Şi rînd pe rînd fiecare dintre aceşti prinţi, pe loc, acolo chiar, în sala balului, o peţiră, rugînd în genunchi pe Împărăteasă să i-o dea lui de soţie pe Aurora.

Crăiasa, fierbînd de invidie şi de ură nespusă, îi refuza scurt, spunîndu-le că n-au decît să aleagă pe oricare din fetele ei, avea atîtea sirene la vîrsta de măritat!

Şi iată că deodată un freamăt trecu prin toţi cei de faţă în sala de bal.

Cu mare pompă fu anunţată sosirea prinţului Mărgăritarelor, cel mai bogat şi cel mai chipeş dintre toţi prinţii mărilor şi oceanelor, îmbrăcat în haine minunate, presărate cu cele mai scumpe nestemate şi mărgăritare.

El fu primit cu deosebită cinstire şi aşezat la dreapta Împărătesei, la locul de onoare! Împărăteasa îi zîmbea cît mai mîeros, sperînd să-l atragă să-i devină ginere, cu vreuna din nenumăratele ei fiice, sirenele, bogat înveşmîntate. Dar, ca vrăjit prinţul Mărgăritarelor, la fel ca şi ceilalţi, după ce dansă cu fiecare din sirenele de măritat, fiicele Împărătesei, se îndreptă spre Aurora, o luă la dans şi toată seara nu se mai dezlipi de lîngă ea.

Ciuda Crăiesei şi a fiicelor ei se transformă în furie oarbă. Tocmai pe cînd clocoteau ele de mînie, iată că soseşte uriciosul prinţ al aricilor de mare, bătrîn, ursuz, cocoşat şi tare slut.

Nu-i ardea lui de bal, cu firea lui nesuferită, hapsînă, dar venise anume ca s-o roage pe crăiasă să i-o dea lui pe Aurora de soţie.

Căci de ani de zile o tot urmărise pe Aurora cu dragostea și rugămintele lui, implorînd-o să accepte să-i devină soție, dar Aurora îi rîsesse în nas, și de cîte ori el venea pe la bătrînul Giabad, cu cele mai de preț daruri pentru ea, Aurora fugea și se ascundea și nu mai apărea decît după plecarea lui.

Refuzul Aurorei îl îndîrjise și mai tare pe tomnatecul îndrăgostit și acum, după ce trimisese cele mai scumpe daruri Crăiesei, ieșise el însuși din bîrlog, venind la bal, la Curte, pe unde nu mai călcase din anii tinereții.

De cum îi ascultă rugăminta, Crăiasa, fericită să scape de Aurora, îi vorbește prietenește ursuzului prinț al aricilor de mare și încuviință pe loc cererea lui, dîndu-i bucuroasă pe Aurora de soție. Ba, în marea ei grabă, temîndu-se ca nu cumva bătrînul prinț al aricilor de mare să se răzgîndească, hotărî neîntîrziat și ziua nunții: *peste trei săptămîni!*

Astfel încît atunci cînd, spre sfîrșitul balului, frumosul, strălucitorul prinț al Mărgăritarelor îi ceru și el în căsătorie pe Aurora, Împărăteasa, pe un ton triumfător, îi răspunse că regretă, dar nu i-o poate da, căci Aurora, *slujnica ei*, nu mai e liberă; ea, Împărăteasa, i-o promisese de soție prințului aricilor de mare!...

La auzul acestei vești uluitoare, durerea bietului prinț al Mărgăritarelor nu mai cunoscă margini. Foarte supărat pe Împărăteasă, adînc mîhnit, el nu putu face altceva decît să o salute cu respect, dar plin de răceală, înclinîndu-se adînc în fața înaltului ei rang, apoi părăsi imediat balul.

Cînd a doua zi după bal Crăiasa îi spuse și bieteii Aurora hotărîrea luată, Aurora leșină de disperare și de silă.

Apoi, revenindu-și, își țipă durerea și dezgustul, după care plînsese la picioarele Crăiesei, implorînd-o să n-o căsătorească cu cel mai nesuferit și cel mai slut dintre toți prinții Mărilor și Oceanelor!...

Dar zadărnice fură implorările, zadarnic plînsul sfîșietor al Aurorei, care ar fi mișcat și o inimă de piatră.

Crăiasa neînduplecată, crudă, ca de obicei, nici nu luă în seamă durerea Aurorei. Ba, chiar părea că o desfată sfîșierea sufletească, zbuciumul fiicei pescarului, cum o socotea ea dintotdeauna pe Aurora.

Aurora alergă disperată la bătrînul Giabad, care-i ținuse loc de părinte.

Dar în zadar se zbuciumă biata Aurora. De data aceasta, Giabad nu

putea face nimic. Porunca Crăiesei era poruncă! Nimeni nu poate să nu se supună poruncilor Crăiesei, de cînd e lumea lume.

Și totuși, în dragostea lui pentru Aurora, bătrînul Giabad își frămîntă mintea să găsească o ieșire pentru ea, din greaua nenorocire ce o lovea.

— Nu pot să-l sufăr, unchiule, suspina Aurora, îl urăsc, îl urăsc și să nu-l văd în ochi! Salvează-mă, scapă-mă de el, unchiule Giabad, te implor, fie-ți milă, nu mă lăsa, unchiule drag.

Înduioșat foarte, vorbi bătrînul Giabad cu glas tainic, pătrunzător: Știi prea bine, copila mea, că-mi ești mai dragă decît lumina ochilor.

Dar află, fata moșului, că numai prin căsătorie poți scăpa de robia în care te afli! Numai prin căsătoria ta se desface legământul făcut de măică-ta față de Împărăteasa noastră!

— Nu pot, unchiule, nu pot, mai bine cea mai grea robie, orice, numai această căsătorie nu, nu!

— Liniștește-te copila mea, haide, haide, fii înțelegătoare, cum te știu, vădește înțelepciunea pentru care cu toții te prețuim. Înțelege că trebuie să te supui poruncii Împărătesei. Asta e legea noastră, a împărăției apelor...

Dar eu te voi ajuta astfel ca tu, chiar din ziua nunții să fii liberă, să poți pleca din această împărăție a apelor care nu e de tine, să te înalți în văzduh, căci acolo îți vei găsi norocul...

Și scoțînd un inel dintr-o firidă, un inel ce avea o piatră de matostat, i-l dădu Aurorei, privind-o adînc în ochi și povățuind-o:

— Inelul acesta are puteri miraculoase. În clipa cînd, după căsătorie, prințul aricilor de mare va voi să plece cu tine acasă la el, tu, Aurora, vei pune în deget inelul acesta, îl vei învîrți de trei ori și vei șopti de trei ori doar atît: „Ajutor! Ajutor! Ajutor!“ Și în acea clipă te vei preface într-o fișie de lumină și te vei ridica în văzduh, unde vei fi cea mai fericită, căci acolo ți-e locul.

Nu poți deveni Sirenă ca măică-ta, fiindcă tatăl tău a fost muritor. Totuși, prin maica ta și prin suferințele îndurate, aparții neamului nostru și purității. Ai dreptul să te înalți în văzduh, și vei deveni nemuritoare.

Acolo, Aurora, ține minte, crede cele ce-ți spun, numai acolo vei fi cu adevărat fericită, căci îl vei găsi pe cel sortit ție, ți-o spune bătrînul tău unchi, care tare multe știe, dar nu-i este îngăduit să le spuie pe toate cîte le știe...

— Să fie oare adevărat, unchiule? Inelul acesta avea-va la el oare atunci puterea să mă elibereze de toate cîte le-am îndurat aici?

— Chiar așa va fi, precum ți-am spus, fata mea! îi răspunse unchiușul. Cît de mult îmi vei lipsi, copilă scumpă! mai adăugă el, clătinînd din cap cu adîncă tristețe. Mă obișnuisem atît de mult cu tine, fiica mea, de atîția ani de cînd te-am crescut cu grijă de părinte, și acu' iată, rămîn singur, chiar ca un vreasc bătrîn, cum îmi zice Crăiasa cînd e mîniată... chiar așa, sînt doar un vreasc bătrîn...

Aurora mulțumi din tot sufletul bătrînului Giabad și cu această speranță a plecării ei definitive de pe tărîmul apelor, putu să îndure în

preajma ei pe nesuferitul logodnic îndrăgostit, prințul aricilor de mare, în timpul celor trei săptămîni ale pregătirilor de nuntă. Cîte daruri scumpe nu-i aducea el în fiecare zi!

Dar zadarnic se străduia el!

Aurora numai cît îl vedea, îi și venea să plîngă de disperare și neputință. Dar pe loc simțea în sîn inelul fermecat dat ei de Giabad și se liniștea pe dată, răspunzînd la întrebările politicoase, sîciitoare ale nesuferitului logodnic și mire.

Și veni și ziua cununiei!

Ce rochie minunată de mireasă i se aduse Aurorei din partea mirelui! Și cîte giuvaeruri de preț!

Ondinele se gătiră cu tot ce putea fi mai frumos.

Ondinele acestea, care-i aminteau ori de cîte ori le vedea, de ziua aceea nefericită, cînd urmasa pe una din ele pe malul mării, spre înrobirea ei în împărăția apelor!

Și iată acum, anii cei grei de chin și amar au trecut și în curînd va scăpa de aici, unde o ținuse înlănțuită legămîntul maică-si și legile crude ale împărăției apelor...

Și acum, iată din nou Ondinele, tot ele, îi puneau temutele găтели de mireasă, rotindu-se șerpuitoare în jurul Aurorei.

Pe cap îi puseră o diademă de aur în formă de raze, iar în cosițele-aurii îi împletiră ramuri de trandafiri roz și de mărgean roșietic. Pe umeri îi prinseră o mantie țesută din raze aurii care, strînse sus, porneau în jos spre tiv în evantai, astfel că atunci cînd mergea, Aurora părea însoțită ca de un nimb de lumina lor scînteietoare.

Și venise s-o vadă pe frumoasa mireasă alai de nuntă cum nu se mai pomenise! Toți doreau s-o vadă pe Aurora mireasă, căci i se dusesese vestea de frumusețea și de cuminenția ei pînă în cele mai îndepărtate colțuri ale împărăției apelor.

În sfîrșit, se termină și ceremonia nunții pe care Aurora o îndurase vitejește, așa cum primi și felicitările, destul de nelalocul lor pentru ea, care avea un mire pocit și bătrîn. Căci toți cei care, din obligație, o felicitau, aveau ochii scăldați în lacrimi de mila bieteii urgisite. Atît de frumoasă, și pe cine fusese ea silită să ia de soț!

Și pe cînd nuntașii se pregăteau de dans, Aurora se retrase într-o cameră a Palatului, scoase inelul fermecat din sîn, îl puse pe deget, îl răsuci de trei ori, rostind de fiecare dată cuvintele spuse de bătrîn. Abia

terminase Aurora de rostit cuvintele ce vrăjeau inelul, că deodată Aurora se simți ușoară ca un fulg. Simțea cum trupu-i dispăre și se transformă într-o fișie de lumină roșie-alburie, care țîșni biruitoare, urcînd ca fulgerul din adîncuri pînă la suprafața mării, apoi se înălță sus, sus pe cer fără ca nimeni s-o fi putut opri!

Și această fișie de lumină se anină de boltă, scînteind cu toate lacrimile tinereții ei neîmplinite.

Cît de ciudat era totul în jurul Aurorei! Deși era toată o lumină, Aurora putea gîndi și era mai frumoasă ca oricînd! Și era atît de fericită că scăpase pentru totdeauna din lăcașul apelor, și acum de aici, din înaltul tăriilor văzduhurilor vedea ținuturi minunate, priveliști ca de basm.

Căci acum Aurora devenise Domnița Zărilor!

— Ce frumusețe! rosti ea privind uimită împrejur.

Și a doua zi, în crîngul de toporași al Zărilor, Aurora se trezi... Peste noapte își reluase înfățișarea ei fermecătoare. Începu să-și despletească părul auriu, iar diadema de aur de pe cap sclipea bogat, cu o scînteiere

luminoasă ce părea că luminează totul în jur...

Și era atît de fericită Aurora, încît începu să cînte cu glasul ei dulce și melodios.

Dar iată că o văzu Soarele cel mîndru și strălucitor ce abia se ivise!

Se apropie de Aurora și o cuprinse deodată, cu razele lui atotputernice, într-o îmbrățișare fierbinte, o învălui toată în mantia lui de raze de aur și o răpi, să și-o facă mireasă, a lui, numai a lui pentru de-a pururi!...

De acum încolo, Aurora va fi de-a pururi frumoasa mireasă preaiubită

a Soarelui, și ei vor fi mereu și pretutindeni numai împreună.

De acum încolo, Aurora avea să vestească zilnic lumii sosirea soțului ei preaslăvit, Soarele, binefăcător al omenirii.

Prin el, Aurora, *Frumoasa Mireasă a Soarelui*, a devenit Domnița Zorilor, nemuritoare ca și el și este la fel de iubită de întreaga omenire, care o privește cu bucurie și nădejde în fiecare revărsat de zori, atunci când fiecare om pornește harnic la munca lui.

Căci Aurora este aceea care vestește în zorii zilei tuturor sosirea Soarelui dătător de viață, de rodnicie și belșug întregii omeniri.

CUPRINS

Prefață (de N. Iorga)

5

CUVÎNT ÎNAINTE DE ZOE DUMITRESCU-BUȘULENGA

7

TALISMANUL DE SAFIR

9

CAPITOLUL I

Într-o seară de mai

9

CAPITOLUL II

Piticul

14

CAPITOLUL III

Cerbul

16

CAPITOLUL IV

Palatul de Cleștar și Diamanțe

21

CAPITOLUL V

Răsplata

29

CAPITOLUL VI

Piticii din inima muntelui

38

CAPITOLUL VII

La curtea Faraonului

43

CAPITOLUL VIII

În Sala Tronului

50

CAPITOLUL IX

Darurile

56

CAPITOLUL X

Pedeapsa

60

CAPITOLUL XI

La Curtea lui Ștefan cel Mare

67

CAPITOLUL XII

Dreptatea lui Ștefan Vodă

73

CAPITOLUL XIII

Împroprietărirea văduvei sărmâne

79

CAPITOLUL XIV

Trimișii Hanului

81

CAPITOLUL XV

La Curtea Regelui Soare

88

CAPITOLUL XVI

Bal în Galeria Oglinzilor

96

CAPITOLUL XVII

Pe pajiștea înflorită

103

CAPITOLUL XVIII

Statu, Palmă-Barbăcot

105

CAPITOLUL XIX

La Curtea lui Brîncoveanu

109

CAPITOLUL XX

Sfatul

114

CAPITOLUL XXI

Spaima Doamnei Marica

118

CAPITOLUL XXII

Mazilirea

122

CAPITOLUL XXIII

Deșteptarea din vis

127

**POVESTEA AUREI, FRUMOASA
MIREASĂ A SOARELUI**

131

Redactor: DELIA DAMIRESCU

Tehnoredactor: CONSTANTIN GOSAV

Bun de tipar: 29.03.1985

Apărut: 1985

Coli tipar: 21

Tiparul executat sub comanda nr. 40.479
la Combinatul poligrafic „Casa Scintei”

